

STRATEGICKÝ PLÁN UDRŽITELNÉHO ROZVOJE MIKROREGIONU „DRAHANSKÁ VRCHOVINA“ NA OBDOBÍ 2009 - 2012

Aktualizace Rozvojové strategie mikroregionu „Drahanská vrchovina“ na období 2004 - 2012

Listopad 2009

Zpracovatel:

Týmová iniciativa pro místní udržitelný rozvoj, o.s.

Ministerstvo životního prostředí
České republiky

Tento dokument byl vytvořen za finanční pomoci Revolvingového fondu Ministerstva životního prostředí. Za obsah tohoto dokumentu je výhradně odpovědný Svazek obcí "Drahanská vrchovina" a nelze jej v žádném případě považovat za názor MŽP.

**Strategický plán udržitelného rozvoje mikroregionu „Drahanská vrchovina“
na období 2009-2012
- aktualizace 2009**

CÍL: Cílem zvolené strategie je dosažení harmonického a udržitelného rozvoje společnosti a hospodářství v kvalitním životním prostředí. Dosažení vytčeného cíle je závislé na realizaci projektovaných aktivit, vyplývajících z poznání potřeb jednotlivých obcí i mikroregionu jako celku. Tyto potřeby jsou specifikovány ve SWOT analýze a následně jsou zapracovány do rozvojové strategie.

Dosažení vytčeného cíle je závislé na realizaci projektovaných aktivit, vyplývajících z poznání potřeb jednotlivých obcí i mikroregionu jako celku. Tyto potřeby jsou specifikovány ve SWOT analýze a následně jsou zapracovány do rozvojové strategie tak, že jsou souhlasné :

- s cíly a opatřeními programu rozvoje Jihomoravského kraje a Národního rozvojového plánu (NRP 2007-2013);
- s legislativou a s principy regionální politiky Evropské unie, zakotvené zejména v nařízeních Rady (ES):
  - č. 1083/2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1260/1999,
  - č. 1080/2006 o Evropském fondu pro regionální rozvoj a o zrušení nařízení (ES) č. 1783/1999,
  - nařízení o Evropském sociálním fondu a o zrušení nařízení č. 1784/1999
  - č. 1084/2006 ze dne 11. července 2006 o Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1164/94.

**Vazba strategie na plnění kritérií MA21 – „Plnění dokumentace do databáze MA21“
(NSZM, verze 9/2009) - Kategorie B, povinné požadavky:**

1. Strategie zahrnuje všechny tři pilíře udržitelného rozvoje;

Tři základní pilíře udržitelného rozvoje jsou reflektovány ve stanovení tří rozvojových oblastí strategie – viz kap. 4.2 Oblasti rozvoje mikroregionu (str. 55) a jsou postihnuty ve vizi mikroregionu, která obsahuje přihlášení se k vybraným prioritám jednotlivých pilířů.

2. Strategie zahrnuje jasný politický závazek k udržitelnému rozvoji

Závazek k UR je vyznačen v preambuli strategie („CÍL“, str. 2) a vyplývá z vize rozvoje regionu – viz. kap. 4.1. Vize rozvoje mikroregionu, str. 55

3. Dopad strategie je sledován pomocí min. 1 standardizovaného indikátoru;

Vztah ke standardizovanému ukazateli je popsán v kap. 5.6. Monitoring, hodnocení a aktualizace strategie, na str. 72

4. Provazba strategie vůči rozpočtu

Financování strategie a vazba na rozpočet mikroregionu je popsána v kapitole 5.3. Finanční rámec realizace strategie, str. 68

Obsah

1. Úvod	4
1.1. HISTORIE VZNIKU MIKROREGIONU	4
1.2. ZADÁNÍ	5
1.3. DOKUMENT A JEHO STRUKTURA.....	5
1.4. METODA ZPRACOVÁNÍ AKTUALIZACE STRATEGIE	6
1.5. ZAPOJENÍ VEŘEJNOSTI.....	6
1.6. ZPRACOVATEL STRATEGIE	7
2. Socioekonomická analýza	8
2.1. ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA	8
2.2. REGIONÁLNÍ STRUKTURA ÚZEMÍ	20
2.3. EKONOMICKÉ ÚDAJE	27
2.4. KRAJINA A ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ.....	40
2.5. CESTOVNÍ RUCH.....	44
3. Úvodní analýzy	52
3.1. SWOT ANALÝZA MIKROREGIONU	52
3.2. PROBLÉMOVÁ ANALÝZA	53
4. Strategická část	55
4.1. VIZE ROZVOJE MIKROREGIONU	55
4.2. OBLASTI ROZVOJE MIKROREGIONU	55
4.3. PRIORITY STRATEGICKÉHO PLÁNU	58
4.4. CÍLE, OPATŘENÍ, AKTIVITY.....	58
4.5. PRIORIZACE.....	63
5. Implementace strategického plánu	67
5.1. DOPORUČENÍ PRO IMPLEMENTACI	67
5.2. ZÁKLADNÍ SCÉNÁŘ REALIZACE PROJEKTŮ	68
5.3. FINANČNÍ RÁMEC REALIZACE STRATEGIE.....	68
5.4. ZDROJE FINANCOVÁNÍ PROJEKTŮ	70
5.5. MANAGEMENT STRATEGIE	71
5.6. MONITORING, HODNOCENÍ A AKTUALIZACE STRATEGIE.....	72
5.7. AKČNÍ PLÁN STRATEGIE	73

*„Drahanská vrchovina – mikroregion bez bariér“
Strategický plán udržitelného rozvoje mikroregionu „Drahanská vrchovina“
na období 2009-2012
– aktualizace 2009*

1. Úvod

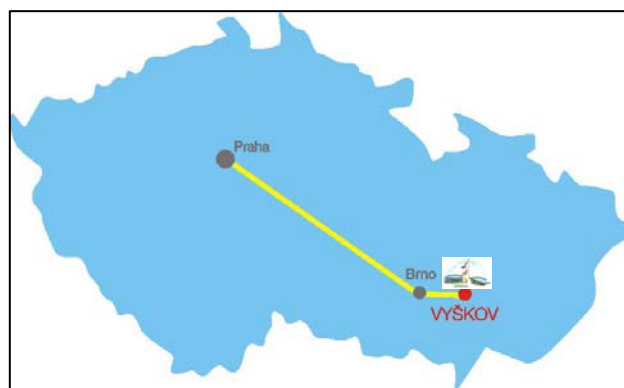
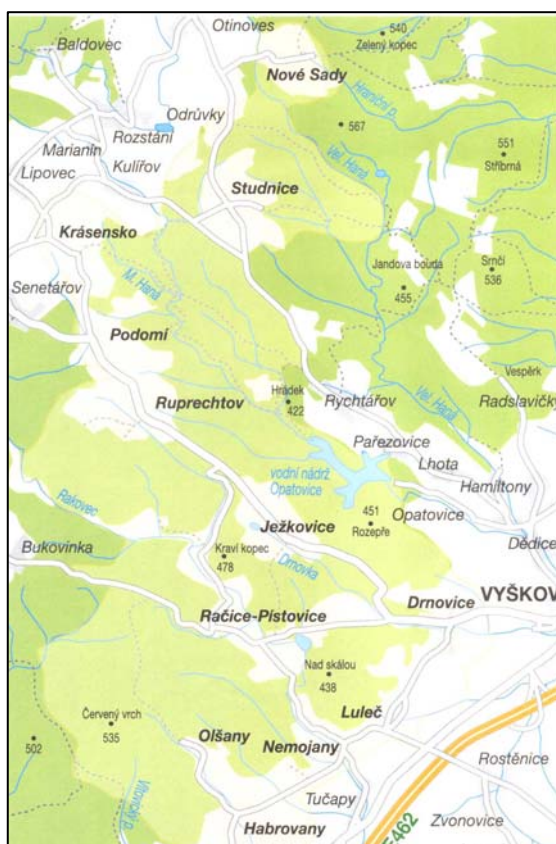
1.1. Historie vzniku mikroregionu

Dobrovolný svazek obcí „Drahanská vrchovina“ byl založen na ustavující schůzi zástupců obcí dne 3. 4. 2000. Je ustaven v souladu s § 46 a násl. zákona č. 128/2000 Sb., o obcích a jeho členy bylo původně 11 obcí. Svazek obcí je právnickou osobou a byl založen na dobu neurčitou. Sídlem svazku obcí byl ustanoven Obecní úřad Luleč. Nejvyšším orgánem svazku obcí je valná hromada, kterou tvoří statutární zástupci obcí svazku.

V závěru roku 2001 dochází k transformaci Svazku obcí „Drahanská vrchovina“ na Sdružení obcí „Drahanská vrchovina“ v souladu s ustanoveními § 20f až 20j souhrnného platného znění občanského zákoníku 47/1992 Sb. (je podána žádost k registraci sdružení obcí na Okresním úřadě ve Vyškově).

Dne 16.9.2003 byl na valné hromadě v Habrovanech rozšířen Svazek obcí „Drahanská vrchovina“ o obec Nové Sady.

Svazek obcí vznikl za účelem ochrany a prosazování společných zájmů obcí ve svazku sdružených.

Společnou snahou svazku obcí je dlouhodobě:

- péče o životní prostředí
- obnova a tvorba krajiny úzce spojená se záchranou dochovaného kulturního dědictví
- obnova dopravní a technické infrastruktury
- stabilizace migrace obyvatel a standardizace občanské vybavenosti mikroregionu
- podpora občanských aktivit obyvatel se zaměřením na obnovu zpřetrhaných vazeb lidí k sobě navzájem, ke své krajině a navrácení povědomí sounáležitosti a určité hrdosti k prostoru, kde žijí
- spolupráce mezi obcemi mikroregionu a sousedními mikroregiony
- podpora malého a středního podnikání
- rozvoj cestovního ruchu
- podpora zemědělství v mikroregionu

1.2. Zadání

Zadání prací vyplývá z projektu „Drahanská vrchovina – mikroregion bez bariér“, jehož nositelem je mikroregion Drahanská vrchovina a který podpořilo v roce 2008 Ministerstvo životního prostředí z prostředků Revolvingového fondu.

Na žádost objednatele se jedná o aktualizaci strategie z roku 2004, jejímž zpracovatelem byl tým pracovníků společnosti Pospíšil & Švejnoha spol. s r.o. se sídlem v Rousínově.

Aktualizace strategického plánu probíhala od dubna do října 2009. V rámci projektu budou v následujícím období pro strategii stanoveny vhodné indikátory pro hodnocení kvalitativního posunu v naplňování strategických cílů rozvoje, včetně metodiky jejich sledování. Aktualizovaný plán bude do konce roku 2009 předložen ke schválení Správní radě mikroregionu.

Smyslem strategie je vymezení manévrovacího prostoru pro efektivnější zacílení zdrojů a úsilí při řízení rozvoje území – strategický plán umožní efektivní využití dostupných vlastních a získávání dalších vnějších zdrojů pro projekty, které pomohou řešit problémy a umožní rozvoj podle potřeb a společně sdílených představ obyvatel. Plán má být společnou dohodou o tom, kam se chce mikroregion ve svém rozvoji ubírat, na co klást důraz, co chránit, jaké problémy řešit a jakým způsobem pracovat na dosažení cílů.

Návrh strategie má za účel pojmenovat společné problémy a určit prioritní oblasti zájmu, kde se nabízí snadnější řešení prostřednictvím společných aktivit a projektů, ať už v rámci celého svazku nebo společným postupem několika obcí.

Úspěšnost naplnění vize a vytčených cílů závisí na vůli a vloženém společném úsilí představitelů a občanů obcí, které se staly členy svazku Drahanská vrchovina.

1.3. Dokument a jeho struktura

Předkládaný dokument je tvořen ze dvou hlavních částí, tvořených pěti kapitolami.

První část obsahuje z většiny převzatou kapitolu socioekonomického profilu, doplněného o některá aktuální data. Revize socioekonomického profilu byla prováděna na počátku roku 2009 (s využitím zdrojů dat dostupných povětšinou do r. 2007), analýza situace proto nemohla popsat současné (podzim 2009) projevy ekonomické krize.

Aktualizovaná část je tvořena novou SWOT analýzou, strategickou návrhovou částí cílů a opatření a plánem implementace, včetně návrhu organizačního zajištění a financování realizace strategie.

1.4. Metoda zpracování aktualizace strategie

Postup zpracování vychází ze zkušeností řešitele, z dostupných metodik a schémat již dříve zpracovaných rozvojových dokumentů (např. Metodická příručka pro zpracování strategických rozvojových dokumentů, analýza ÚAP ORP Vyškovsko), s ohledem na zadání a podmínky řešení projektu.

Ke zpracování aktualizace strategie bylo využito kombinace prvků expertní a komunitní metody, zahrnující studium podkladů, plánování ve skupině, tvořené představiteli obcí, konzultace s odborníky, veřejné konzultace a sběr připomínek. Na základě podkladů a výstupů z plánovacích jednání, včetně projednání se zájmovými skupinami a obecnou veřejností (PS MA 21 a kulaté stoly), byl vytvořen nový strategický plán rozvoje Mikroregionu „Drahanská vrchovina“, který navázal na existující, ale dnes již málo aktuální strategický plán mikroregionu z roku 2004.

Aktualizace strategie vychází z původních a nově provedených analýz a obsahuje vizi, určení klíčových oblastí rozvoje a stanovení strategických cílů, rozpracovaných do úrovně opatření a návrh systému sledování a vyhodnocování naplňování plánu.

Zpracování strategie zahrnuje tyto základní kroky:

- Revize Socioekonomické analýzy
- Provedení SWOT analýzy a dalších úvodních analýz (finanční zdroje, partneři, projekty)
- Návrh strategických cílů pro klíčové oblasti rozvoje
- Návrh opatření pro naplňování strategických cílů a typy aktivit pro realizaci opatření
- Návrh systému sledování a vyhodnocování naplňování strategického plánu, včetně návrhu indikátorů pro sledování a hodnocení úspěšnosti naplňování plánu stanovených na úrovni strategických cílů
- Vymezení důležitých vazeb a finančního rámce (přehled zdrojů).
- Obecná doporučení pro rozpracování tzv. Akčního plánu (nebylo předmětem tohoto projektu), který rozpracovává navrhovaná opatření do dílčích aktivit, včetně osobních odpovědností, termínů a finančních požadavků.

1.5. Zapojení veřejnosti

Projednání dokumentu s veřejností zahrnuje uveřejnění informací na internetu, konzultace s členy pracovní skupiny pro MA21 a sérii veřejných plánovacích setkání (kulatých stolů). Kulaté stoly byly zorganizovány ve fázi, kdy byly zpracovány úvodní analýzy předchozích i současných cílů rozvoje v regionu a také po sérii interview v regionu a navrženy byly další

strategické cíle pro zásadní oblasti místního rozvoje, včetně návrhu jednotlivých místních opatření k naplnění alespoň částí plánu.

Na internetu na stránce www.drahanska-vrchovina.cz/ byla předběžně zveřejněna informace o projektu a postupu zpracování a výstupy z dosud provedených přípravných plánovacích prací a aktivit ve skupině zástupců mikroregionu – analytická a strategická část. Pozvánka byla rozesílána centrálně e-mailem, adresně podle stávajícího seznamu starostů a starostek a podle seznamu místní pracovní skupiny pro MA21. Osloveni byli místní podnikatelé, aktivisté, spolky, místní neziskové organizace, lékaři, školy a učitelé, a jiní místní stakeholdeři – nositelé idejí. Tištěná pozvánka byla rovněž vyvěšena v obcích na obvyklých místech a vybraným osobám bylo sděleno pozvání i ústně.

Poznatky z veřejných projednání a výstupy z diskusí byly využity pro dopracování strategické části dokumentu a doporučení pro realizaci strategie.

Poznatky zpracovatele z konzultací s veřejností: účast na diskusi i na kulatých stolech byla velmi malá a bylo by nutné znovu rozehrát další kolo pohovorů s občany prostřednictvím jiných organizací tak, aby se schopnost kreativně se zapojovat do řešení problémů regionu byla obnovena. Celkově lze konstatovat, že účast v diskusi přímo je nízká, cca okolo 45 % zúčastněných, cílení v diskusi jde směrem k neřešitelným problémům, kde je demonstrována marnost snažení, vzory z okolí nebo ze zahraničí i nejsou ani převzaty, ani napodobeny.

1.6. Zpracovatel strategie

Aktualizace Strategie byla zpracována pracovníky občanského sdružení TIMUR (Týmová iniciativa pro místní udržitelný rozvoj, www.timur.cz) ve spolupráci se zástupci obcí, vedení mikroregionu a za účasti zainteresované části obyvatel obcí mikroregionu.

Složení řešitelského týmu :

Mgr. Simona Kosíková – vedoucí týmu, zpracovatel strategie

Mgr. Michael Pondělíček – člen týmu (strategická část a konzultace s veřejností)

Mgr. Michaela Pomališová - člen týmu (indikátory)

Starostové jednotlivých obcí mikroregionu

2. Socioekonomická analýza

2.1. Základní charakteristika

Základním charakteristickým rysem území mikroregionu Dražanská vrchovina je skutečnost, že 56% rozlohy mikroregionu je pokryto lesy (např. 88% rozlohy obce Olšany).

Na konci roku 2003 bydlelo v mikroregionu Dražanská vrchovina 8 006 obyvatel a to na celkové rozloze 11 372 ha (113,72 km²).

Tab.č. 1: Základní charakteristiky mikroregionu Dražanská vrchovina

území	počet obyvatel k 31.12.2003	počet obcí	počet částí obcí	rozloha (km ²)	hustota zalidnění (obyv./km ²)
Dražanská vrchovina	8006	12	14	113,7	70
okres Vyškov	86 636	81	119	888,7	97

Pramen: Malý lexikon obcí 2003, ČSÚ, výpočty Pospíšil & Švejnoha

2.1.1. Charakter sídelní struktury

Mikroregion Dražanská vrchovina se rozkládá na území okresu Vyškov a tvoří ho 12 obcí. Základním kvantitativním ukazatelem vymezujícím rozsah populace určitého území je počet obyvatel. V březnu roku 2001 (Sčítání lidu, domů a bytů) měl mikroregion Dražanská vrchovina 7 965 trvale bydlících obyvatel, což znamenalo asi devítiprocentní podíl populace vyškovského okresu.

Rozloha sledovaného území (113,7 km²) tvoří necelých 12% rozlohy celého okresu Vyškov. Hustota zalidnění je poměrně nízká (70 obyvatel na 1 km²), oproti okresní hustotě zalidnění dosahuje 70% a vůči průměru za celou Českou republiku (130 obyvatel na 1 km²) je pouze o něco více než poloviční.

Tab.č.2: Základní údaje o mikroregionu Dražanská vrchovina k 1.1.2004

Obec	Počet obyvatel	Kat.výměra (ha)	Stavební úřad	Matrika	Pověřená obec
Drnovice	2190	1197	Vyškov	Drnovice	Vyškov
Habrovany	747	550	Rousínov		Rousínov
Ježkovice	364	1169	Vyškov		Vyškov
Krásensko	442	728	Vyškov	Krásensko	Vyškov
Luleč	678	1092	Vyškov	Luleč	Vyškov
Nemojany	540	601	Vyškov	Nemojany	Vyškov
Nové Sady	100	243	Vyškov		Vyškov
Olšany	446	1871	Rousínov		Rousínov
Podomí	415	547	Vyškov	Podomí	Vyškov
Račice – Pístovice	1016	1886	Vyškov	Račice- Pístovice	Vyškov
Ruprechtov	559	1147	Vyškov	Ruprechtov	Vyškov
Studnice	509	630	Vyškov	Studnice	Vyškov
Celkem	8006	11661			
Okres Vyškov	86636	88900			

Pramen : Malý lexikon obcí ČR 2003, Dotazníkové šetření 4/2004

V mikroregionu Dražanská vrchovina není žádná obec, která by šla, vzhledem ke své populační velikosti i obslužné funkci, označit za přirozené mikroregionální středisko. Počtem obyvatel jsou největší Drnovice (2,2 tis.), více než 1 000 obyvatel má ještě obec Račice-Pístovice. Obce Habrovany a Olšany patří oficiálně pod spádový obvod pověřeného obecního úřadu (PoÚ) v Rousínově, všechny ostatní pod PoÚ Vyškov (viz tab.č.2)

Sídlní struktura mikroregionu Dražanská vrchovina se vyznačuje převahou populačně středně velkých obcí. Hustota osídlení není nijak velká, většina obcí leží v jihovýchodním cípu Dražanské vrchoviny, obce Drnovice, Habrovany, Nemojany a Luleč již patří k nížinné části Vyškovské brány. Systém osídlení je však v tomto území výrazně narušen existencí vojenského újezdu Březina, který přímo hraničí s územím mikroregionu. Dezintegrace obcí na konci osmdesátých let a na počátku devadesátých se v mikroregionu projevila vytvořením samostatných obcí Olšany a Habrovany z obce Habrovany-Olšany (1990) a obcí Podomí a Krásensko z obce Krásensko-Podomí (1990).

Sídlní struktura mikroregionu nemá žádný zvláštní dominující znak, převažují středně velké obce do 1000 obyvatel (4/5 obcí). Více než 1 000 obyvatel měly při SLDB v roce 2001 pouze obce Drnovice (2186) a Račice-Pístovice (1018). Území mikroregionu Dražanská vrchovina se v současné době administrativně člení na 14 sídel, které jsou „integrovány“ do 12 obcí. Na jedno sídlo připadá 569 obyvatel (v okrese Vyškov 729 obyvatel, v celé ČR 688), průměrná populační velikost obce je 664 obyvatel (v okrese Vyškov 1 067, v ČR 1 648).

2.1.2. Populační vývoj obyvatelstva

V průběhu posledních čtyřiceti let se na území mikroregionu Dražanská vrchovina měnila populační velikost sídel a obcí. Charakteristickým trendem, který platí i na většině území republiky, je zvyšování počtu menších sídel a obcí a poklesu počtu obcí vyšších velikostních kategorií v důsledku vylidňování venkovských obcí a částečným nahrazováním obytné funkce funkcí rekreační. Ve sledovaném území však není tento trend tak evidentní jako např. v oblasti Českomoravské vrchoviny, a to i z důvodu odlišného systému osídlení. V mikroregionu se vyskytují populačně spíše střední a větší obce, které navíc tvoří hustou síť menších sídel – pouze v jedné obci z 12 poklesl počet obyvatel k 1.3.2001 pod hranici 200. Na území mikroregionu je kategorie obcí s počtem obyvatel 100 - 499 zastoupena téměř stejně jako kategorie obcí s 500 – 999 obyvateli (4 a 5). Počet obyvatel ve dvou obcích, které překračují hodnotu 1 000 do roku 1991 klesal, avšak za období posledních zhruba deseti let se udržel na konstantní hodnotě (viz tabulky č. 2 a 3).

Tab.č. 3: Vývoj počtu obyvatel mikroregionu Dražanská vrchovina v období 1991-2003

kategorie	1991		2001		2003	
	počet obcí	počet obyvatel	počet obcí	počet obyvatel	počet obcí	počet obyvatel
do 199 obyv.	1	142	1	117	1	100
200 - 499	4	1690	4	1692	4	1667
500 - 999	5	3024	5	2987	5	3033
1000 a více	2	3209	2	3209	2	3206
celkem	12	8065	12	8005	12	8006

Pramen : Obce v číslech 1998, ČSÚ PVSLDB 2001

2.1.3 Bilance obyvatelstva

Bilance obyvatelstva přirozenou obměnou a stěhováním umožňuje zjistit skutečné příčiny celkového přírůstku či úbytku obyvatel. Od roku 1994 do 1995 včetně byl patrný celkový přírůstek obyvatel, rok 1998 a 2001 znamenají naopak celkový úbytek, zapříčiněný jak přirozeným úbytkem, tak zejména migrací obyvatel.

Tab. č. 4: Obce a obyvatelstvo podle velikostních skupin obcí v mikroregionu Drahanská vrchovina v letech 1961-2003

rok	struktura obcí a obyvatel v nich							
	počet obcí 1 (%)				počet obyvatel (%)			
	do 199	200-499	500-999	1000 a více	do 199	200-499	500-999	1000 a více
1961	0	27,3	54,5	18,2	0	14,5	49	36,5
1980	0	36,4	45,4	18,2	0	21,1	39,7	39,2
1991	0	36,4	45,4	18,2	0	21,3	38,2	40,5
2000	0	36,4	45,4	18,2	0	21,4	37,9	40,7
2003	8,3	33,3	41,6	16,7	1,3	20,8	37,9	40,0

Pramen: Obce v číslech 1998 – okres Vyškov, ČSÚ 1999, Stav a pohyb obyvatelstva v roce 2000, ČSÚ 2001, výpočty GaREP 2001, dotazníkové šetření únor/2004

1) Obce v administrativním členění k 1.1.2000

V dlouhodobém vývoji (od roku 1961) klesl počet obyvatel ve většině obcí mikroregionu (9), nejvíce v Račicích-Pístovicích (-376 obyvatel), Lulči (-355) a Studnicích (-317). Luleč zaznamenala také relativně největší úbytek, a to na méně než dvě třetiny stavu obyvatel z roku 1961. Také poklesy stavů obyvatel ostatních obcí byly absolutně poměrně významné – na rozdíl od dvou výjimek – obcí Drnovice a Krásensko, které za posledních cca 40 let získaly pouhých 29 resp. 19 obyvatel. Mikroregion jako celek ztratil za období let 1961 – 2000 téměř 1 900 obyvatel.

Spolu s populačním vývojem se měnilo také podílové zastoupení obyvatel obcí v jednotlivých velikostních kategoriích obcí. Největší relativní nárůst zaznamenal počet obyvatel v obcích s 200 – 499 obyvateli, mírně vzrostl také podíl na celkovém počtu obyvatel mikroregionu u obcí s 1 000 a více obyvateli, avšak jen díky celkovému poklesu obyvatel sledovaného území. V obcích do 500 obyvatel, které nemají v mikroregionu ani třetinové zastoupení, koncem roku 2000 bydlelo necelých 15% obyvatelstva (v ČR 8,3%).

V devadesátých letech se situace v populačním vývoji mírně vylepšuje a důkazem je to, že celý mikroregion od SLDB v roce 1991 do SLDB v roce 2001 ztratil pouze 59 obyvatel.

2.1.4. Věková a vzdělanostní struktura obyvatelstva

Věková struktura obyvatelstva byla již v první polovině devadesátých let v mikroregionu nepříznivá - počet dětí do 15 let nepřevyšoval počet osob starších 60 let – na rozdíl od celé České republiky. V okrese Vyškov bylo věkové složení obyvatel ještě příznivé, údaje za celý okres byly „nadhodnocovány“ vysokým počtem (podílem) mladých lidí v okresním městě. Velmi nízký byl v mikroregionu i okrese podíl obyvatel v produktivním věku – zejména ve srovnání s průměrem za ČR.

Všechny obce mikroregionu bez výjimky měly v březnu roku 2001 nepříznivou věkovou strukturu obyvatel, tedy v jejich populaci převažoval počet osob starších 60 let nad počtem

děti do 15 let. Vůbec nejhorší index stáří (viz tabulka č. 5) měla obec Nové Sady, kde žije více než dvojnásobek osob v poproduktivním věku než ve věku předproduktivním.

Tab. č. 5: Věková struktura obyvatelstva obcí mikroregionu Dražanská vrchovina k 1.3.2001

obec	počet obyvatel	0 - 14 let	15 - 59 let	60 a více let	index stáří 1)
Drnovice	2186	15,6	65,7	18,8	119,6
Habrovany	743	14,1	63,5	22,3	158,1
Ježkovice	382	14,4	65,2	20,4	141,8
Krásensko	437	17,4	63,4	19,2	110,5
Luleč	644	14,1	63,8	22,1	156,0
Nemojany	517	12,0	61,3	26,7	222,6
Nové Sady	117	10,3	60,7	29,0	283,3
Olšany	437	15,6	63,4	21,0	135,3
Podomí	422	14,9	66,8	18,3	122,2
Račice-Pístovice	1018	16,9	61,9	21,2	125,0
Ruprechtov	554	17,7	59,6	22,7	128,6
Studnice	508	19,7	62,0	23,3	157,3
Dražanská vrchovina	7965	15,2	63,1	22,1	155,0

Pramen: Stav a pohyb obyvatel v obcích okresu Vyškov v roce 2001, ČSÚ, 2001, výpočty Pospíšil & Švejnoha
1) podíl počtu obyvatel v kategoriích 60 a více let a 0 – 14 let (%)

Průměrný věk obyvatelstva mikroregionu Dražanská vrchovina se v průběhu posledních pěti let zvýšil na téměř 40 let. Ve srovnání s okresem Vyškov i celou Českou republikou jde o hodnotu „extrémně“ vysokou. Výrazně vyšší je vůči vyškovskému okresu i celé ČR index stáří obyvatel (viz tabulka č. 6)

Tab. č. 6: Průměrný věk a index stáří obyvatelstva k 31.12.1995 a 31.12.2000

území	1995		2000	
	průměrný věk	index stáří 1)	průměrný věk	index stáří 1)
Dražanská vrchovina	39,5	132,1	39,9	136,8
okres Vyškov	37,2	98,4	38,3	111,9
ČR	37,3	98,1	38,5	109,7

Pramen: Stav a pohyb obyvatel v ČR v roce 1995 a 2000, ČSÚ 1996, 2000, Obce v číslech 1998 – okres Vyškov, ČSÚ, 1999, výpočty GaREP 2001, výpočty Pospíšil & Švejnoha

Mezi vybrané předpoklady rozvoje regionu se řadí i úroveň vzdělanosti obyvatelstva. Struktura obyvatelstva podle vzdělání nevyzněla pro mikroregion Dražanská vrchovina při posledním sčítání lidu (novější data nejsou k dispozici) nijak příznivě. Větší rozdíl oproti okresu Vyškov a České republice (vzhledem k blízkosti Brna - jednoho z nejvýznamnějších center vzdělání v ČR ne tak kontrastní jako v jiných územích) byl zejména v podílu vysokoškoláků a středoškoláků (na druhé straně také osob se základním vzděláním či bez vzdělání), což je však výrazně ovlivněno populační velikostí sídel a obcí v mikroregionu a vlastní existencí a dostupností školských zařízení. Přestože není možno sledované území konfrontovat s těmi nejaktuálnějšími daty, základní tendence růstu vzdělanosti v České republice platí i zde. Nejvýznamnější bude nárůst podílu obyvatel s úplným středoškolským vzděláním, a to řádově o několik procentních bodů.

Tabulka č. 7 : Vzdělanostní struktura mikroregionu Dražanská Vrchovina k 1.3.2001

Obec	Obyv. nad 15 let	Bez vzdělání	Základní včetně neukonč.	střed.odbor .bez maturity	Úplné střední s maturitou	Vyšší odborné a nástavbové	Vysokoškolské	Nezjištěno
Drnovice	1845	1	464	796	415	56	103	10
Habrovany	638	3	177	283	127	15	30	3
Ježkovice	327	1	91	147	69	9	9	1
Krásensko	361	1	96	136	91	14	21	2
Luleč	553	1	135	249	110	16	38	4
Nemojany	455	0	101	199	110	18	26	1
Nové Sady	105	0	36	50	15	1	2	1
Olšany	368	0	90	175	74	6	22	1
Podomí	359	1	94	155	79	6	24	0
Račice-Pístovice	846	0	221	388	157	24	52	4
Ruprechtov	456	0	133	176	103	13	29	2
Studnice	433	5	137	205	75	3	5	3
Celkem	6746	13	1775	2959	1425	181	361	32
V%	100	0,19	26,31	43,86	21,12	2,68	5,35	0,47

Pramen: SLDB březen 2001, výpočty Pospíšil & Švejnoha

Věková struktura obyvatelstva se promítá také do průběhu přirozené měny obyvatelstva. Celorepublikový trend poklesu porodnosti nebyl v mikroregionu ve druhé polovině devadesátých let, i díky celkově nízké populaci tak výrazný, avšak přirozený přírůstek obyvatel se od roku 1996 pohybuje stále v záporných hodnotách. Za období let 1996 – 2000 ubylo v mikroregionu Dražanská vrchovina přirozenou měnou 130 obyvatel. Lepší situace byla, i přes poměrně velké výkyvy, zjištěna u statistiky přistěhovalých a vystěhovalých – kladné migrační saldo za sledovaných pět let činí 237 osob, celkový přírůstek potom 107 osob.

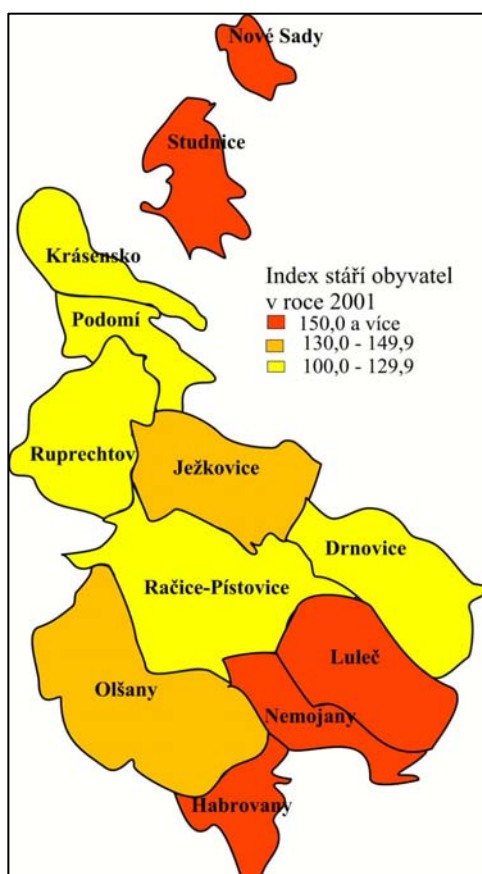
Tab. č. 8: Bilance pohybu obyvatelstva v mikroregionu Dražanská vrchovina v letech 1996 - 2000

rok	narození	zemřelí	přirozený přírůstek	přistěhovalí	vystěhovalí	migrační saldo	celkový přírůstek
	Absolutně						
1996	69	90	-21	135	113	22	1
1997	64	90	-26	223	139	84	58
1998	85	106	-21	222	147	75	54
1999	61	103	-42	160	152	8	-34
2000	59	79	-20	199	151	48	28
1996-2000	338	468	-130	939	702	237	107
Relativně (na 1000 obyvatel středního stavu ročně)							
1996	8,9	11,6	-2,7	17,3	14,5	2,8	0,1
1997	8,2	11,5	-3,3	28,5	17,8	10,8	7,4
1998	10,8	13,5	-2,7	28,2	18,7	9,5	6,9
1999	7,7	13,1	-5,3	20,3	19,3	1	-4,3
2000	7,5	10	-2,5	25,3	19,2	6,1	3,6
1996-2000	8,6	11,9	-3,3	23,9	17,9	6	2,7

Pramen: Stav a pohyb obyvatel v obcích okresu Vyškov v roce 2001, ČSÚ, 2001, výpočty GaREP 2001

Z pohledu jednotlivých obcí mikroregionu, vykázaly všechny ve sledovaném období 1996 – 2000 záporný přirozený přírůstek (absolutně nejvíce Drnovice – 32, Račice-Pístovice – 18, Nemojany - 15). Naopak migrační saldo bylo ve všech obcích (výjimka Studnice – 1) kladné. Nejvíce „imigračně atraktivní“ byly obce Habrovany (58 osob), Račice-Pístovice (38) a Luleč (36). Největší celkový přírůstek obyvatel potom za posledních pět let zaznamenala obec Habrovany (45 osob).

Obr. č. 1 Index stáří obyvatelstva v roce 2001

Tab. č. 9: Bilance pohybu obyvatelstva v letech 1996 - 2000

území	narození	zemřelí	přirozený přírůstek	přistěhovalí	vystěhovalí	migrační saldo	celkový přírůstek
	na 1000 obyvatel středního stavu ročně						
Drahanská vrchovina	8,6	11,9	-3,3	23,9	17,9	6	2,7
okres Vyškov	8,5	11,1	-2,6	11,8	8,8	3	0,4
Brněnský kraj	8,5	10,7	-2,2	9,8	8,6	1,2	-1
ČR	8,9	10,9	-2	1,1	0,1	1	-1

Pramen: Stav a pohyb obyvatel ČR za roky 1996 – 2000, ČSÚ 1997 - 2001, Obce v číslech 1998 – okres Vyškov, ČSÚ, 1999, výpočty GaREP 2001

Ve srovnání s vyššími územními celky (viz. tabulka č. 10) vykazuje mikroregion Dražanská vrchovina méně příznivé hodnoty přirozeného pohybu obyvatelstva (narození, zemřelí, přirozený přírůstek) než celá Česká republika, Brněnský kraj a kromě porodnosti i než okres Vyškov. Naopak migrační saldo a celkový přírůstek jsou oproti srovnávaným územím výrazně příznivější. Otázkou je, jak se bude vyvíjet pozice mikroregionu z hlediska přirozeného i mechanického pohybu vůči administrativně nadřazeným územím v budoucnu. Obyvatelstvo a sídla mikroregionu Dražanská vrchovina, jejich rozmístění, populační vývoj a strukturu, lze objektivně charakterizovat v několika bodech:

- soustředěná struktura osídlení, charakteristická průměrnou hustotou populačně středních a větších obcí
- území bez typického mikroregionálního centra
- dlouhodobé snižování stavu populace ve většině obcí (zlepšení situace ve druhé polovině devadesátých let)
- velmi nepříznivá struktura obyvatelstva - nízký podíl mladých lidí do 15 let a naopak vysoký podíl osob v důchodovém věku
- „extrémně“ vysoký průměrný věk a index stáří obyvatelstva
- v posledních pěti letech nepříznivé ukazatele přirozeného pohybu obyvatelstva (záporný přirozený přírůstek), na druhé straně vysoce kladné migrační saldo

2.1.5. Školství

Školská zařízení v obcích mikroregionu Dražanská vrchovina zajišťují pouze základní školní vzdělání a předškolní výchovu. Mateřské školy jsou ve všech obcích mikroregionu kromě Habrovan a Nových Sadů. Z těchto obcí dojíždějí děti do mateřských škol v Olšanech a Studnicích. Celkový počet míst v mateřských školách v mikroregionu je 253. Přehled počtu míst v jednotlivých mateřských školách je uveden v následující tabulce.

Síť základních škol je tvořena devíti školami. Z toho v Podomí a Drnovicích jsou základní školy úplné tedy od 1. do 9. třídy, v Habrovanech je 1. až 4. třída a Nemojanech a Račicích-Pístovicích 1. a 2. třída. Z ostatních obcí musí žáci do základní školy dojíždět, a to nejvíce do základních škol v Drnovicích, Rousínově a Vyškově.

Tab.10 – Mateřské a základní školy mikroregionu

	Mateřská škola			Zákl.škola úplná			Zákl.škola neúplná			Počet vyjíždějících
	žáci	učitelé	ostat.zam.	žáci	učitelé	ostat.zam.	žáci	učitelé	ostat.zam.	
Drnovice	72	6	4,53	308	20	10,88				
Habrovany	MŠ v Olšanech						25	2		44
Ježkovice	11	1	0,4				0	0		4
Krásensko	15	2	1,08				0	0		4
Luleč	25	2	2,63				0	0		32
Nemojany	10	2	1,51				26	2		9
Nové Sady	0	0	0				0	0		4
Olšany	47	4	3,09				ZŠ v Habrovanech			23
Podomí	9	2	8,55	164	12					
Račice-Píst.	30	2	2,72				15	2		17
Ruprechtov	23	2	1,70				0	0		2
Studnice	11	2	0,89				0	0		10
Celkem	253	25	27,1	472	32	10,9	66	6		149

Pramen : MěÚ Vyškov a MěÚ Rousínov, odb.školství, 04/2004

Za středním vzděláním a mimoškolními aktivitami musí studenti vyjíždět mimo region, nejčastěji do Vyškova, Blanska, Brna a Slavkova.

Podobně musí také dojíždět děti a mládež vyžadující speciální výchovu.

Problémy škol v mikroregionu Dražanská vrchovina z větší části kopírují obecné problémy školství u nás – jedná se o získávání a stabilizaci učitelského sboru, technické vybavení škol (pomůcky, sportoviště, apod.) a finanční deficity ve vztahu ke stávajícím aktivitám. Síť škol a školských zařízení v mikroregionu je však na dostatečné úrovni. Vzhledem k demografickým trendům bude však nutné počítat s dalším snižováním počtu dětí, což by mohlo vést k existenčnímu ohrožení zejména malotřídních škol.

2.1.6. Trh práce

Situace na trhu práce a nezaměstnanost je jedním z hlavních ukazatelů hospodářské problémovosti území. Přestože došlo v ČR za posledních 5 let k výrazným změnám na trhu práce, většina z těchto změn se projevila spíše plošně a zůstala situací v již v té době postižených okresech a tak např. v pořadí okresů podle míry nezaměstnanosti nedošlo k výrazným posunům. To znamená, že okresy, které na tom byly špatně, jsou na tom špatně i nyní, pouze se jejich problémy prohloubily a zvětšily (míra nezaměstnanosti v ČR vzrostla z 3% v roce 1996 na téměř 10% na počátku roku 2000 a v květnu roku 2004 byla 10,2%). V jarních měsících míra nezaměstnanosti tradičně mírně klesá, k 30. dubnu 2004 vykázal okres Vyškov hodnotu 9,92 %.

K 31.12.2003 byla v mikroregionu Dražanská vrchovina míra nezaměstnanosti 10,5%.

Okres Vyškov byl zařazen podle usnesení vlády č.722 ze dne 16.července 2003 do tzv. „Hospodářsky slabých regionů“ právě z důvodu vysoké nezaměstnanosti. Byl vytvořen „Regionální program podpory rozvoje hospodářsky slabých a strukturálně postižených regionů, který by měl postupně odstraňovat rozdíly mezi regiony.

Tab.č.11 : Míra nezaměstnanosti v obcích mikroregionu Dražanská vrchovina v roce 2002 a 2003

Míra nezaměstnanosti(%)	2002											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Drnovice	8,6	9	8,5	7,8	8,2	8,1	8,2	8,3	8,7	7,6	7,7	8,6
Habrovany	12,6	10,4	8,8	7,9	8,5	8,2	9,7	10,7	11	9,7	10,4	10,4
Ježkovice	9,5	9	7,9	8,5	8,5	8,5	9	9,5	10,6	11,6	11,6	11,6
Krásensko	9,3	9,3	8,8	8,3	6,5	5,6	7,4	7,9	7,9	7,9	7,9	7,4
Luleč	11,3	10,6	9,4	7,4	6,1	6,8	6,5	7,4	7,4	7,4	6,8	8,4
Nemojany	10,1	8,5	8,1	8,1	8,1	8,1	9,7	11,2	10,9	10,1	9,3	10,5
Nové Sady	8,5	8,5	8,5	6,8	6,8	8,5	8,5	6,8	6,8	6,8	6,8	6,8
Olišany	8,9	9,8	8,9	7,9	8,4	7,5	8,4	8,9	8,4	7,9	8,9	9,8
Podomí	6,5	6	5,5	4,6	4,6	5,1	5,5	5,1	5,5	4,6	5,1	6
Račice-Pístovice	11,4	11,2	9,1	8,5	9,5	9,3	9,1	9,1	9,7	8,7	8,5	9,5
Ruprechtov	10,7	11,1	11,1	7,8	9	9	10,7	11,1	11,9	11,9	13,1	13,9
Studnice	10,1	11	10,6	10,6	10,6	9,7	9,7	11	12,3	13,2	12,8	13,2

Míra nezaměstnanosti(%)	2003											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Drnovice	10,2	9,7	8,5	7,5	7,7	8,1	8,4	8,2	9	8,5	8,3	9,5
Habrovany	10,1	10,3	8,8	7,4	6,8	5,6	6,5	7,4	8	7,4	7,7	8,3
Ježkovice	11,1	9,5	9,5	8	8	8	9,5	8,5	9	9,5	9	11,1
Krásensko	7,9	9,2	10,6	8,8	9,7	9,2	8,3	7,4	8,3	8,3	7,8	9,7
Luleč	11	10,9	10,2	8,3	8	7	8	7,3	6,7	7,7	8,9	10,5
Nemojany	10,9	9,7	8,5	8,5	8,1	8,9	10,4	10,8	10,8	10,4	10,8	11,6
Nové Sady	10,2	12,3	8,8	5,3	5,3	7	8,8	8,8	8,8	8,8	12,3	14
Olšany	11,7	11,2	13,1	12,6	9,8	10,7	11,7	12,6	13,6	13,1	13,1	13,6
Podomí	6,5	6,7	6,3	7,1	6,3	7,1	8,9	7,1	6,3	5,4	4,9	5,8
Račice-Pístovice	10,3	10,8	10,2	9,4	8,8	9	8,6	8,4	9	8,6	9,2	11,6
Ruprechtov	12,7	12,2	12,2	11	11	11	12,2	13	13,4	12,2	12,2	12,2
Studnice	13,2	13	11,7	10,8	9,5	9,5	10	10	9,1	8,2	9,1	8,2

Tab. 12 : Struktura uchazečů o zaměstnání z obcí mikroregionu Dražanská vrchovina

Název	celkem uchazečů				z toho žen			
	1-6 02	7-12 02	1-6 03	7-12 03	1-6 02	7-12 02	1-6 03	7-12 03
Drnovice	90	95	92	108	50	50	46	44
Habrovany	26	33	19	28	17	18	11	14
Ježkovice	16	22	16	22	10	10	9	13
Krásensko	12	16	20	21	8	7	7	9
Luleč	21	26	22	33	15	13	11	16
Nemojany	21	27	23	30	13	15	18	18
Nové Sady	5	4	4	8	2	3	4	4
Olšany	16	21	23	29	8	11	10	14
Podomí	11	13	16	13	4	4	6	3
Račice-Pístovice	47	48	45	58	21	25	25	29
Ruprechtov	22	34	27	30	17	23	18	22
Studnice	22	30	22	19	12	18	10	10
Celkem	309	369	329	399	177	197	175	196

Tab.13 : Věková struktura uchazečů o zaměstnání z obcí mikroregionu Dražanská vrchovina

Název	do 25 let				25 - 49 let				50 let a víc			
	1-6 02	7-12 02	1-6 03	7-12 03	1-6 02	7-12 02	1-6 03	7-12 03	1-6 02	7-12 02	1-6 03	7-12 03
Drnovice	26	25	25	23	44	55	46	66	20	15	21	19
Habrovany	0	4	2	4	19	21	13	18	7	8	4	6
Ježkovice	4	8	3	8	9	11	8	10	3	3	5	4
Krásensko	2	4	9	8	7	6	5	8	3	6	6	5
Luleč	7	7	7	7	13	15	10	16	1	4	5	10
Nemojany	3	5	5	7	9	12	8	13	9	10	10	10
Nové Sady	2	2	1	2	2	1	1	5	1	1	2	1
Olšany	2	5	5	7	9	8	11	15	5	8	7	7
Podomí	3	2	6	5	5	6	5	3	3	5	5	5
Račice-Pístovice	13	11	12	14	25	27	24	31	9	10	9	13
Ruprechtov	4	10	6	4	14	16	14	18	4	8	7	8
Studnice	3	3	2	1	15	19	12	8	4	8	8	10
Celkem	69	86	83	90	171	197	157	211	69	86	89	98

Pramen: ÚP Vyškov, výpočty Pospíšil & Švejnoha

Přestože území okresu není nijak zvlášť rozsáhlé (888,7 km²), projevují se v jeho jednotlivých částech diference jak z hlediska osídlení, tak typu a rozmístění hospodářských aktivit – proto je nutné pro přesnější vystižení problematiky trhu práce pracovat s jednotlivými dílčími částmi území (např. mikroregiony), údaje o trhu práce je pak možné získat na ÚP.

Sídelní struktura okresu Vyškov nemá sice tak rozdrobený ráz jak je to typické např. pro Českomoravskou vrchovinu, přesto je i zde obtížné a nákladné zajistit uspokojivou úroveň základní dopravní obslužnosti území. Navíc došlo k prostorovému rozptýlení dříve více koncentrovaných pracovních příležitostí a tím pádem rozmělnění dojížděkových proudů, což s sebou nese problémy v rentabilitě veřejné dopravy. Větší část okresu má sice velmi příznivé podmínky pro zemědělskou výrobu, avšak vzhledem k ekonomické situaci v našem zemědělství je stále více území okresu závislé na aktivitách průmyslového a službového typu. Proces masivní industrializace sice vyškovský okres také částečně poznamenal (Zbrojovka, ÚP závody), lokalizace nových závodů však nebyla v území rovnoměrná a navíc značná část dříve významných podniků má existenční problémy, či již zanikla. Výstavba velkých kolosů zaměstnávajících stovky obyvatel pozměnila sice charakter okresu jako celku, nicméně v současných náročných ekonomických podmínkách případná nestabilita takového podniku představuje nebezpečí nárazové ztráty pracovních příležitostí pro velké množství obyvatel s dopadem do širokého okolí.

S touto problematikou velmi úzce souvisí fakt, že v okrese Vyškov je stále méně pracovních příležitostí k vysokému počtu uchazečů o zaměstnání. V květnu 2004 bylo na jedno volné pracovní místo evidováno 25,6 uchazečů.

Mikroregion Dražanská vrchovina nepatří z pohledu trhu práce k nijak extrémně problémovým územím. V rámci vyškovského okresu má nižší míru nezaměstnanosti než je okresní průměr a její výše nedosahuje ani krajských, ani republikových hodnot. Také strukturální ukazatele nezaměstnanosti, prezentované v předchozích tabulkách a grafech nevybočují extrémními hodnotami vůči ostatním srovnávaným územím. I když se v kontextu okresu jedná o území spíše perifernější (zvláště pak obce ležící ve vyšších nadmořských výškách Dražanské vrchoviny – Ruprechtov, Podomí, Krásensko a Studnice), blízkost silných okresních průmyslových center i samotného Brna jako jádra brněnské aglomerace je pro místní trh práce jednoznačným přínosem. Přesto je důležité k udržení či dalšímu vylepšení situace na trhu práce podporovat rozvoj malého a středního podnikání, protože lokalizační podmínky mikroregionu pro získání nových velkých investic nejsou příliš atraktivní (s výjimkou hraničního okresního města Vyškov, které není členem mikroregionálního sdružení, ale je nejbližším významným zdrojem pracovních příležitostí). Hlavní důraz je tedy nutné klást na využití stávajícího vnitřního potenciálu území s přispěním nástrojů regionální politiky jak celostátní, tak krajské.

2.1.7. Aktivní politika zaměstnanosti

Poměrně účinně se jeví snižování nezaměstnanosti prostřednictvím rozvoje podnikání a ekonomického růstu. Zvýšení zaměstnanosti lze podpořit také pomocí pracovních míst financovaných z veřejných rozpočtů (veřejně prospěšné práce, dotovaná místa, místa ve veřejných službách).

Dalším řešením aktivní politiky zaměstnanosti je větší využití rekvalifikačních kurzů připravovaných Úřadem práce ve Vyškově.

2.1.8. Byty a bydlení

Při sčítání lidu, domů a bytů v roce 1970 bylo v mikroregionu zaregistrováno 2 550 trvale obydlených rodinných domů, při SLDB v roce 1991 o 109 méně a při posledním sčítání se jejich počet opět snížil na 2 397 – viz. tabulka č. 14 . Na tomto poklesu se podepisuje zvyšující se počet neobydlených domů, který v roce 2001 činil v obcích mikroregionu průměrně 20% ze všech domů. Poměr starých a nových domků v obcích mikroregionu značí starší bytový fond.

Výhledově mají v územně-plánovací dokumentaci obce navrženy lokality pro výstavbu nových RD, některé obce (Podomí, Nemojany, Račice - Pístovice) již intenzivně pracují na vybudování infrastruktury pro jejich výstavbu a některé obce mají už tyto akce realizované (Habrovany) Přednostně se ale předpokládá využití proluk a rekonstrukce původní zástavby, z důvodu obnovení architektonických prvků domů jako celku.

Tabulka č.14 : Trvale obydlené domy v mikroregionu v letech 1970, 1991, 2001

Název	1970	1991	2001
Drnovice	524	609	611
Habrovany	239	202	207
Ježkovice	132	119	109
Krásensko	113	123	125
Luleč	271	220	219
Nemojany	169	183	172
Nové Sady	71	54	47
Olšany	147	138	146
Podomí	111	124	123
Račice-Pístovice	366	316	304
Ruprechtov	196	170	164
Studnice	211	183	170
Celkem	2550	2441	2397

Pramen: SLDB 1970, 1991, 2001

2.1.9. Územně plánovací dokumentace

Důležitým nástrojem ovlivňování územního rozvoje je územní plánování. Jeho prostřednictvím je regulován způsob využití území, koordinována realizovaná výstavba apod. s cílem zabezpečit soulad přírodních a civilizačních prvků. Jinými slovy – bez územního plánování není územního rozvoje. Proto je zpracování územně plánovacích dokumentů tak důležité.“

Vzhledem k tomu, že v posledních letech byly informace o nutnosti zpracování jednotlivých částí dokumentace poměrně nesourodé, stupeň zpracování územní plánovací dokumentace je ponechán na libovůli a iniciativě samotných obcí. Nejvíce obce žádají o prostředky z Ministerstva pro místní rozvoj, a to především na dotační titul Program obnovy venkova. V současnosti je pro žádost o prostředky z POV i jiných dotačních programů nutná pouze zpracovaná urbanistická studie.

Problematika územního plánování v mikroregionu Dražanská vrchovina skrývá jisté rezervy. Kompletní zpracování územního plánu mají hotové pouze obce Ruprechtov, Nemojany a Luleč (dvě posledně jmenované obce mají společný územní plán). Oba územní plány však byly schváleny již v 70. letech a proto dnes již neodpovídají ani platné legislativě ani stávající situace v území. Nižšího stupně zpracování dosáhly čtyři obce – v Podomí a v Račicích-Pístovicích mají dokončený koncept územního plánu, v Drnovicích a Ježkovicích jeho zadání. V Drnovicích předpokládají, že dojde ke schválení územního plánu obce v roce 2002. Ostatní obce (Habrovany, Krásensko, Olšany a Studnice) mají vyhotovenu urbanistickou studii – ty však představují pouze podkladovou dokumentaci s nižším stupněm závaznosti, což se promítá do různé kvality jejich zpracovanosti.

Příznivější situace panuje v oblasti "Programu obnovy venkova" - jsou do něho přihlášeny všechny obce a všechny mají rovněž zpracován i Program obnovy vesnice.

V některých případech se dnes pořizování územně plánovací dokumentace jeví jako časově a finančně náročná činnost. Je však nutné si uvědomit, že z hledisek dalšího vývoje společnosti, předpokládaného územního rozvoje, vytváření podmínek pro vstup investorů do území a možnosti využití finančních zdrojů (českých i zahraničních), je její pořízení skutečně nezbytné. Z dosavadních zkušeností se potvrzuje oprávněnost tohoto požadavku, protože existence platné a aktuální územně plánovací dokumentace bude jednou ze základních podmínek při čerpání z těchto peněz.

Tab. č.15: Vybavenost obcí mikroregionu Dražanská vrchovina územně plánovací dokumentací
Poznámka:*) společný územní plán z roku 1972, obec Nemojany má z roku 1993 studii územního plánu

Název obce	územně plánovací dokumentace		POV
	územní plán	urbanistická studie	
Drnovice	ô (2003)	ô (1993)	nh
Habrovany		ô (1999)	nh
Ježkovice		ô (1999)	nh
Krásensko		ô (1998)	nh
Luleč	ô (1972*)		nh
Nemojany	ô (1972) M (2003)		nh
Nové Sady		ô (2000)	nh
Olšany		ô (2000)	nh
Podomí	M (2000)	ô (2000)	nh
Račice-Pístovice	M (1993)		nh
Ruprechtov	ô (1975)	ô (1998)	nh
Studnice		ô (1999)	nh

Poznámka:*) společný územní plán z roku 1972, obec Nemojany má z roku 1993 studii územního plánu
Vysvětlivky :

ô	kompletní územní plán	ô	zpracovaná urbanistická studie
M	koncept územního plánu	n	obec je přihlášena do Programu obnovy venkova
F	zadání územního plánu	h	obec má zpracován Program obnovy vesnice

Pramen: Dotazníkové šetření v obcích duben 2004

2.2. Regionální struktura území

Základem regionalizace je kategorizace sídel z hlediska jejich obslužné a pracovní působnosti.

2.2.1. Občanská vybavenost

Narůstající význam služeb, především jejich rychlá diverzifikace, projevující se v rychlém růstu druhů služeb, ukázal, že zahrnovat veškeré služby do jednoho sektoru ztrácí svoji ekonomickou logiku, neboť se jedná o velmi různorodou produkci z hlediska vlivu na ekonomický růst i ekonomický rozvoj. Pro analýzu podnikatelského prostředí je nezbytná ta část služeb, která souvisí s produkcí, údržbou, distribucí i spotřebou materiálních statků, tzv. komerční služby. Jedná se o služby nevýrobního charakteru, výrobní a opravárenské, maloobchodní a finanční a poštovní služby. Informace o pokrytí mikroregionu poskytovateli těchto služeb informuje tabulka č.16.

Zdrojem informací o rozmístění komerčních služeb v mikroregionu Dražanská vrchovina bylo především dotazníkové šetření provedené v jednotlivých obcích. Úroveň poskytovaných služeb velmi ovlivňuje blízkost okresního města, které je nejen největším zaměstnavatelem, ale samozřejmě i spádovým územím, koncentrujícím všechny druhy služeb.

Tab. č. 16: Počet provozoven nevýrobních služeb v mikroregionu Dražanská vrchovina

obec	kadeřnictví, kosmetika	prádelny, čistírny	sběrný prádla	půjčovny zboží	autodoprava	pohřebnictví	zahradnictví	fotograf, fotoběrna	jiné
Olšany							2		
Habrovany					1				
Ruprechtov	2								
Podomí	2								
Nemojany	1				2				
Studnice	1				1				pedikúra, výroba zdravotních bylinných likérů, lidový léčitel
Račice-Pístovice	1						2		
Krásensko									
Drnovice	4				3				
Ježkovice									
Luleč									

Pramen: Dotazníkové šetření obcí mikroregionu Dražanská vrchovina, Pospíšil & Švejnoha 2004

V tabulce č. 16 jsou uvedeny provozovny výrobních a opravárenských služeb v jednotlivých obcích. Nejvíce těchto provozoven je v obcích Drnovice, Račice-Pístovice a Nemojany. Dřevozpracující řemesla jsou přítomny téměř ve všech obcích mikroregionu. Podobně je tomu u kovozapracujících a oděvních řemesel. Navíc je v obci Račice-Pístovice pekárna a v Drnovicích čalounictví a opravy šicích strojů.

Tab. č. 17: Počet provozoven výrobních a opravárenských služeb v mikroregionu Dražanská vrchovina

obec	opravy mot. vozidel	opravy prům. zboží	dřevozpracující řemesla	kovozpracující řemesla	stavební řemesla	krejčí, švadlena	opravy a výr. obuvi	jiné
Habrovany	2		3	1				
Ruprechtov			1					
Podomí				1				
Nemojany		1	1	1	2	2		
Studnice			2	2	1	2		
Nové Sady								
Račice-Pístovice	1	1	5		2	2		pekárna 1
Krásensko								
Drnovice	3	3	3	2		3	1	čalounictví
Ježkovice	1		1	1	1			
Luleč	2				1	1		

Pramen: Dotazníkové šetření obcí mikroregionu Dražanská vrchovina, Pospíšil & Švejnoha 2004

Prodejna potravinářského zboží je nejméně jednou provozovnou zastoupena ve všech obcích mikroregionu. To lze považovat za standard zajištění základní vybavenosti obcí. Ostatní druhy maloobchodních prodejen už tak rozšířené nejsou. Z hlediska obyvatel ostatních obcí se může zdát maloobchodní síť nedostatečná, je však nutno brát v úvahu, že prodejny potravin zahrnují většinou smíšené zboží, kde lze koupit i sortiment specializovaných prodejen (ovoce-zelenina, maso-uzeniny, drogerie, průmyslové zboží apod.).

Finanční služby (pojišťovny, banky) jsou příkladem sektoru, který je výrazně koncentrován do městských center a větších obcí. Poštovní služby jsou zajištěny v obcích Drnovice, Habrovany, Krásensko, Luleč, Račice-Pístovice, Ruprechtov a Studnice.

Tab. č. 18: Počet provozoven maloobchodu, veřejného stravování, finančních a poštovních služeb v mikroregionu Dražanská vrchovina

obec	pošta	pojišťovna	potraviny a smíšené zboží	ovoce - zelenina	maso - uzeniny	drogerie	průmyslové zboží	restaurace	pohostinství	jiné
Olšany			2					1	2	
Habrovany	1		1			1	1	1	1	autoškola
Ruprechtov	1		2					2		
Podomí			1					1	2	
Nemojany			2						2	
Nové Sady			1						1	
Studnice	1	1	1					1	1	
Račice-Pístovice	1		5					2	2	
Krásensko	1	1								
Drnovice	1	1	3	1	1	1		1	2	Ekoval - Valášek
Ježkovice			2						2	
Luleč	1		1				1	3	1	

Pramen: Dotazníkové šetření obcí mikroregionu Dražanská vrchovina, Pospíšil & Švejnoha 2004

Na základě odpovědí jednotlivých obcí uvedených v dotazníku lze vyvodit, že ne všechny obce jsou spokojeny se současnou nabídkou služeb. Za těžce dostupnými službami (čistírny, opravny, kadeřnictví aj.) se nejčastěji dojíždí do Vyškova, Drnovic a Rousínova.

Ekonomickému rozvoji nejvíce přispívají služby rozvíjející lidský potenciál. Oblast veřejných služeb představuje souhrn zařízení, institucí a programů, které sice nemají přímou vazbu na hospodářský výkon regionu, ale jsou nejefektivnější investicí k posílení hospodářského významu regionu v budoucnosti. V následujících odstavcích bude stručně popsána situace v oblasti zdravotnictví a sociálních služeb. Zdrojem informací o rozmístění těchto služeb na území mikroregionu bylo především dotazníkové šetření provedené v obcích mikroregionu Dražanská vrchovina. V následném komentáři a hodnocení jednotlivých druhů služeb jsou vyzdvíženy především ty poznatky z jednotlivých obcí, které jsou nedostatečné a představují tak bariéru dalšího rozvoje kvality venkovského života.

Základem **zdravotní péče** v území je síť praktických lékařů a zdravotních středisek. V mikroregionu zajišťují zdravotní péči lékaři v obcích Krásensko, Drnovice, Luleč a Vyškov. Praktický lékař ordinuje v Krásensku a Drnovicích, dětský lékař v Drnovicích, Lulči a Krásensku a stomatolog v Krásensku a Drnovicích. Kromě těchto stálých lékařů, dojíždí praktický lékař do Ruprechtova, Studnic, Račic-Pístovic a Drnovic, dětský lékař do obcí Ruprechtov a Drnovice a stomatolog do Studnic. Jinak se za lékaři dojíždí převážně do Rousínova, Drnovic a Vyškova. Specializovanou lékařskou péči zajišťuje poliklinika a nemocnice ve Vyškově a zdravotnická zařízení v Brně.

Čtvrtina obcí mikroregionu označuje zajištění zdravotních služeb za nevyhovující, jako hlavní nedostatky jsou označovány převážně špatná dopravní dostupnost této služby a neochota lékařů pracovat v obci.

Oblast **sociální péče** na území mikroregionu je poskytována buď pečovatelskou službou, nebo v zařízeních sociální péče. Pečovatelská služba může být provozována buď v domech s pečovatelskou službou, nebo přímo v domácnosti klienta. V mikroregionu Dražanská vrchovina se nachází ústav pro tělesně postižené v Habrovanech, jehož zřizovatelem je stát a celková kapacita činí 70 lůžek. V roce 2001 byl v Drnovicích dokončen dům s pečovatelskou službou s kapacitou 24 lůžek. Kromě těchto zařízení je podle údajů z dotazníkového šetření v mikroregionu poskytována polovinou obcí dodávka obědů důchodcům jako nadstandardní forma sociálních služeb, a to v obcích Olšany, Habrovany, Ruprechtov, Studnice, Račice-Pístovice a Luleč.

Dalším typem sociálních služeb jsou sociální byty – těch je na území mikroregionu postaveno pouze dvanáct v Habrovanech, přičemž žádostí o tento typ bydlení je evidováno několik desítek. Hlavním nedostatkem sociálních služeb byl definován nedostatek finančních prostředků, vhodných prostor a také nedostatečné podmínky pro zajištění pečovatelské služby.

Zabezpečení zdravotnických a sociálních služeb je na úrovni odpovídající velikosti mikroregionu. Zlepšení zajištění zdravotní péče a péče o seniory je základní podmínkou dalšího rozvoje kvality života občanů, z nichž zvláště počet seniorů bude v následujících letech narůstat. Rozvoj terénních zdravotních a sociálních služeb a výstavba sociálních bytů a bytů s pečovatelskou službou jsou především cestou k udržení i zvyšování populace obcí.

2.2.2. Dopravní struktura

Změny v ekonomickém systému České republiky se logicky odrazily i ve vývoji dopravy. Charakter změn v dopravě je obecně známý a můžeme ho každodenně pozorovat na našich silnicích i železnicích, změny se týkají jak nákladní, tak osobní dopravy. Absolutní objem přepravených nákladů v důsledku ekonomické transformace po roce 1989 obecně klesl, zvyšuje se však podíl silniční dopravy na přepravním výkonu. Nákladní doprava se přizpůsobila změněným potřebám zákazníků a za současné situace je v našich podmínkách preferována spíše doprava silniční. Hlubokými změnami stále prochází také doprava osobní, zřejmý je nárůst individuální automobilové dopravy doprovázený poklesem zájmu o veřejnou hromadnou dopravu jak silniční, tak železniční. Ke všem těmto ekonomicky podmíněným změnám ještě přistupuje neujasněnost státní dopravní politiky, což se projevuje zejména v podmínkách pro pravidelnou veřejnou osobní dopravu.

Obr. č. 2: Poloha mikroregionu Dražanská vrchovina v dopravní síti

Pramen: Geodézie ČS a.s., 1997-98

Dopravní polohu mikroregionu Dražanská vrchovina nelze charakterizovat jednoznačně. Jeho východní okraj se nachází na kontaktu s dálnicí D1, která u Vyškova pod označením R46 přechází do kategorie rychlostních silnic. Dopravní tah (který je zároveň pod číslem E462 součástí evropské sítě dálkových silnic) spojuje Brno přes Vyškov a Prostějov s Olomoucí. U Vyškova z něj odbočuje silnice první třídy č. I/47, která vede přes Kojetín, Přerov a Hranice na Moravě do Ostravy. V současnosti je budována u Vyškova dálniční křižovatka s dálnicí D 47, což dopravní exponovanost přilehlých lokalit dále posiluje.

Ve stejném směru prochází přes Vyškov i železniční trať Brno – Vyškov – Nezamyslice – Přerov, která byla uvedena do provozu jako tzv. Moravskoslezská severní dráha dne 30.8.1869. Dráha má význam jako spojnice severního (Praha – Olomouc – Ostrava) a jižního hlavního tahu (Plzeň – České Budějovice – Havlíčkův Brod – Brno – Břeclav) a také jako spojnice Brna a Ostravy. Trať byla v druhé polovině devadesátých let elektrizována a alespoň částečně uvedena do řádného technického stavu.

Zbývající území mikroregionu Dražanská vrchovina (tzn. celá jeho střední a severozápadní část) je obsluhováno nanejvýš silnicemi druhé třídy. Souběžně s dálnicí D1 je vedena silnice II/430 z Vyškova přes Rousínov do Brna. V minulosti byla evidována mezi silnicemi prvních

tříd, avšak v souvislosti s dokončením příslušných úseků dálnice D1 a rychlostní komunikace R/46 byla přeřazena do kategorie druhé třídy. Umožňuje poměrně rychlé spojení Vyškova s Lulčí a Nemojany. Z Vyškova vychází i druhá (a zároveň poslední) silnice druhé třídy dotýkající se území mikroregionu – jde o komunikaci II/379 z Vyškova do Drnovic, Ježkovic, Ruprechtova, Podomí a dále přes Jedovnici do Blanska. Vzhledem k tomu, že území mikroregionu je protáhlé ve směru jihovýchod – severozápad, můžeme ji označit za jakousi jeho osu. Popsanou kostru dopravy v mikroregionu dále doplňují silnice III. třídy, které jsou však mnohdy ve špatném technickém stavu, jehož příčinou je zanedbaná údržba vlivem přetrvávajícího nedostatku finančních prostředků.

Celkově lze tedy k dopravní poloze mikroregionu Dražanská vrchovina říci, že vedle dopravně velmi exponovaného východního okraje (křižovatka silnic dálničního typu u Vyškova, průchod poměrně významné železniční trati) se v území nalézají i obce typické periferní polohou. Ta je v řadě z nich ještě zesilována přítomností rozsáhlého vojenského výcvikového prostoru Dědice. Za příklady mohou sloužit obce Nové Sady, Studnice, Krásensko, Podomí, Ruprechtov apod.

Charakteristickým rysem vývoje individuální automobilové dopravy (IAD) v ČR je trvalý růst počtu osobních automobilů a tím i jejich výkonů. Nejzatíženější úseky silnic jsou – II/430 Vyškov – odbočka Luleč a II/379 Vyškov – Drnovice.

2.2.3. Dopravní obslužnost

Úroveň plošné dopravní obsluhy veřejnou dopravou se liší podle konkrétní situace v území. Podstatný vliv má především postavení obce v sídelním systému (počet obyvatel) a její poloha v dopravní síti (centrální, periferní). Významným faktorem rozvoje sítě veřejné dopravy je též koncentrace pracovních míst a s tím související dojížděka do zaměstnání.

V současnosti je podle zákona č. 150/2000 Sb., o silniční dopravě, za základní dopravní obslužnost považován takový stav, kdy je zajištěna doprava do zaměstnání, do škol, do úřadů a do zdravotnických zařízení, a to včetně cest zpět.

V podmínkách mikroregionu Dražanská vrchovina zabezpečuje plošnou dopravní obslužnost autobusová a částečně i železniční doprava. Většina obcí je v pracovní dny, pokud jde o spojení s okresním městem Vyškov, obsloužena relativně dobře.

Severozápadní část mikroregionu (obce Studnice, Krásensko, Podomí) je přímými spoji propojena také s Blanskem. Totéž platí i pro obce ležící na silnici II/379 (Ruprechtov, Ježkovice, Drnovice). Některé obce jsou přímými spoji propojeny rovněž s Adamovem, intenzita spojení však není příliš velká. Jisté vazby území se z dopravního hlediska projevují i k Brnu – zřetelné je to zejména v okrajově položených Habrovanech a Olšanech. Představu o konkrétním počtu spojů na jednotlivých relacích umožňuje opět tab.20.

Typickým rysem autobusové dopravy, který je patrný i na území mikroregionu Dražanská vrchovina, je výrazný rozdíl úrovně dopravy mezi pracovními a víkendovými dny. O sobotách a nedělích je totiž víceméně zajištěno pouze elementární spojení s Vyškovem (z většiny obcí pouze jeden spoj; z Habrovan, Olšan, Nemojan, Lulče v sobotu dokonce žádný), spojení do ostatních středisek zajištěno není (výjimku tvoří Krásensko a Studnice, z nichž je o víkendech kvalitně zajištěný přístup do Blanska). Údaje o počtu spojů viz rovněž v tab. 4.

Mikroregion je částečně obsluhován i železniční dopravou. Východním cípem jeho území prochází již dříve zmíněná trať č. 300 Brno – Nezamyslice – Přerov. Na území mikroregionu

obsluhuje dvě stanice – Luleč (ač je blíže spíše obci Nemojany) a Vyškov na Moravě. Trať je jednokolejná, v druhé polovině devadesátých let byl v souvislosti s elektrizací alespoň částečně optimalizován i její technický stav. Po trati je dnes vedena řada rychlíků, které všechny (s jedinou výjimkou – expres Moravan) zastavují ve Vyškově, a umožňují tak jeho kvalitní spojení s ostatními centry České republiky.

Spolu s Vyškovem můžou z polohy na dráze jistým způsobem těžit i Luleč a Nemojany, neboť kromě dálkové dopravy zajišťuje trať i poměrně kvalitní spojení s Brnem.

Jak vidí jednotlivé obce úroveň dopravní obslužnosti a jaké mají požadavky, ukazuje tab.č.19.

Tab. č.19: Spokojenost s úrovní veřejné dopravy dle vyjádření jednotlivých obcí

Obec	Názor obce, zda současný stav dopravní obslužnosti vyhovuje
Drnovice	ano
Habrovany	ano
Ježkovice	ano
Krásensko	ne
Luleč	ano
Nemojany	ano
Nové Sady	ano
Olšany	ano
Podomí	ano
Račice-Pístovice	ano
Ruprechtov	ano
Studnice	ano

2.2.4. Technická infrastruktura

Vybavenost technickou infrastrukturou je jednou ze základních charakteristik daného území. Určuje nejen kvalitu bydlení obyvatel, ale především potenciálním investorům podává informaci o tom, jak jednoduché či naopak složité bude napojení nové podnikatelské investice na rozvody elektřiny, plynu, zdroj pitné a užitkové vody a kanalizaci.

Rozšíření jednotlivých sítí je rozdílné a závisí na mnoha faktorech. Mezi nejdůležitější patří poloha území vzhledem k páteřní infrastruktuře a velikost odběru či rozsah služby závisící na počtu připojených obyvatel případně na existenci velkoodběru (např. pro podnikatelské účely). V podmínkách mikroregionu Dražanská vrchovina s rozdrobenou sídelní strukturou se tyto skutečnosti promítají do vysoké finanční náročnosti vybavení území kvalitní technickou infrastrukturou.

Zdrojem informací o stavu a kvalitě technické infrastruktury na území mikroregionu Dražanská vrchovina bylo především dotazníkové šetření v obcích mikroregionu. V následném komentáři a hodnocení jednotlivých úseků infrastruktury vyzdvihneme především ty poznatky, z nichž plynou informace typu, že určité sítě jsou kapacitně nedostatečné a představují tak bariéru další bytové výstavby, případně přílivu podnikatelských investic apod. Souhrnný přehled o aktuálním stavu technické infrastruktury v obcích mikroregionu přináší tab.20.

Obce sledovaného mikroregionu nejsou v oblasti zásobování elektrickou energií vybaveny optimálně, přesto žádná z nich netrpí opakujícími se výpadky elektřiny ani jinými vážnějšími

provozními problémy typu „podpětí“ např. v okrajových částech sídel. Pouze jedna obec v dotazníku uvedla nutnost rekonstrukce části vedení, a to Ruprechtov. Můžeme proto konstatovat, že stav rozvodné sítě elektrické energie by neměl v mikroregionu Dražanská vrchovina tvořit bariéru rozvoje podnikatelských aktivit.

Situaci v **zásobování plynem** lze v mikroregionu Dražanská vrchovina vzhledem ke skutečnosti, že téměř všechny obce jsou plynofikovány (výjimku tvoří nejmenší obec Nové Sady, která má pouze zpracován projekt), hodnotit jako nadstandardní, a to jak v kontextu okresu tak i kraje. Zásobování plynem by proto výhledově nemělo představovat bariéru ekonomického rozvoje.

Pokrytí mikroregionu pevnými telefonními linkami je díky rozsáhlé a nákladné rekonstrukci telefonních rozvodů a přebudování ústředěn na moderní digitální (s možností neomezeného připojení dalších účastníků) na dobré úrovni. Určité problémy se vyskytují v oblasti pokrytí území sítěmi mobilních operátorů – velmi špatný signál uvádí obec Ruprechtov. Přesto lze vybavenost mikroregionu Dražanská vrchovina telefonními přípojkami považovat ve srovnání s jinými mikroregiony v ČR za standardní.

Zásobování vodou a odkanalizování představují jednu z limitujících oblastí technické infrastruktury, která v případě nevyhovujícího stavu již ve fázi územního rozhodování může zabránit realizaci podnikatelského záměru v daném území. Situace v zásobení kvalitní pitnou vodou je ve sledovaném mikroregionu dobrá, naprostá většina obcí je napojena buď na skupinové nebo místní vodovody. Kvalita dodávané vody ve všech případech vyhovuje parametrům pro pitnou vodu stanoveným v ČSN.

Tab. č. 20: Stav technické infrastruktury v obcích mikroregionu Dražanská vrchovina

Název obce	elektřina	plyn	kanali- zace	ČOV	třídění odpadů	voda		
						zdroj	vodovod-stav	kvalita
Drnovice	ô	ô	ô	ô	ano	"	ô	I
Habrovany	ô	ô	ô		ano	"	ô	I
Ježkovice	ô	ô			ano	"\$	ô	I
Krásensko	ô	ô	ô	ô	ano	"	ô	I
Luleč	M	ô	ô		ano	"	ô	I
Nemojany	ô	ô			ano	"	ô	I
Nové Sady	ô	F			ano	"\$	ô	I
Olšany	ô	ô			ano	"	ô	I
Podomí	ô	ô			ano	"\$	ô	I
Račice-Pístovice	M	ô	ô	ô	ano	"	ô	I
Ruprechtov	M	ô	ô	ô	ano	"\$	ô	I
Studnice	ô	ô			ano	"\$	F	I

Vysvětlivky :

ô - stav elektrické sítě vyhovuje

M - nutná rekonstrukce el. sítě

ô - v obci plyn zaveden

F - plán plynofikace

ô - napojení na splašk. kanalizaci

ô - ČOV

\$ - zdroj: studny

" - zdroj:vodovod

ô - vodovod: technický stav
a kapacita sítě vyhovuje

F - vodovod: technický stav
nebo kapacita sítě nevyhovuje

- kvalita vody splňuje ČSN

¬ - kvalita vody nespĺňuje ČSN

Ve všech obcích s vybudovaným vodovodem kapacita vodovodní sítě vyhovuje, problémem je pouze technický stav vodovodu ve Studnicích. Celkově tak lze stav v zásobování vodou v současné době v mikroregionu hodnotit velmi dobře.

Situace v odkanalizování není zdaleka tak příznivá. V mikroregionu Dražanská vrchovina jsou na splaškovou kanalizaci a ČOV napojeny pouze čtyři obce (Drnovice, Krásensko, Račice-Pístovice a Ruprechtov). Kromě toho i Habrovany uvádí, že splaškovou kanalizaci mají, ale chybí jim koncovka v podobě ČOV. Tato „zanedbanost“ je však bohužel srovnatelná s ostatními regiony republiky, neboť této problematice nebyla v minulosti věnována náležitá pozornost. Splašková kanalizace z rodinných domků byla a doposud ve většině případů je sváděna do jímek či septiků a čas od času vyvážena. Kanalizace v Habrovanech proto není splašková, ale slouží především k odvodu dešťových srážek z chodníků a silnic. Dešťová kanalizace je vybudovaná rovněž v obci Nemojany.

Svoz komunálního odpadu na skládku v Kozlancech zajišťuje ve všech obcích mikroregionu firma Respono a.s. Třídění odpadu alespoň do úrovně sklo, PET lahve a papír se provádí ve všech obcích mikroregionu. Ačkoliv lze situaci ve srovnání s ostatními mikroregiony považovat za standardní, bylo by vhodné v zájmu postupného snižování rizik poškození životního prostředí systém třídění odpadů dále rozšiřovat.

Důležitou, avšak někdy opomíjenou, se stává otázka dostupnosti a šíření informací prostřednictvím informačních a komunikačních technologií. V tomto směru prochází nejbouřlivějším rozvojem síť Internet, jejíž výhodou je možnost využití běžných telefonních linek. Díky tomu, že umožňuje sdílet a distribuovat velké množství a šíří nejrůznějších informací, se také stává jedním z důležitých předpokladů efektivního podnikání a tím i hospodářského rozvoje. Zvláště v podmínkách území s poměrně rozdrobenou sídelní strukturou a nízkou hustotou osídlení, je tento způsob šíření informací velmi efektivní. Vzhledem k celospolečenské prospěšnosti rozvoje tohoto svébytného média roste i role veřejné správy při vytváření a podpoře podmínek, za kterých je možné tyto technologie využívat a zvyšuje se potřeba zajistit jejich dostupnost pro co nejširší okruh občanů. Z pohledu veřejné správy je žádoucí dále podporovat zavádění internetu do škol (ve většině už je zaveden) a budování veřejně přístupných míst s odpovídajícím technickým vybavením. Konkrétní lokalizace a režim provozu záleží na místních podmínkách a reálných předpokladech využívání, o čemž mají nejlepší přehled místní samosprávné orgány.

2.3. Ekonomické údaje

2.3.1. Územní finance

Vzhledem k neustálým změnám současných rozpočtových pravidel v návaznosti na vznik krajů a jejich rozpočtů se tato část strategie nebude podrobně zabývat analýzou hospodaření a jejich komentářem, ale stručně seznámí s dosavadními výsledky.

Porovnání a zhodnocení výsledků bude předmětem šetření bankovních ústavů, jehož výsledkem bude stanovení bonity jednotlivých obcí a mikroregionu jako celku.

Vysvětlení skladby rozpočtu a některých názvů:

Příjmy rozpočtu jsou vlastní příjmy nebo přijaté dotace, obojí pak kapitálové a běžné. Běžné příjmy se pak dělí na daňové a nedaňové. Přijaté dotace pak na běžné a kapitálové.

(Daňové příjmy rozpočtu upravuje zákon. Nedaňové příjmy tvoří zejména příjmy z vlastní činnosti obce (podnikání obce, nájmy, odvody příspěvkových organizací)

Příjmy

Vlastní příjmy

- z prodeje dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku (nemovitosti vč.pozemků)
- z prodeje finančního majetku (akcie, majetkové podíly)
- přijaté dotace z rozpočtů a předstrukturálních či strukturálních fondů Evropské unie

Kapitálové příjmy

- z prodeje dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku (nemovitosti vč.pozemků)
- z prodeje finančního majetku (akcie, majetkové podíly)
- přijaté dotace z rozpočtů a předstrukturálních či strukturálních fondů Evropské unie

Výdaje

Běžné výdaje

Neinvestiční výdaje – za práci, mzdy, pojistné, nákup zboží a služeb, úroky, zálohy a výdaje související s neinvestičními výdaji

Neinvestiční transfery – podnikům a obecně prospěšným organizacím, vlastním fondům, obyvatelstvu, do zahraničí

Neinvestiční půjčky – podobně členěné jako u neinvestičních transferů

Kapitálové výdaje

Investiční výdaje (nákupy nemovitostí vč.pozemků, generální opravy a rekonstrukce budov a zařízení, které zvyšují hodnotu majetku, nákup akcií a majetkových podílů)

Investiční transfery (investiční dotace jiným rozpočtům, ale i právnickým a fyzickým osobám)

Investiční půjčky

Indikátorem, který umožňuje nepřímé porovnání výkonnosti ekonomiky, je daňová výtěžnost (daňové příjmy obcí) na 1 obyvatele. Přesto, že lokalizace výnosu daní je dosud zatížena některými metodickými nedostatky, patří tento ukazatel v současnosti k indikátorům s nejvyšší vypovídací schopností. Sledovaným obdobím je v tomto případě rok 2003. Jednotlivé části této kapitoly se nejprve zabývají každým z daňových příjmů zvlášť, v závěrečném shrnutí je pak provedeno celkové zhodnocení daňové výtěžnosti obcí mikroregionu Dražanská vrchovina. Navíc je pro ilustraci uvedeno, jaká by byla výše daňových příjmů, kdyby se už ve sledovaném období počítalo podle koeficientů daňového určení roku 2001.

Tab.č.21 Struktura příjmů obcí mikroregionu Dražanská vrchovina

2001

Obec	Daňové příjmy		Nedaňové příjmy		Kapitálové příjmy		Dotace		Celkem	
	<i>tis.Kč</i>	<i>tis.Kč/a</i>	<i>tis.Kč</i>	<i>tis.Kč/a</i>	<i>tis.Kč</i>	<i>tis.Kč/a</i>	<i>tis.Kč</i>	<i>tis.Kč/a</i>	<i>tis.Kč</i>	<i>tis.Kč/a</i>
Dmovice	11030	5,05	1726	0,79	0	0,00	19667	9,00	32423	14,83
Hřbovary	3529	4,75	293	0,39	320	0,43	419	0,56	4561	6,14
Ježkovice	1769	4,65	251	66,00	0	0,00	268	0,70	2288	6,02
Krásensko	2131	4,80	245	0,55	369	0,83	347	0,78	3092	7,02
Luleč	3895	6,05	1409	2,19	0	0,00	2156	3,35	7460	11,58
Námjany	2598	5,00	421	0,81	0	0,00	241	0,47	3260	6,00
Nové Sady	467	4,00	37	0,32	0	0,00	21	0,18	525	4,49
Očsany	2080	4,78	493	1,13	0	0,00	148	0,34	2721	6,26
Podolí	2132	5,07	1090	2,59	0	0,00	6801	16,20	10023	23,86
Račice - Hstovice	4958	4,90	458	0,45	1104	1,09	1691	1,67	8211	8,11
Ruprechtov	2697	4,83	593	1,06	0	0,00	701	1,26	3991	7,15
Stuhice	2329	4,47	276	0,53	168	0,32	1098	2,11	3871	7,43
Mikroregion celkem	39615	58,34	7292	76,82	1961	2,67	33558	36,61	82426	108,89

2002

Obec	Daňové příjmy		Nedaňové příjmy		Kapitálové příjmy		Dotace		Celkem	
	<i>tis.Kč</i>	<i>tis.Kč/a</i>	<i>tis.Kč</i>	<i>tis.Kč/a</i>	<i>tis.Kč</i>	<i>tis.Kč/a</i>	<i>tis.Kč</i>	<i>tis.Kč/a</i>	<i>tis.Kč</i>	<i>tis.Kč/a</i>
Dmovice	2349	1,09	999	0,46	2815	1,31	835	0,39	6998	3,25
Hřbovary	3947	5,41	224	0,31	5	0,01	442	0,61	4618	6,33
Ježkovice	1973	5,36	115	0,31	0	0,00	210	0,55	2298	6,24
Krásensko	2704	6,14	208	0,47	94	0,02	839	1,90	3760	8,54
Luleč	4674	6,89	1651	2,44	86	0,13	2500	3,69	8911	13,14
Námjany	3271	6,00	231	0,00	0	0,00	334	0,61	3836	7,00
Nové Sady	512	4,80	44	0,42	0	0,00	202	1,91	758	7,15
Očsany	2556	5,78	360	0,81	0	0,00	4161	9,41	7077	16,01
Podolí	2332	5,55	74	0,17	35	0,08	6493	15,45	8934	21,27
Račice - Hstovice	5832	5,78	335	0,33	689	0,68	1251	1,24	8107	8,03
Ruprechtov	3086	5,45	289	0,52	124	0,22	481	0,86	3930	7,05
Stuhice	2728	5,24	222	0,43	33	0,06	960	1,84	3943	7,57
Mikroregion celkem	35914	63,50	4752	6,67	37964	2,50	18708	38,45	63170,4	111,59

2003

Obec	Daňové příjmy		Nedaňové příjmy		Kapitálové příjmy		Dotace		Celkem	
	<i>tis.Kč</i>	<i>tis.Kč/a</i>	<i>tis.Kč</i>	<i>tis.Kč/a</i>	<i>tis.Kč</i>	<i>tis.Kč/a</i>	<i>tis.Kč</i>	<i>tis.Kč/a</i>	<i>tis.Kč</i>	<i>tis.Kč/a</i>
Dmovice	15803	7,22	1927	0,88	1775	0,81	15473	7,07	34978	15,97
Hřbovary	4586	6,14	417	0,56	2285	3,06	2526	3,38	9814	13,14
Ježkovice	2085	5,72	107	0,29	0	0,00	447	1,22	2639	7,25
Krásensko	2789	6,33	498	1,13	479	1,08	1198	2,72	4964	11,28
Luleč	4945	7,29	1339	1,97	2888	4,26	1786	2,63	10958	16,16
Námjany	3654	6,00	131	0,24	3000	5,60	1677	3,00	8462	15,00
Nové Sady	518	5,18	10	0,10	0	0,00	60	0,60	588	5,88
Očsany	2920	6,55	90	0,20	2022	4,53	4483	10,05	9515	21,33
Podolí	2520	6,00	81	0,19	1067	2,54	6993	16,65	10661	25,38
Račice - Hstovice	5297	5,83	278	0,27	1318	1,30	1904	1,87	9427	9,27
Ruprechtov	3183	5,70	143	0,26	1797	3,26	3697	6,61	8820	15,78
Stuhice	2800	5,50	68	0,13	45	0,10	3290	6,46	6203	12,19
Mikroregion celkem	51100	73,46	5089	6,23	16676	26,54	43534	62,26	117029	168,63

2001								
Obec	Příjmy celkem		Výdaje celkem		Kapitálové výdaje		Saldo příjmů a výdajů	
	<i>tis.Kč</i>	<i>tis.Kč/o.</i>	<i>tis.Kč</i>	<i>tis.Kč/o.</i>	<i>tis.Kč</i>	<i>tis.Kč/o.</i>	<i>tis.Kč</i>	<i>tis.Kč/o.</i>
Drnovice	32423	14,83	31898	14,59	16821	7,69	525	0,24
Habrovany	4561	6,14	2540	3,42	2049	2,76	-29	-0,04
Ježkovice	2288	6,02	1985	5,22	122	0,32	302	0,79
Krásensko	3091,44	7,02	5956,1	13,53	3985,64	9,05	-2864,7	-6,50
Luleč	7460	11,58	4965	7,71	5840	9,07	-3345	-5,19
Nemojany	3260	6,00	3966	7,00	415	0,80	-706	-1,37
Nové Sady	525	4,49	318	2,72	104	1,89	103	0,88
Olšany	2721	6,25	3011	6,92	1318	3,03	-290	-0,07
Podomí	10023	23,86	13290	31,64	5078	12,09	-3267	-7,77
Račice - Pístovice	8213	8,12	10198	10,09	5297	5,24	-1985	-1,97
Ruprechtov	3991	7,15	3770	6,76	327	0,59	221	0,37
Studnice	3871	7,43	4450	8,54	2224	4,27	-579	-1,11
Mikroregion celkem	82427,44	108,89	86347,1	118,14	43580,64	56,80	-11914,7	-21,74
2002								
Obec	Příjmy celkem		Výdaje celkem		Kapitálové výdaje		Saldo příjmů a výdajů	
	<i>tis.Kč</i>	<i>tis.Kč/o.</i>	<i>tis.Kč</i>	<i>tis.Kč/o.</i>	<i>tis.Kč</i>	<i>tis.Kč/o.</i>	<i>tis.Kč</i>	<i>tis.Kč/o.</i>
Drnovice	25853	12,02	34869	16,22	16736	7,78	-9016	-4,19
Habrovany	4618	6,33	2870	3,94	475	0,66	1273	1,75
Ježkovice	2298	6,24	2122	5,76	91	0,24	177	0,48
Krásensko	3760,48	8,54	3075,55	6,98	456,04	1,03	684,92	1,55
Luleč	8911	13,14	6327	9,33	2962	4,37	-378	-0,56
Nemojany	3835	7,00	4530	8,00	718	1,00	-695	-1,27
Nové Sady	758	7,15	750	7,08	28	0,26	-20	-0,19
Olšany	7077	16,01	6912	15,64	4796	10,85	165	0,37
Podomí	8935	21,27	9096	21,66	1240	2,95	-161	-0,38
Račice - Pístovice	8107	8,03	7362	7,30	1074	1,06	745	0,73
Ruprechtov	3930	7,06	3272	5,87	247	0,44	658	1,18
Studnice	3943	7,57	3368	6,46	694	1,33	575	1,10
Mikroregion celkem	82025,48	120,36	84553,55	114,24	29517,04	31,97	-5992,08	0,57
2003								
Obec	Příjmy celkem		Výdaje celkem		Kapitálové výdaje		Saldo příjmů a výdajů	
	<i>tis.Kč</i>	<i>tis.Kč/o.</i>	<i>tis.Kč</i>	<i>tis.Kč/o.</i>	<i>tis.Kč</i>	<i>tis.Kč/o.</i>	<i>tis.Kč</i>	<i>tis.Kč/o.</i>
Drnovice	34978	15,97	27877	12,73	3895	1,78	-7101	-3,24
Habrovany	9815	13,14	3818	5,11	6668	8,93	-671	-0,90
Ježkovice	2639	7,25	2049	5,63	0	0,00	591	1,62
Krásensko	4964,46	11,28	5280,83	12,00	1249,02	2,83	-316,36	-0,71
Luleč	10958	16,16	6967	10,28	2034	3,00	1957	2,89
Nemojany	8462	15,00	4106	7,00	52	0,10	4356	8,00
Nové Sady	588	5,88	460	4,60	43	0,43	85	0,85
Olšany	9515	21,33	6960	15,75	3866	8,75	2555	5,73
Podomí	10661	25,38	9323	22,19	270	0,64	1338	3,18
Račice - Pístovice	9426	9,28	7567	7,45	922	0,91	1859	1,83
Ruprechtov	8820	15,78	6635	11,87	2732	4,89	21,85	3,91
Studnice	6203	12,19	12549	24,65	9467	18,60	-6346	-12,47
Mikroregion celkem	117029,46	168,64	93591,83	139,26	31198,02	50,857	-1671,51	10,69

2001

Obec	DPFO-ZČ	DPFO-OSVČ				DPPO	Daň z nemovitosti				Celkem/rok	
	<i>tis.Kč</i>	<i>tis.Kč/o.</i>	<i>tis.Kč</i>	<i>tis.Kč/o.</i>	<i>tis.Kč</i>		<i>tis.Kč/o.</i>	<i>tis.Kč</i>	<i>tis.Kč/o.</i>	<i>tis.Kč</i>	<i>tis.Kč/o.</i>	
Drnovice	2439	1,12	1048	0,48	2634	1,20	1040	0,48	7161	3,87		
Habrovany	911	1,23	140	0,19	796	1,07	523	0,70	2370	3,19		
Ježkovice	356	0,94	85	0,22	390	1,03	190	0,50	1021	2,68		
Krásensko	414	0,94	315	0,71	465	1,05	126	0,28	2131	4,84		
Luleč	547	0,86	727	1,13	1908	2,96	713	1,11	3895	6,06		
Nemojany	483	0,93	157	0,30	556	1,00	338	0,66	1534	3,00		
Nové Sady	107	0,91	18	0,15	116	0,99	34	0,29	275	2,35		
Olšany	403	0,93	112	0,26	499	1,15	279	0,64	1293	2,97		
Podomí	402	0,96	368	0,87	450	1,07	83	0,19	1303	3,10		
Račice - Pistovice	974	0,96	296	0,29	1332	1,32	520	0,51	3122	3,08		
Ruprechtov	514	0,92	212	0,38	591	1,06	280	0,50	1597	2,86		
Studnice	489	0,94	97	0,19	651	1,25	148	0,28	1385	2,66		
Mikroregion celkem	8039	11,64	3575	5,17	10388	15,15	4274	6,14	27087	40,66		

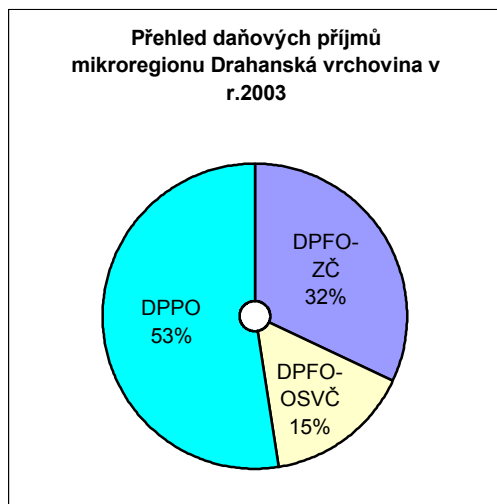
2002

Obec	DPFO-ZČ	DPFO-OSVČ				DPPO	Daň z nemovitosti				Celkem/rok	
	<i>tis.Kč</i>	<i>tis.Kč/o.</i>	<i>tis.Kč</i>	<i>tis.Kč/o.</i>	<i>tis.Kč</i>		<i>tis.Kč/o.</i>	<i>tis.Kč</i>	<i>tis.Kč/o.</i>	<i>tis.Kč</i>	<i>tis.Kč/o.</i>	
Drnovice	2349	1,09	999	0,46	2815	1,31	835	0,39	6998	5,05		
Habrovany	791	1,09	195	0,27	873	1,20	459	0,63	2318	3,18		
Ježkovice	400	1,09	80	0,22	451	1,22	196	0,53	1127	3,06		
Krásensko	470	1,06	556	1,26	512	1,16	137	0,31	1704	6,14		
Luleč	673	0,99	790	1,17	2460	3,63	751	1,11	4674	6,89		
Nemojany	567	1,00	364	0,67	634	1,00	319	0,58	1884	3,00		
Nové Sady	103	0,97	20	0,19	125	1,18	34	0,32	282	2,66		
Olšany	466	1,05	228	0,51	500	1,13	276	0,62	1470	3,33		
Podomí	461	1,09	211	0,50	493	1,17	80	0,19	1245	2,96		
Račice - Pistovice	1093	1,08	555	0,55	1398	1,39	456	0,45	3502	3,47		
Ruprechtov	597	1,07	162	0,29	659	1,18	302	0,54	1720	3,09		
Studnice	518	0,99	120	0,23	640	1,23	310	0,60	1588	3,05		
Mikroregion celkem	8488	12,57	4280	6,32	11560	16,80	4155	6,27	28512	45,88		

2003

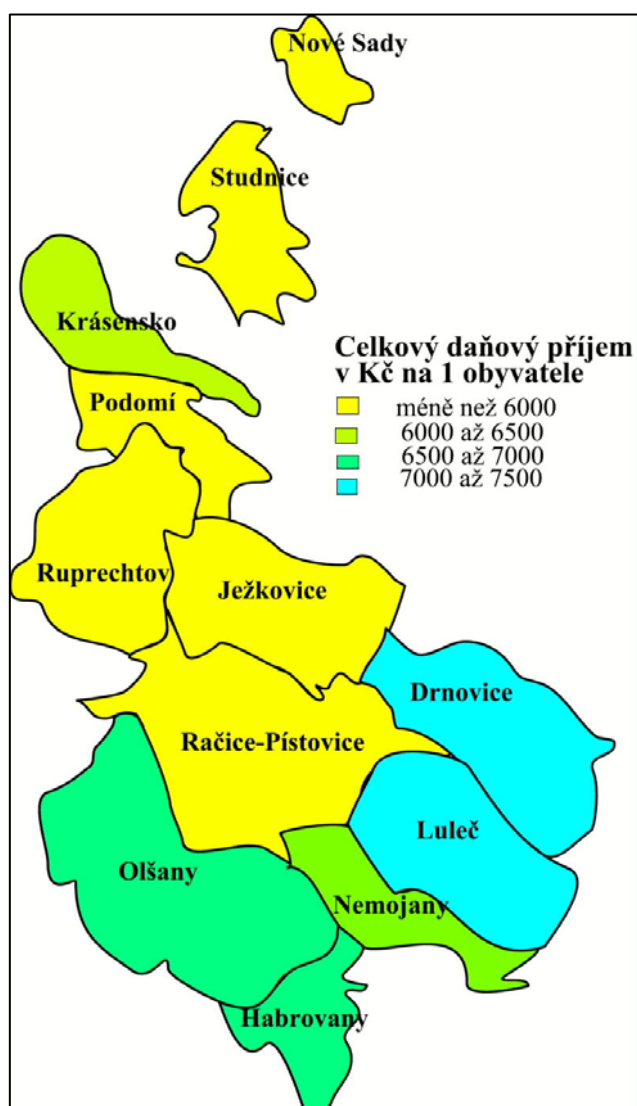
Obec	DPFO-ZČ	DPFO-OSVČ				DPPO	Daň z nemovitosti				Celkem/rok	
	<i>tis.Kč</i>	<i>tis.Kč/o.</i>	<i>tis.Kč</i>	<i>tis.Kč/o.</i>	<i>tis.Kč</i>		<i>tis.Kč/o.</i>	<i>tis.Kč</i>	<i>tis.Kč/o.</i>	<i>tis.Kč</i>	<i>tis.Kč/o.</i>	
Drnovice	2596	1,19	907	0,41	6000	2,74	842	0,38	10345	5,46		
Habrovany	835	1,12	204	0,27	954	1,28	639	0,86	2632	3,52		
Ježkovice	422	1,16	111	0,30	481	1,32	218	0,60	1232	3,38		
Krásensko	530	1,20	514	1,16	574	1,30	133	0,30	2789	6,33		
Luleč	805	1,19	877	1,29	2497	3,68	766	1,13	4945	7,29		
Nemojany	638	1,00	565	1,05	720	1,00	343	0,64	2266	4,00		
Nové Sady	108	1,08	16	0,16	128	1,28	34	0,34	286	2,86		
Olšany	527	1,18	326	0,73	593	1,33	276	0,62	1722	3,86		
Podomí	499	1,18	389	0,93	539	1,28	95	0,23	1522	3,62		
Račice - Pistovice	1193	1,17	405	0,40	1404	1,38	498	0,49	3500	3,44		
Ruprechtov	648	1,16	99	0,18	723	1,29	326	0,59	1796	3,21		
Studnice	580	1,14	119	0,23	784	1,54	147	0,29	1506	2,96		
Mikroregion celkem	9381	13,77	4532	7,11	15397	19,42	4317	6,47	34541	49,93		

Obr. č. 3: Přehled daňových příjmů obcí mikroregionu Dražanská vrchovina v roce 2003

Pramen: Dotazníkové šetření 2004, Výpočty Pospíšil & Švejnoha

Obr. č.4: Přehled celkových daňových příjmů v Kč přepočtených na 1 obyvatele v obcích mikroregionu Dražanská vrchovina v roce 2003

2.3.2. Struktura hospodářství-ekonomické subjekty

Struktura hospodářství mikroregionu Dražanská vrchovina je ovlivněna mnoha faktory, především přírodními podmínkami, historickým vývojem, strukturou osídlení a geografickou polohou území. V průběhu 90. let prošla ekonomika mikroregionu významnými transformačními změnami, spojenými s velmi rychlou privatizací a také s restrukturalizací činností. Byly zrušeny některé výrobní provozy, některé další se doposud potýkají s vážnými ekonomickými problémy. Ve většině původních podniků došlo či stále ještě dochází k organizačním změnám (byly uzavřeny vybrané provozy, některé subjekty se rozdělily na nové, menší organizace, řada činností byla z původních podniků vyčleněna). Na druhou stranu s rozvojem soukromého podnikání nově vznikla řada malých a středních firem, především v nevýrobní sféře, v průmyslu a ve stavebnictví, což napomohlo odvětvové a územní diverzifikaci ekonomické základny mikroregionu (zde je ovšem potřebné upozornit, že některé nově vzniklé subjekty později zanikly, v některých došlo po počátečním nárůstu k poklesu počtu pracovníků). Do vybraných průmyslových a stavebních podniků vstoupili zahraniční vlastníci, jiné byly za pomoci zahraničního kapitálu založeny.

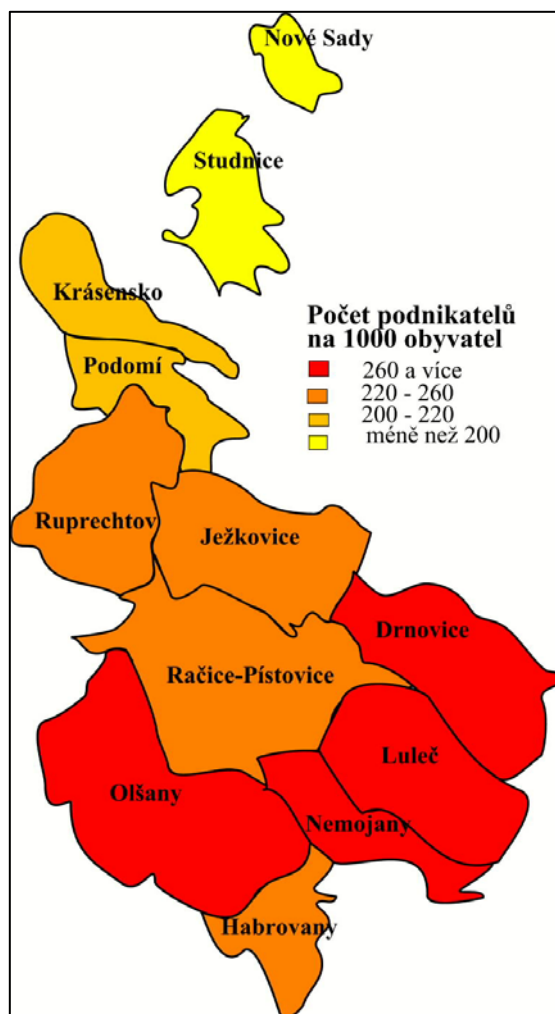
K 1.4.2004 mělo na území mikroregionu Dražanská vrchovina registrováno sídlo celkem 2072 ekonomických subjektů.

Tab. č. 22: Intenzita soukromého podnikání v mikroregionu Dražanská vrchovina (stav k 1. 4.2004)

obec	počet podnikatelů*	počet podnikatelů/1000 obyvatel
Drnovice	646	295
Luleč	195	287
Nemojany	148	274
Olšany	120	269
Račice-Pístovice	261	256
Ježkovice	92	252
Ruprechtov	141	252
Habrovany	182	243
Podomí	88	212
Krásensko	93	210
Studnice	92	180
Nové Sady	14	140

Pramen: Registr ekonomických subjektů ČR k 1. 4. 2004, ČSÚ, Praha

Obr. č.5: Intenzita soukromého podnikání v mikroregionu Dražanská vrchovina (stav k 1.4.2004)

Hospodářské aktivity na území mikroregionu Dražanská vrchovina jsou do značné míry podmíněny venkovským charakterem zdejšího území. V mikroregionu mají sídlo pouze malé a střední podniky s méně než 100 pracovníky. Pro malé a střední podniky je ve srovnání s podniky velkými charakteristická na jedné straně vyšší specializace, pružnost a schopnost rychle reagovat na změny na trhu, na druhé straně zejména menší podniky mají ztížený přístup k finančním zdrojům a informacím. V oblasti průmyslu a stavebnictví figurují menší podniky často jako subdodavatelé pro velké firmy.

Na celkovém počtu ekonomických subjektů mikroregionu se téměř z poloviny podílí nevýrobní (terciární) sektor, následují zemědělství, průmysl, stavebnictví a lesnictví. V rámci nevýrobní sféry se téměř dvě třetiny registrovaných jednotek nachází v odvětví obchod, opravy motorových vozidel a spotřebního zboží, z ostatních významněji zastoupených odvětví jmenujme služby pro obyvatelstvo (ostatní veřejné, sociální a osobní služby) a obchodní služby (činnosti v oblasti nemovitostí, služby převážně pro podniky). Mikroregion Dražanská vrchovina je podobně jako většina venkovských mikroregionů charakteristický nízkým zastoupením subjektů produktivních služeb (bankovní, pojišťovací, obchodní, informační, poradenské, projektové, zprostředkovatelské a vědecko-výzkumné služby), pro

kteře je typická lokalizace do míst s vyšší koncentrací firem, obyvatelstva a kontaktů (v blízkém okolí se jedná především o město Vyškov, ve vzdálenějším okolí pak Brno).

Zaměříme-li se na **územní rozložení** registrovaných ekonomických subjektů, vidíme spojitost mezi počtem obyvatel a počtem ekonomických subjektů v jednotlivých obcích (viz tabulka č. 3). Z celkového počtu ekonomických subjektů zaregistrovaných na území mikroregionu je 46% soustředěna ve dvou populačně největších obcích – Drnovicích (646 subjektů) a Račicích-Pístovicích (261). Nejmenší počet ekonomických subjektů je registrován v obcích na severním okraji mikroregionu (Studnice, Nové Sady, Krásensko, Podomí). V rámci lokalizace subjektů se zaměstnanci je jedna třetina soustředěna do Drnovic (40 zaměstnavatelů). Ve všech zbývajících obcích mikroregionu se nachází alespoň pět zaměstnavatelských subjektů. Nejvíce pracovních míst je v rámci mikroregionu soustředěno v Drnovicích a v Lulči (v obou případech se jedná o více než 100 míst). Více než 50 pracovníků nachází dále uplatnění v obcích Habrovany, Krásensko, Podomí, Račice-Pístovice a Ruprechtov. Většina obyvatel v produktivním věku však nachází pracovní uplatnění mimo území mikroregionu Dražanská vrchovina. Pracovníci dojíždějí za prací především do Vyškova a dále do Brna, Blanska a Rousínova.

Z hlediska perspektiv dalšího ekonomického rozvoje je důležitým faktorem i schopnost obyvatelstva přizpůsobit se, resp. adaptovat se na měnící se podmínky ekonomického prostředí. V tomto ohledu lze jako orientační indikátor využít ukazatel intenzity podnikatelské aktivity fyzických osob. Srovnáme-li podle dostupných údajů (počty registrovaných podnikatelů fyzických osob, registrovaných soukromě hospodařících zemědělců a registrovaných svobodných povolání) podnikatelskou aktivitu v mikroregionu se situací v okrese Vyškov, resp. v Jihomoravském kraji, je pro mikroregion charakteristická podprůměrná intenzita soukromého podnikání (viz tabulka č. 4). Je to dáno především tím, že se jedná o venkovský mikroregion, byť v těsném zázemí dvou měst (okresního města a jednoho menšího města). Podnikatelské aktivity se zpravidla koncentrují především do měst, tj. do míst s vyšší koncentrací poptávky, kontaktů apod.. Nejvyšších hodnot sledovaného ukazatele intenzity soukromého podnikání dosahují v mikroregionu obce Drnovice a Luleč. Na druhé straně výrazně nízkou intenzitou soukromého podnikání se vyznačují obce Nové sady, Krásensko a Studnice.

Pro hospodářství jakéhokoli území má značný význam **přítomnost zahraničních investorů**. Zahraniční kapitál v České republice vstoupil především do průmyslové výroby a do odvětví obchodu a produktivních služeb. Zahraniční investoři investovali ve vybraných podnicích do nových budov a především moderních technologií mnohdy značné částky. Většina podniků se zahraničním kapitálem zaznamenala v posledních letech nárůst počtu pracovníků a mnohé z nich hodlají v tomto trendu pokračovat i nadále. Podniky se zahraniční kapitálovou účastí dosahují ve srovnání s ostatními podniky v průměru lepších hospodářských výsledků, vyšší produktivity práce, značně vyššího objemu investic, mají lepší přístup k know-how a na nové trhy.

Na hospodářské základně mikroregionu Dražanská vrchovina se podniky se zahraniční kapitálovou účastí podílí pouze okrajově. Podle našich informací v současnosti na území mikroregionu sídlí pouze jeden významnější zaměstnavatel vlastněný či spoluvlastněný zahraničními subjekty (jedná se o firmu EURODEKOR spol. s r.o. Luleč). Na situaci na trhu práce v mikroregionu však má příznivý vliv přítomnost zahraničních investorů ve Vyškově, Blansku a Brně, která napomáhá saturovat pracovní síly mikroregionu.

Většina zahraničních investorů preferuje při svém vstupu do regionu, resp. do České republiky obecně, výstavbu svých výrobních či obchodních kapacit na zelené louce před

koupí existujících (většinou starších) objektů. V této souvislosti je nutné věnovat pozornost přípravě nových lokalit, určených pro hospodářské využití. Podle údajů agentury Czechinvest může jeden hektar zainvestovaného pozemku přinést investici až 110 mil. Kč a 50 pracovních míst. Základní podmínkou pro eventuální oslovování potenciálních investorů je vhodně připravená lokalita s vyjasněnými majetkoprávními vztahy. Proto lze kladně hodnotit aktivity města Vyškov, které v současnosti nabízí investorům zainvestované pozemky ve své průmyslové zóně a v nejbližších letech plánuje svou nabídku rozšířit o druhou lokalitu. Disponibilní podnikatelské plochy na území mikroregionu jsou určeny pro drobné investory a nachází se na územích obcí Habrovany, Ježkovice, Luleč, Nemojany a Račice-Pístovice.

Přehled nejvýznamnějších průmyslových a stavebních firem působících na území mikroregionu přináší tabulka č. 26. Do tabulky jsou zařazeny nám známé podniky s více než 10 pracovníky. Základním zdrojem informací o průmyslových a stavebních podnicích mikroregionu byly údaje dotazníkovým šetřením na obecních úřadech a dostupnými údaji publikovanými Českým statistickým úřadem.

Tab. č. 23: Nejvýznamnější průmyslové a stavební firmy se sídlem na území mikroregionu Dražanská vrchovina (stav k 1. 4. 2004)

název	místo	odvětví	poč. prac.
Matějka-Štolfa, v. o. s.	Luleč	nábytkářský	30
EDMA spol.s r.o.	Drnovice	stavební práce	20
PEGAS - GONDA	Ruprechtov	strojírenský	10
TAURO, a.s.	Podomí	kovodělný	29
EURODEKOR, spol. s r. o.	Luleč	stavebních hmot	50
SLUNAP Brno	Olšany	papírenský	11
AUTODÍLY	Luleč	strojírenský	25
VÝROBA OKEN	Luleč	stavebnictví	25
VYSTAV spol. s r. o.	Nemojany	stavebnictví	28
VÝROBA NÁBYTKU	Ráčice - Pístovice	nábytkářský	15
ADEX	Drnovice	obchodní činnost	13

Pramen : Dotazníkové šetření Pospíšil & Švejnoha spol. s r.o.

Nejvýznamnější průmyslový podnik mikroregionu představuje společnost Matějka-Štolfa, v. o. s. Luleč, která se zabývá výrobou dřevěného koupelnového nábytku a ostatního nábytku na zakázku. Firma zaměstnává 55 osob a v roce 1998 dosáhla obratu 40 mil. Kč. V Luleči se dále nachází společnost EURODEKOR, spol. s r. o.. Podnik založený v roce 1995 a vlastněný italským kapitálem se zabývá výrobou dekorativních předmětů z umělého mramoru. Počátkem roku 2001 firma zaměstnávala 27 pracovníků, v průběhu letošního roku počítá s jejich nárůstem až na 60. Podnik dosáhl v roce 2000 obratu ve výši 16,1 mil. Kč, pro rok 2001 plánuje jeho zvýšení na 20 mil. Kč. Firma hospodařící v posledních letech s blíže neurčeným ziskem veškerou svou produkci exportuje do Itálie a Německa. Podnik pro nejbližší roky plánuje rozšiřování výroby, potýká se však s nedostatkem výrobního prostoru.

V Ruprechtově má sídlo společnost PEGAS QUATTRO, spol. s r. o., zabývající se montáží pásových a kotoučových pil, servisem pásů, výrobou příslušenství k pilám a zastupující italské firmy IMET a STARK. Podnik zaměstnává 36 pracovníků a část své produkce exportuje do Itálie, Francie, Německa na Slovensko a do Polska. V roce 1997 dosáhla firma obratu 85 mil. Kč. V Podomí podniká společnost TAURO, a.s., založená v roce 1992. Podnik se zabývá výrobou trezorů a bezpečnostních schránek, kazet na vrtáky, ocelových konstrukcí a výlisků pro automobilový průmysl. V současné době je zde zaměstnáno 34 osob. Firma dosáhla v roce 2000 obratu 22,5 mil. Kč (stejnou výši očekává i v letošním roce). Přibližně

polovinu produkce podnik přes zprostředkovatele exportuje do Německa, Itálie, Holandska, Spojených arabských emirátů a Jihoafrické republiky. V posledních letech vykazuje firma mírný zisk. Podnik se potýká s nedostatkem kapitálu a silnou konkurencí. V Račicích-Pístovicích se nachází společnost Pila Račice spol. s r. o. zaměstnávající 6 pracovníků ve výrobě řeziva, impregnaci dřeva a truhlářské výrobě. Podnik dosáhl v roce 1999 obratu 10 mil. Kč, dále Pila Bourák (5 pracovníků) a provozovna společnosti VSO dřevo, spol. s r. o. (8 pracovníků).

Nejvýznamnějším zaměstnavatelem ve stavebnictví je podle našich informací na území mikroregionu Dražanská vrchovina společnost VYSTAV spol. s r. o. Nemojany zaměstnávající 10 pracovníků.

Závěrem můžeme konstatovat, že průmyslová základna mikroregionu je tvořena především menšími firmami v tradičních zpracovatelských odvětvích a nedoznala v posledních letech zásadnějších územních či odvětvových změn. Pozitivně lze hodnotit stabilizovanou situaci a příznivé hospodářské výsledky ve většině významnějších průmyslových podniků mikroregionu. I do budoucna lze na území mikroregionu počítat spíše s drobnými, nejvýše středními podniky, neboť významnější investoři budou směřovat zejména do Vyškova a Blanska, které vytváří pro lokalizaci nových středních podniků příznivé podmínky.

Zemědělství

Zemědělství má v ekonomice státu nezastupitelné postavení, které plyne především z jeho základních funkcí, tj. ekonomické, ale i krajinnotvorné a osídlovací. Jeho význam pro národní hospodářství nelze podceňovat i proto, že zemědělská půda stále tvoří více než 50% plochy ČR. Zemědělství České republiky prošlo po roce 1990 náročným a složitým procesem privatizace a transformace. V současné době probíhá v rámci nové koncepce agrární politiky, spojené s předvstupní etapou, etapa revitalizace našeho zemědělství, která je zaměřena především na zotavení a stabilizaci agrárního sektoru a na institucionální přípravu jeho možného vstupu do EU. Toto období představuje zejména složitý proces restrukturalizace našeho zemědělství, která by měla přinést nové technologie, novou organizaci zemědělské výroby i organizaci práce v zemědělství. Snahou většiny zemědělských subjektů vzniklých v procesu privatizace, transformace a restituce je tak především jejich stabilizace a nastartování nové rozvojové dráhy.

Význam zemědělství studovaného mikroregionu je do jisté míry již předurčen jeho geografickou polohou, která v souladu s přírodními podmínkami poskytuje jen průměrné předpoklady pro jeho rozvoj v rámci Jihomoravského kraje. Podstatná část mikroregionu se totiž nachází ve více členitém a výše položeném georeliéfu Dražanské vrchoviny, který je již pro intenzivnější formy zemědělství méně příznivý. Pouze nejvýchodnější část mikroregionu, tj. zejména území katastrů Drnovice, Luleč a Nemojany, které se již nacházejí v rovinném a níže položeném georeliéfu Vyškovské brány, poskytují velmi dobré podmínky pro intenzivní formy zemědělství. K celkovému hodnocení přírodních podmínek pro zemědělství nepatří jen nadmořská výška, ale i vhodnost či nevhodnost půdních poměrů a klimatických podmínek. Všechna tato kritéria se pak promítají do pedologických vlastností zemědělské půdy a jejich prostřednictvím následně do vyjádření produkční schopnosti zemědělské půdy. Finálním výsledkem těchto produkčních charakteristik je pak stanovení ceny zemědělské půdy, která byla pro jednotlivé katastry úředně stanovena vyhláškou Mze ČR č.215/1995 a dále novelizována vyhláškou Mze ČR č.298/1999 Sb. Na celkovou úroveň přírodních podmínek lze tak usuzovat i z této úřední ceny půdy za m². Průměrná cena půdy studovaného mikroregionu dosahuje hodnoty 5,86 Kč/m², což je méně než průměr pro celý

okres Vyškov – 8,33 Kč/m² a také méně než činí průměr pro celý Jihomoravský kraj – 7,49 Kč/m². V rámci mikroregionu však existují poměrně značné diference, poněvadž ceny půdy se pohybují od 1,82 Kč/m², k.ú Krásensko až po 11,00 Kč/m² k.ú.Drnovice. Nízké hodnoty ceny půdy, pod 4 Kč, však převládají, celkem 5 z celkového počtu 12 k.ú., hodnoty střední od 4 do 8 Kč jsou 3 a naopak hodnoty vyšší než 8,00 Kč/m² jsou celkem 4, a to k.ú. Drnovice, Luleč, Habrovany a Nemojany. Uvedená situace tak jen dokumentuje poměrně různorodé přírodní podmínky mikroregionu pro intenzivnější formy zemědělské výroby.

Celkové využití zemědělského půdního fondu sledovaného území dokládá poměrně intenzivní využívání území, což např. dokumentuje vysoký podíl orné půdy. Průměrné procento zornění pro okres Vyškov je 91,8%, což je mnohem více než průměr pro celé území ČR – 72,4%. Zejména na území Vyškovské brány je tento ukazatel vysoký, převyšující 90%, naopak směrem na severozápad procento zornění postupně klesá a v nejvýše položených územích mikroregionu – Krásensko, Studnice již klesá i pod celostátní průměr.

Charakter rostlinné výroby mikroregionu je tak vlastně dvojitý. Na území Vyškovské brány, kam zasahuje zemědělská výrobní oblast řepařská, je rostlinná výroba velmi intenzivní, zaměřena především na pěstování tradičních plodin, jako je ozimá pšenice a jarní ječmen, potravinářské event. sladovnické hodnoty a cukrová řepa. Tato skladba rostlinné výroby je pak vhodně doplňována produkcí pícnin na orné půdě, především kukuřicí na siláž a vojtěškou, po roce 1990 také výrazným nástupem tzv. alternativních plodin, zejména řepky olejné, ale i máku. Na druhé straně rostlinná výroba výše položených území mikroregionu již není tak intenzivní. Procento zornění je mnohem nižší a postupně se zde zvyšuje podíl trvalých travních porostů. V rostlinné produkci však nadále převládají obiloviny, ale již především méně náročné krmné odrůdy ozimého ječmene a pšenice, doprovázené produkcí pícnin na orné půdě, zejména jetel, postupně narůstá význam produkce řepky. Naopak poněkud na ústupu je produkce tradičních plodin těchto regionů, jako jsou brambory, event. len. Všechny velké výrobní jednotky mikroregionu jsou zaměřeny na kombinovanou zemědělskou výrobu, tj. že poměrně intenzivní rostlinnou výrobu vhodně doplňuje výroba živočišná, která je zaměřena zejména na produkci mléka, vepřového a hovězího masa.

Zemědělství sledovaného mikroregionu, stejně jako celé naše zemědělství, prošlo složitým obdobím restituce, privatizace a transformace. Do roku 1990 byl celý region v působnosti pouze družstevního sektoru, v mikroregionu hospodařila dvě velká integrovaná zemědělská družstva, a to JZD Krásensko a JZD Vyškov-Dědice, jen zčásti na studované území zasahovaly i areály hospodářského působení JZD Rousínov a JZD Rostěnice, k.ú. Nemojany. Uvedená družstva tak obhospodařovala prakticky většinu zemědělské půdy mikroregionu. V současné době na území mikroregionu Dražanská vrchovina hospodaří především čtyři podniky právnických osob, které vznikly z transformovaných zem. družstev, buď dalším vyčleněním nebo privatizací. Největším podnikem na studovaném území je ZD Krásensko, které vzniklo transformací z původního JZD a hospodaří na 1 675 ha zemědělské půdy, dále následuje Zemědělská společnost a.s.Drnovice a dále na území částečně hospodaří i ZD Rousínov, k.ú. Habrovany, a také akciová společnost Rostěnice na k.ú. Nemojany. Uvedené podniky právnických osob obhospodařují více jak 80% zemědělské půdy mikroregionu. Z uvedeného plyne, že ve studovaném mikroregionu, obdobně jako i v jiných regionech ČR, nadále bude převládat velkovýrobní charakter zemědělské výroby.

Situace ve vybraných zemědělských podnicích

ZD KOJÁL KRÁSENSKO

Zemědělské družstvo vzniklo transformací z původního JZD Krásensko. V současné době hospodaří na 1 675 ha zemědělské půdy v těch nejhorších přírodních podmínkách okresu Vyškov, a to na k.ú. Ježkovice, Ruprechtov, Podomí, Krásensko, Studnice a Nové Sady. ZD představuje určitou anomálii v rámci typicky hanáckého okresu Vyškov, svojí polohou ve středních nadmořských výškách Dražanské vrchoviny se řadí spíše k podnikům bramborářského výrobního typu. V roce 2000 družstvo zaměstnávalo 72 trvale činných osob, v letošním roce došlo ke snížení stavu na 68 osob. Ve výrobním zaměření podniku převládá zemědělská prvovýroba (98%), zbytek představují služby. Na 1 405 ha orné půdy podnik pěstuje zejména obiloviny – 1 035 ha, především pšenici, na 250 ha pěstuje řepku, zbývající část orné půdy je věnována produkci pícnin. V živočišné výrobě podnik chová 600 kusů skotu, z toho 230 kusů dojníc, dále 1 200 kusů prasat, z toho 90 prasnic. V rozsahu dodavatelské působnosti podniku převládá okresní význam (až 70%). Obilí a řepku podnik dodává do ZZN Vyškov, sladovnický ječmen do Obchodních sladoven Prostějov, mléko do mlékárny Otínoves a maso na jatka do Bučovic. V reálných záměrech do budoucna podnik počítá s mírným rozvojem, především v živočišné výrobě. Jako hlavní bariéry rozvoje uvádí nesplněné restituční a nízkou ochranu domácího agrárního trhu. Podnik hospodařil v roce 1999 s mírnou ztrátou, v roce 2000 s mírným ziskem, který očekává i pro letošní rok.

ZEMĚDĚLSKÁ SPOLEČNOST DRNOVICE a.s. (ZS a.s.)

Zemědělské družstvo vzniklo v roce 1991 oddělením a transformací z bývalého JZD Vyškov-Dědice a v současné době hospodaří na 1 184 ha zemědělské půdy, především na k.ú. Drnovice, Pístovice, Račice a Luleč. ZS a.s. zaměstnává 60 osob. V zaměření činnosti podniku převládá zemědělská prvovýroba (až 99%). Na 1 063 ha orné půdy podnik pěstuje především obiloviny – 590 ha, zejména pšenici ozimou a ječmen jarní, sladovnický. Dále ZS a.s. produkuje cukrovku – 80 ha a řepku – 115 ha. Živočišná výroba je zaměřena na chov skotu a na chov prasat. V dodavatelské působnosti firmy mírně převládá nadokresní význam – 60%. Mléko podnik dodává do Olmy Olomouc, cukrovku do cukrovaru Vrbátky, obiloviny a řepku do ZZN Vyškov, pro odbyt masa má firma více odběratelů. Podnik do budoucna nepočítá s větším rozvojem, předpokládá spíše útlum chovu skotu, více se hodlá zaměřit na rostlinnou výrobu a chov prasat. Jako hlavní bariéru svého rozvoje podnik uvádí špatnou ekonomickou situaci danou především politikou vlády. Podnik hospodaří v podstatě vyrovnaně, s určitými meziročními výkyvy.

Závěrem je nutné zdůraznit, že v současných tržních podmínkách a za současné ekonomické situace jsou zemědělské podniky v mikroregionu Dražanská vrchovina vysoce závislé na agrární politice státu. Ekonomická situace v zemědělských podnicích regionu je špatná, což jen koresponduje se složitou situací celého resortu zemědělství v ČR. Mezi nejzávažnější nedostatky patří zejména pokřivení dodavatelsko – odběratelských vztahů, nízká výkupní cena zemědělských produktů, nedořešení vyplácení restitučních podílů apod. Hlavním cílem rozvoje zemědělství ve studovaném mikroregionu bude především udržení konkurenceschopnosti agrárního sektoru vůči EU a světu, při zachování intenzivního i extenzivního zemědělství na co největší ploše, při dostatečné úrovni příjmů zemědělské populace. Rozvoj konkurenceschopné, intenzivní, avšak environmentálně šetrné zemědělské výroby ke které má sledované území jen zčásti vhodné předpoklady (okolí Drnovic), musí být doprovázen také diverzifikací zemědělských podniků i do výroby netradičních zemědělských surovin pro nepotravinářské využití a do nezemědělských činností, zejména ve

výše položených částech regionu. Musí být zachovány komparativní výhody plynoucí z koncentrované zemědělské výroby při respektování environmentálních požadavků. Dále se předpokládá modernizace zemědělských a potravinářských podniků a rozvoj efektivní struktury agrárního trhu, které povedou k prosperitě zemědělských podniků, k jejich přiměřeným příjmům, k vytváření důstojných pracovních a životních podmínek zemědělského obyvatelstva.

Zemědělství mikroregionu se tak musí výrazně spolupodílet na zachování a dalším rozvoji venkovského prostředí a udržení osídlení venkova. Mezi nosná odvětví v rostlinné výrobě mikroregionu bude nadále patřit intenzivní produkce kvalitních potravinářských obilovin a cukrové řepy (obecně nižší polohy), dále to bude produkce krmných plodin, v méně příznivých polohách pak doprovázena zejména produkcí krmných obilovin. Na dočasně nadbytečných plochách orné půdy bude průběžně narůstat produkce alternativních plodin, ve sledovaném území především řepka, slunečnice, luskoviny, mák. V živočišné výrobě vedle tradičního chovu prasat, bude nutné zachovat a posílit chov skotu na mléko, v méně vhodných a členitějších polohách pak bude nutné posílit chov skotu bez tržní produkce na mléko, spojené s vybudováním pastevních areálů (nejvyšší polohy mikroregionu).

2.4. Krajina a životní prostředí

2.4.1. Charakter krajiny

Mikroregion Dražanská vrchovina zaujímá území, které přísluší převážně krajinnému celku označovanému jako Dražanská vrchovina či vysočina, ale zasahuje rovněž na jeho úpatí do Vyškovské brány, která spojuje úvaly Dyjsko-svratecký a Hornomoravský. Dražanskou vysočinu budují horniny mladších prvohor – spodnokarbonské droby, břidlice a slepence těžené na okraji této vysočiny v řadě lomů, nejproslulejší jsou již opuštěné, např. u Lulče. Dražanská vysočina je ohraničena zlomovým svahem – stupněm na linii Habrovany-Drnovice. Úpatí Dražanské vysočiny je ve výškách kolem 300 m n.m. a povrch odtud stoupá výrazným svahem až na 450-530 m n.m. na plošiny, do nichž jsou zařazena hluboká údolí Říčky, Rakovce, Malé Hané a Velké Hané spolu s jejich přítoky. Mezi těmito žlebovitými údolními jsou svahové rozsochy vybíhající z plošin na úpatí Dražanské vysočiny. Vrcholová plošina, či spíše planina dosahuje Kojálem výšky 600 m n.m. Dražanská vysočina se zde tak skládá ze dvou částí: vrcholové planiny s úvalovitými mělkými údolními a z okrajového svahu, který je rozčleněn do žlebovitých údolí a mezižlebových svahových rozsoch.

Vyškovská brána představuje sníženinu mezi Dražanskou vysočinou a Středomoravskými Karpaty (Litenčické vrchy, Ždánický les) a mezi výše uvedenými moravskými úvaly. Její povrch je tvořen úvalovitými mělkými údolními oddělenými plochými hřbety. Liší se od okolních vyvýšenin svými horninami – sprašemi, sprašovými hlínami a neogenními nezvrásněnými jíly/slíny, písky a štěrky. Povrch vyškovské brány klesá z úpatních zhruba 300 m n.m. až na 250 m n.m., v našem území je rozvodí Rakovce a Hané u Tučap. Měkce modelovaný reliéf Vyškovské brány silně kontrastuje s okrajovým svahem Dražanské vysočiny, výrazně rozčleněným žlebovitými údolními.

Má-li Vyškovská brána relativně teplé podnebí, pak okraj Dražanské vysočiny má podnebí mírně teplé a vrcholová planina na úrovni Kojálu již mírně chladné podnebí. Projevuje se tak gradient vzestupu ročního úhrnu srážek z 550 mm na 650 mm, ale především růst specifického odtoku udávaného v litrech za sekundu pro 1 km² : ve Vyškovské bráně dosahuje hodnot 1-2, zatímco na vrcholové planině kolem 4. Je to dáno poklesem výparu, který v rovnici vodní bilance hraje důležitou roli. Tohoto fenoménu vodní bilance se využívá např. v jímání vod (údolní nádrž Opatovice). Odtok vody je zrychlován lidskými zásahy –

rozšířením orné půdy, odlesňováním a vodní bilance území je značně napjatá, chybějí významnější vodní zdroje, zato lokální jsou hojné.

Půdní pokryv Dražanska odpovídá výše uvedenému členění území podle reliéfu. Ve Vyškovské bráně jsou kombinace kulturních černozemí a hnědozemí s přechody do naplavených půd a černic (semiglejů – sezónně zamokřených půd podzemní vodou), na úpatí jsou plavozemě a pseudogleje (sezónně zamokřené půdy srážkovou vodou). Jsou vesměs úrodné, o čemž svědčí převaha orné půdy. Okraj Dražanské vysočiny má převážně hnědé půdy a mělkozemě s hojným skeletem (minerální částice větší než 2 mm). Tyto půdy jsou vesměs zalesněné, jejich zemědělské využití je možné pastvinami, loukami a v případě orné půdy jde o nižší bonity. Vrcholová planina Dražanské vysočiny má kombinaci hnědých půd a pseudoglejů, půdy zde nejsou tak mělké jako na okrajovém svahu a plošší reliéf umožňuje převedení na orané půdy s melioracemi, ale půdy jsou chudší než ve Vyškovské bráně, je nezbytné dodávat živiny strojenými či statkovými hnojivy ve větší míře než níže v bráně.

Původní vegetací Dražanské vysočiny byly bučiny s doubravami v nižších polohách a s jedlí ve vyšších polohách. Dnes jsou na planině hlavně pole se zbytky vlhkých luk s upolínem a na okrajovém svahu + žlebových údolích zbytky bučin a kulturní smrčiny. Na okrajovém svahu jsou i sady, louky, pastviny a v poslední době šířící se lada. Potenciálně by zde byly dubohabrové háje a acidofilní doubravy na teplém okrajovém svahu, v údolích a na planině bikové bučiny a květnaté bučiny, luhy a olšiny, vlhké louky i sušší lemové louky na okrajovém svahu. Květena Dražanské vysočiny náleží ke střeoevropským listnatým lesům, na planině jsou i zbytky podhorské květeny (udatna lesní, třtina chloupkatá, měsíčnice vytrvalá, devěsíl bílý aj., na loukách upolín evropský, zvonečník hlavatý aj.) Na okrajový svah zasahují druhy z Karpat, ale i druhy ponticko-panonské až ponticko-jihosibiřské (len žlutý, koniklec velkokvětý aj.).

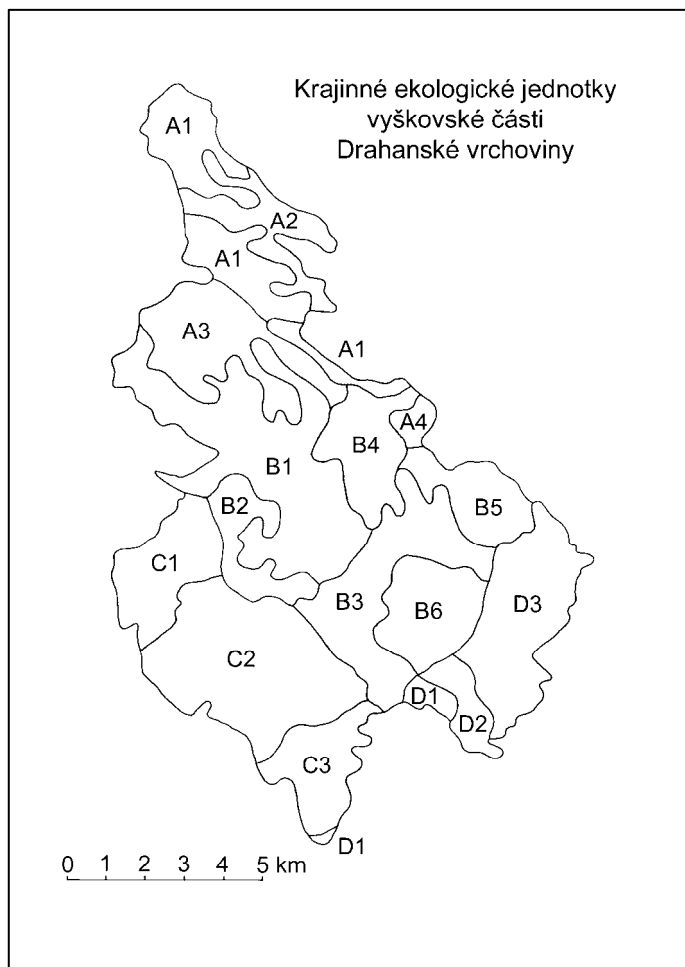
Vyškovská brána patří ke sprašovým pahorkatinám, kde byly původně dubohabrové háje a teplomilnými doubravami, v jejich květeně se prolínaly prvky hercynské (střeoevropské), panonské a karpatské. Tento ráz je zcela potlačen téměř úplným odlesněním. Přibýly zato akátiny, zůstaly jen fragmenty luk, přibývá travnatých lad, jen lokálně jsou lesíky, pruhy dřevin – kultivarů. Dnešní Vyškovská brána má ráz kulturní stepi.

Pro potřeby rozlišení krajinných ekosystémů, jejichž management je naplněním konceptu trvalé udržitelnosti (a zatím nikdo nepředložil nic lepšího kromě banálních kritik), potřebujeme jemnější prostorové členění mikroregionu Dražanská vrchovina, jež by umožnilo určit strategii trvalé udržitelnosti v návaznostech na mezinárodní zkušenosti a se základním respektem k naší kulturní krajině. Pečlivou analýzou přírodních i kulturních složek krajiny, jejího využívání a kulturního dědictví můžeme prostorově strukturovat mikroregion Dražanská vrchovina do následujících **prostorových krajinných ekologických jednotek**:

- A1 Krásenské rozsochy a Studnice
- A2 Údolní vějíř Malé Hané
- A3 Ruprechtovské hřbety a údolí
- A4 Střední/dolní Malá Haná

- B1 Horní Rakovec
- B2 Račické hřbety a údolí
- B3 Pístovická údolí
- B4 Ježkovické hřbety a údolí
- B5 Hřbet Rozepře

- B6 Lulečský kopec
- C1 Horní Říčka
- C2 Olšanská
- C3 Habrovanská
- D1 Dolní Rakovec
- D2 Rozvodí Rakovce a Hané
- D3 Drnovická údolí a hřbety

Obr. č. 6

Poznámka: V obrázku chybí katastr obce Studnice, který celý patří do jednotky A1

Krajinné jednotky skupiny A jsou spojeny na jihu s údolím Rakovce a na severu s Malou Hanou, jejíž údolní svahy plynule přecházejí do rozsoch, které vybíhají z vrcholové planiny Dražanské vysočiny. Vodní tok vzniká ze 4 zdrojnic v prostoru Krásenska a Kulířova ve výškách 570 a 555 m n. m. a poměrně rychle se zařezává pod krátkými pramennými úvalovými úseky až 100 m hlubokým žlebem do okraje Dražanské klenby a velmi podobně jako Velká Haná vytváří aditivní prostorovou strukturu rozsoch a žlebů. Rozlišujeme jednotku A1- rozsochy a posléze dva úseky žlebů: horní A2, což je vějíř žlebů Malé Hané a jejích přítoků, dolní úsek Malé Hané - A4 - pak představuje opět vějíř žlebů, který je zčásti zatopen vodní nádrží Opatovice dokončenou v r. 1972.

Tab. č. 24: Členění druhů pozemků na území mikroregionu Dražanská vrchovina

Druhy pozemků	Drnovice	Habrovany	Ježkovice	Krásensko	Luleč	Nemojany	Nové Sady	Ořšany	Podomí	Račice- Pístovice	Ruprechtov	Studnice	Celkem	Celkem
	(ha)	(ha)	(ha)	(ha)	(ha)	(ha)	(ha)	(ha)	(ha)	(ha)	(ha)	(ha)	(ha)	(km ²)
orná	593	418	231	270	452	285	93	92	107	128	318	400	3387	33,87
zahrady	34	31	17	9	48	32	6	27	10	22	17	14	267	2,67
ov.sady	4	7	6	0	6	8	0	4	1	7	3	2	48	0,48
travní porost	10	11	33	60	12	12	122	36	15	107	70	95	583	5,83
Zeměd.půda	641	467	287	339	518	337	221	159	133	264	408	511	4285	42,85
lesní	460	36	827	323	435	204	5	1654	388	1266	688	84	6370	63,7
vodní	5	3	12	6	4	8	0	1	2	6	3	1	51	0,51
zast.půda	31	13	7	9	16	10	5	7	8	12	11	12	141	1,41
ost.pl.	59	31	35	50	120	43	12	50	15	50	37	23	525	5,25
Nezeměd.půda	555	83	881	388	575	265	22	1712	413	1334	739	120	7087	70,87
CELKEM	1196	550	1168	727	1093	602	243	1871	546	1598	1147	631	11372	113,72

Pramen : Katastrální úřad Vyškov, duben 2004

2.4.2. Vodní plochy

Podnebí v mikroregionu je možné charakterizovat jako teplé s maximem srážek v letních měsících a minimem v zimních měsících. Přírozenými zdroji půdní vody jsou především vodní toky, srážky a podzemní vody.

Hlavními vodními toky v mikroregionu jsou Rostěnický, Bohdalický a Rakovecký potok, které však nepatří mezi významnější vodní toky a navíc jsou v současné době značně znečišťovány provozem obcí, kterými protékají.

Nejdůležitějším zdrojem půdní vody jsou atmosferické srážky. Vzhledem k poměrně nízkým srážkám v území dochází ke krátkodobému provlhčení půdy pouze na jaře, neboť během léta převažuje výpar nad vsakem. Vodních ploch je oproti minulosti v mikroregionu málo. Dochovaly se pouze rybníky v Pavlovicích, Zvonovicích a Lysovicích. Nově je dokončován rybník v Kučerově.

Z jednotlivých podzemních vod převládají vody aluviální a puklinové.

Tabulka č.25 : Vodní plochy mikroregionu Dražanská vrchovina

	Přirozený tok (m2)	Upravený tok (m2)	Vodní nádrž (m2)	Zamokřená plocha (m2)
Drnovice	34 526	1 723	13 012	4 905
Habrovany	17 893	6 199	319	
			3 989 (rybník)	
Ježkovice	14 340	2066	20 310 (přír.)	
			86 376 (umělá)	
Krásensko	40 589		732 (přír.)	
			8 585 (umělá)	
			3 807 (rybník)	
Luleč	26 113	1 988	9 815 (přír.)	
			4 532 (umělá)	
Nemojany	46 726		32 366 (rybník)	
Nové Sady			396 (přír.)	
Olšany	1 294		4 877 (přír.)	
Podomí	19 739	1 269		
Račice-Pístovice	47 988	2 261	12 955 (rybník)	
Ruprechtov	8 465	2 464	4 001 (přír.)	
	3 418		13 989 (umělá)	
Studnice		1 045	2 335 (přír.)	2 581

Pramen : Katastrální úřad Vyškov 2004

2.4.3. Zvláště chráněná území

Krajinářská hodnota území je zdůrazněna včleněním jeho části do dvou **přírodních parků**. Ty představují speciální kategorii zvláště chráněných území definovaných zákonem ČNR č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, „jako území sloužící k ochraně krajinného rázu, kterým je zejména přírodní, kulturní a historická charakteristika určitého místa či oblasti. Slouží kromě jiného k obnově duševních i fyzických sil člověka přiměřenou rekreační činností v nenarušeném nebo málo narušeném přírodním prostředí“. Do území mikroregionu jmenovitě zasahují Přírodní park Říčky, který zasahuje do katastrálního území obcí Olšany a Račice-Pístovice a Přírodní park Rakovecké údolí, který se nachází na části katastrů obcí Ruprechtov a Račice-Pístovice.

2.5. Cestovní ruch

Mikroregionu Dražanská vrchovina má v rámci jižní Moravy pro rozvoj cestovního ruchu dobré předpoklady. Největší potenciál spočívá v kulturní krajině regionu, která je výsledkem přetváření přírodní krajiny tvůrčí lidskou prací a vytváří množství atraktivních zákoutí, pohledů a příležitostí pro různé typy turistických výletů. Navíc je doplněna o významné historické kulturní a technické památky. Potenciál pro rozvoj cestovního ruchu je zvýrazněn výhodnou polohou území v širším zázemí brněnské aglomerace, což je zdůrazněno i dobrým dopravním spojením s Brnem – území je v kontaktu s dálnicí D 1 a s železniční tratí č. 300.

Cestovní ruch se postupně v celosvětovém měřítku stává významným hospodářským odvětvím. Zvýšení turistické návštěvnosti může v území posílit kupní sílu obyvatelstva a zajistit prosperitu podnikům, které by se službami jen místnímu obyvatelstvu těžko užívaly. Kvalita poskytovaných služeb a jejich nabídka pak recipročně ovlivňují spokojenost návštěvníků, a působí tak i na jejich rozhodování, zda navštívit území znovu. Návštěvnost se dá významně ovlivnit i propagací území a jeho atraktivit. Cestovní ruch tak stále více přebírá rysy typického hospodářského odvětví, v jehož rámci účelně vynaložené investice mohou přinést zisk. Současně jde o odvětví, jehož rozvoj lze více než v jiných případech ovlivnit aktivitou veřejného sektoru.

Turistické cíle

Mikroregion Dražanská vrchovina jako celek se vyznačuje příznivými krajinnými předpoklady pro využití v oblasti aktivit cestovního ruchu a rekreace, a to i v kontextu celého Jihomoravského kraje. Reliéf mikroregionu, jak již napovídá jeho název, je součástí Dražanské vrchoviny, jejíž tvoří jihovýchodní okraj. Pomyslnou osu mikroregionu tvoří turisticky vyhledávané údolí potoka Rakovce. K vysoké scénické hodnotě a turistické atraktivitě zdejší krajiny přispívá vysoká lesnatost – více než 40% rozlohy mikroregionu (56%) tvoří lesní porosty. Zvlněná krajina mikroregionu (nadmořská výška se pohybuje v intervalu 260 – 600 m n. m.) skýtá dobré podmínky pro pěší turistiku a cykloturistiku.

Z přírodních památek a zajímavostí, nacházejících se na území mikroregionu Dražanská vrchovina patří k nejvýznamnějším území Přírodního parku Rakovecké údolí s výskytem zachovalých vlhkých luk, meandrujícím potokem Rakovec s břehovým porostem a svahy se slepencovými skalami. Z ostatních přírodních památek jmenujme např. Panskou skálu nedaleko Habrovan, Drnovické žumpy, Studnické louky a chráněnou lipovou alej lemující státní silnici II/430 (k.ú. Nemojany a Luleč).

Z dalších turisticky vyhledávaných cílů jmenujme areály Pistovického rybníka a lulečského přírodního koupaliště Libuše, které jsou hojně navštěvované v letní sezóně a v posledních letech velmi populární areál farmy Bolka Polívky v Olšanech s možnostmi jezdeckví a celoročně řadou kulturních a sportovních akcí.

Stručný seznam turisticky nejatraktivnějších lokalit i potenciálních turistických cílů je v tabulce č. 1 na následující straně uveden na základě výpovědí představitelů obcí a s pomocí existujících turistických průvodců a propagačních materiálů.

Obce mikroregionu jsou také rodištěm či působištěm řady významných osobností. To vytváří potenciál pro zvýšení návštěvnosti území v rámci kulturní turistiky spojené s návštěvou míst pobytu významné osobnosti (v případě turistického zpřístupnění těchto míst). V tabulce č. 29 je dále uvedeno, zda obcí prochází značená turistická cesta, cyklotrasa (i neznačená) a zda je v obci či jejím blízkém okolí možnost koupání.

Infrastruktura pro cestovní ruch

Ačkoliv území mikroregionu Dražanská vrchovina je z hlediska cestovního ruchu poměrně atraktivní, nelze podlehnout iluzi, že to samo o sobě stačí k přilákání většího množství návštěvníků. Pokud nebude vytvořena či optimalizována základní turistická infrastruktura (od značení turistických tras, cyklotras přes možnosti koupání, jízdy na koních až po další návazné služby umožňující vyžití v případě nepříznivého počasí atd. a s tím související stravovací a ubytovací služby ve vhodné struktuře a množství), nelze očekávat ani větší ekonomické efekty z rozvíjejícího se cestovního ruchu. Přehled stávajícího stavu vybavenosti

území mikroregionu turistickou infrastrukturou z hlediska možných rekreačních aktivit přináší následující kapitola, ubytovací možnosti jsou blíže zmíněny v navazující pasáži.

Dále je nutné připomenout, že jakákoliv expanze rekreačních, turistických a sportovních funkcí a jim odpovídajících zařízení není myslitelná bez úzce koordinovaného rozvoje funkcí a infrastruktur dalších - doprava, inženýrské sítě, služby, výroba, zajišťující základní ekonomickou stabilitu území, péče o krajinu, rozvoj lidských zdrojů, otevřená a konstruktivně orientovaná informační politika, vyšší stupeň institucionalizované koordinace společných aktivit na území mikroregionu atd.

Tab. č. 26: Turistické cíle a turistická infrastruktura v obcích mikroregionu Dražanská vrchovina

Obec	turistická trasa	koupaliště	naučná stezka	cyklotrasa	významná místa	významní rodáci
Drnovice	ano	ne	ne	ano	kostel sv. Vavřince, přírodní památka Drnovické žumpy	A. Rosenfeld, J. E. Trávníček, Baron Mundy
Habrovany	ne	ne	ne	ano	Panské skály, Skalka, renesanční zámek, zámecký park	
Ježkovice	ano	ne		ano		
Krásensko	ano	ne	ano	ano	Zemanská rychta, kostel sv. Vavřince, Kojál	
Luleč	ano	ano	ne	ano	kostel sv. Martina, kostel sv. Isidora, starý hrad	
Nemojany	ano	ano	ne	ano	rybník Chobot - sportovní rybaření, Boží muka u státní silnice	Ing. Jan Adamec (průkopník moderního zemědělství)
Olšany	ano	ano	ne	ano	Přírodní park Řičky, areál farmy Bolka Polívky	
Nové Sady	ne	ne	ne	ne		
Podomí	ano	ne	ano	ano		prof. Ervin Černý-Křetínský
Račice-Pístovice	ano	ano	ano	ano	Pístovický rybník, Přírodní park Rakovecké údolí, Přírodní park Řičky, renesanční zámek, kostel zvěstování P. Marie	A. Hudec (olympijský vítěz 1931, 1936)
Ruprechtov	ano	ano	ano	ano	větrný mlýn, došková chalupa	
Studnice	ne	ne	ne	ano	přírodní památka Studnické louky	

Pramen : Dotazníkové šetření u obcí mikroregionu, 2004, turistické průvodce, mapy

Venkovská turistika a agroturistika

Pojem agroturistika označuje specifickou formu rekreačního turistického provozu charakterizovaného ubytováním formou privátu na zemědělské farmě, zatímco venkovská turistika je charakterizována jako turistický provoz spojený s ubytováním formou privátu nebo malého pensionu ve venkovském území s relativně zachovaným kvalitním přírodním

potenciálem. Tento druh rekreace je na území mikroregionu v současné době oficiálně realizován pouze okrajově formou několika privátů např. v Podomí. Přesto právě pro něj má mikroregion dobrý potenciál a dokonce je možné konstatovat, že aktivizace tohoto potenciálu je možná za relativně nejnižších nákladů ve srovnání s ostatními segmenty rekreačního provozu.

Vhodné lokality pro agroturistiku je možné nalézt víceméně na území celého mikroregionu, přesto nejlepší podmínky se vyskytují v jeho střední a severní části. Do takto vymezeného území lze zařadit obce jako Studnice, Krásensko, Podomí, Ruprechtov, Ježkovice, Račice-Pístovice. Jedná se o menší obce, většinou se zajímavou, historicky stabilizovanou modulovou strukturou s funkční vazbou na cenné a stabilizované přírodní zázemí, umírněně hospodářsky využívané.

Pěší turistika

Území mikroregionu se celou řadou svých parametrů řadí mezi oblasti z pohledu pěší turistiky atraktivní. Jedná se o území, které se nachází v širším zázemí města Brna a v blízkosti Vyškova, v kontaktu na významnou dopravní tepnu (dálnice D1, železniční trať č. 300), navíc leží nedaleko další turisticky velmi atraktivního území Moravského krasu. Většina území mikroregionu má příznivou morfologii, vegetační skladbu, přiměřenou přehlednost a alespoň základní atraktivitu danou dostupnými pamětihodnostmi a zajímavostmi. Jisté omezení ovšem představuje víkendová dostupnost území hromadnou dopravou (viz. kapitola doprava a dopravní dostupnost).

Území mikroregionu je celkem rovnoměrně pokryto sítí turistického značení spravovaného Klubem Českých turistů (viz tabulka č. 1). Turistické značení v Rakoveckém údolí doplňuje naučná stezka s deseti informačními tabulemi. Je však třeba uvědomit si, že v naznačených podmínkách mikroregionu značené turistické cesty nepředstavují rozhodující limit turistického provozu – ten je třeba hledat v související infrastruktuře – možnosti ubytování, stravování, občerstvení, odpočinku, návštěvy turistických nekrajinářských aktivit, provázanost na jiné aktivity v území (kulturní, rekreační, sportovní) – značení turisticky frekventovaných nebo poptávaných tras je pak až sekundární záležitostí.

Cykloturistika

Pro cykloturistiku poskytuje krajina mikroregionu Dražanská vrchovina ideální terény. Podle Cykloatlasu Česko (SHOCART, www.cykloatlas.cz), prochází přes území mikroregionu několik značených cyklotras. Na území mikroregionu okrajově zasahuje dálková trasa Hradec Králové – Břeclav, která prochází přes katastry obcí Račice-Pístovice a Olšany. Vedle ní je mikroregion protkán vyznačenými regionálními cyklotrasami, které prochází katastry všech dotčených obcí (cyklotrasa Rousínov – Studnice). Řada dalších vhodných tras pro cyklisty v terénu zatím vyznačena není, při jejich absolvování je proto zvýšená orientační pozornost. V souvislosti s rostoucí oblibou cykloturistiky, bude patrně postupně doplňování sítě stávajících cyklotras pokračovat.

Hipoturistika

Hipoturistiku je v našich podmínkách nutno považovat za relativně okrajovou formu rekreační turistiky. Z hlediska potenciálu mikroregionu pro tyto aktivity můžeme konstatovat, že přírodní a krajinná dispozice je velmi dobrá, infrastruktura však neúplná. V současné době umožňuje vyjížďky na koních farma Bolka Polívky v Olšanech.

Letní rekreace u vody

V téměř polovině obcí mikroregionu mohou návštěvníci v letní sezóně využít možností koupání v přírodních či umělých koupalištích (možnosti koupání jsou v obcích Luleč,

Nemojany, Olšany, Račice-Pístovice a Ruprechtov). Turisticky nejnavštěvovanější a nejatraktivnější jsou Pístovický rybník a přírodní koupaliště Libuše v Lulči. V blízkosti obou jmenovaných vodních ploch, stejně jako u rekreačně využívaných rybníků v Ruprechtově a v Nemojanech (rybník Chobot) se nachází množství rekreačních objektů, zejména chat.

Zimní rekreace

Vzhledem k nižší nadmořské výšce (a tudíž kratší době trvání sněhové pokrývky) není zimní část sezóny pro cestovní ruch na území mikroregionu příliš významná – jednoznačně zde převažuje význam letních turistických aktivit. Uvedenému odpovídá i skutečnost, že na území mikroregionu nejsou vyznačené žádné speciální lyžařské trasy a není zde provozován žádný lyžařský vlek. Zimní rekreační sporty jsou tak dnes na území mikroregionu Dražanská vrchovina pěstovány pouze individuálně a pouze v případě dobrých sněhových podmínek – jedná se především o běh na lyžích.

Specifické druhy rekreace

Z nabídky specifických rekreačních aktivit lze na území mikroregionu uvažovat zejména o rozvoji těch, které jsou vázány na volnou přírodu (lov, rybolov), na klidové zóny (výuka) apod. V této souvislosti je možno zmínit středisko ekologické výchovy v Krásensku, které poskytuje týdenní pobytové kurzy zaměřené na přírodovědu, ekologii a výchovu k trvale udržitelnému rozvoji. Rozvojové možnosti do budoucna skýtají rovněž akce vázané na tradiční nebo umělecká řemesla. Vždy je však potřebná vazba na konkrétní rozvojový projekt, který bude provázán s dalšími rozvojovými aktivitami mikroregionu.

Tab. č. 27: Rozvojové záměry jednotlivých obcí v oblasti cestovního ruchu pro období 2004 - 2006

Obec	směry rozvoje
Luleč	-
Drnovice	-
Habrovany	-
Ježkovice	-
Krásensko	-
Nemojany	-
Nové Sady	-
Olšany	výstavba rozhledny na Červeném vrchu
Podomí	-
Račice-Pístovice	výstavba autokempu
Ruprechtov	dobudování rekreační zóny, rekonstrukce domu s doškovou střechou
Studnice	turistická ubytovna
mikroregion	cyklotrasy, propagace, informační střediska

Pramen : Dotazníkové šetření u obcí mikroregionu, 2004

Ubytovací možnosti

Podle údajů získaných pomocí dotazníkového šetření u obecních úřadů činí celková ubytovací kapacita regionu přibližně 350 lůžek, a to v různých typech ubytovacích zařízení - podrobnosti jsou uvedeny v tabulce č. 3. Na 1000 obyvatel mikroregionu tak připadá necelých 45 lůžek v turistických ubytovacích zařízeních.

Na celkové ubytovací kapacitě mikroregionu se největší měrou podílí rekreační zařízení lokalizované v Ruprechtově (118 lůžek, jedna třetina ubytovací kapacity mikroregionu). Více

než 10% ubytovacích kapacit mikroregionu se dále nachází v obcích Podomí (90 lůžek), Račice-Pístovice (70 lůžek) a Olšany (44 lůžek).

Pokud jde o strukturu ubytovacích kapacit, lze rozlišit několik typů zařízení. Vyšší kategorii představují hotely (G Hotel v Lulči, hotel U krále v Olšanech, Sporthotel Vrchovina v Podomí a Hotel Rakovec v Račicích), které dohromady nabízejí 155 lůžek, což představuje více než dvě pětiny kapacit (cca 44%). Nabídka ubytování vyšší kvality tak je ve srovnání s jinými regiony a oblastmi poměrně příznivá. Zbývající lůžkové kapacity jsou nabízeny v kvalitativně nižších relacích v rekreačních zařízeních.

Tab. č. 28: Ubytovací zařízení v obcích mikroregionu Dražanská vrchovina

Obec	typ zařízení	název zařízení
Krásensko	vzděl.zařiz. s ubytováním	Rychta
Luleč	hotel	G Hotel
Nemojany	rekreační zařízení	Mlýn Chobot
Olšany	hotel	hotel U krále - farma Bolka Polívky
Podomí	hotel	Sporthotel Vrchovina
Podomí	privát	F. Pátek
Podomí	privát	A. Musilová
Podomí	turistická ubytovna	turistická ubytovna - K. Ševčíková
Račice-Pístovice	hotel	Hotel Rakovec
Račice-Pístovice	rekreační zařízení	Mlýn Pístovice
Ruprechtov	rekreační zařízení	Rekreační středisko Rostex Vyškov
Ruprechtov	rekreační zařízení	turistická základna Malina
Ruprechtov	penzion	B. Sládková - větrný mlýn

Pramen : Dotazníkové šetření u obcí mikroregionu, 2004

V žádném případě nelze opominout objekty privátního rekreačního bydlení (tj. chalupy a chaty), které můžeme nalézt téměř ve všech obcích mikroregionu. Dle informací ze Sčítání lidu, domů a bytů z roku 1991 na území mikroregionu identifikováno 521 chat a 379 rekreačně využívaných chalup. Významnější počty chat jsou lokalizovány na katastrech obcí Račice-Pístovice, Luleč, Ruprechtov, Nemojany a Olšany, rekreačně využívané chalupy se nachází zejména v obcích Račice-Pístovice, Luleč, Olšany, Studnice, Habrovany, Podomí a Ježkovice.

Posouzení dostatečnosti či nedostatečnosti ubytovací kapacity regionu je vždy do značné míry subjektivní - nabídka je sice určována poptávkou, současně je však ovlivněna i poptávkou v minulosti a odhady poptávky budoucí.

Informace a propagace území

Potenciální návštěvník mikroregionu Dražanská vrchovina může základní informace získat z map a turistických průvodců, které na několika úrovních podrobnosti (různá měřítko) a zájmovosti (turistické, cykloturistické mapy apod.) pokrývají celé území mikroregionu.

V obcích mikroregionu jsou instalovány jednotné orientační tabule s informacemi a jednotlivých obcích a jejich turistických zajímavostech. V mikroregionu nepůsobí žádné turistické informační centrum (TIC), nejbližší TIC jsou lokalizována ve Vyškově a v Rudicích.

Způsob turistické propagace mikroregionu je proto v rámci ČR možné považovat za standardní.

2.5.1. Kulturní památky zapsané v rejstříku

Katalog památkově chráněných objektů v obcích mikroregionu DRAHANSKÁ VRCHOVINA			
	rejstř.č.pam.		
Drnovice	3616	farní kostel sv. Vavřince na návrší v obci	
	3617	socha sv. Floriána před kostelem	
	3618	socha sv. Jana Nepomuckého před kostelem	
	3619	boží muka u silnice směrem na Vyškov u lesní správy	
	3620	boží muka u silnice do Ježkovic	
	3621	dřevěný kříž u silnice do Ježkovic	
Habrovany	3626	zámek	
	3627	park u zámku	
	3628	filiální kostel Nejsvětější Trojice	
	3629	hřbitovní zeď s náhrobky	
	3630	socha sv. Floriána před kostelem	
Ježkovice	3657	památník II.sv.války u lesa	
	3658	archeologické hradisko "Na zbitých"	
	3659	keltské oppidum v trati "Čemově", v lese proti račickému zámku	
	3660	stavení č. 27 - s doškovou střechou ochranné pásmo KP	
Krásensko	3669	dům - býv. rychta /panský dvůr/	
	3670	kříž z r. 1856 na hřbitově	
Luleč	3695	farní kostel sv. Isidora	
	3696	filiální kostel sv. Martina	
	3697	fara - pod kostelem sv. Isidora	
	3698	socha sv. Jana Nepomuckého před kostelem sv. Isidora	
	3699	kříž z r. 1771 před kostelem sv. Isidora	
	3700	hradisko a tvrziště "Starý zámek" mezi kostelem sv. Martina a roklí	
	3701	dům č.p.28	
Nemojany	3728	boží muka u státní silnice do Brna	
Nové Sady	3746	zvonice na návsi	
	3747	boží muka v polích	
	3748	kříž z r.1892 před zvonicí	
Račice-Pístovice	3773	zámek	
Račice	3774	předzámčí u zámku	
	3775	farní kostel Zvěstování P.Marie - předzámčí	
	3776	bašta u zámku	
	3777	kašna v zámku	
	3779	park u zámku	
	3780	socha Immaculaty u zámku	
	3781	socha sv. Floriána ve vsi na mostě	
	3782	socha sv. Vendelína ve vsi na mostě	
	3783	kříž z r. 1774 u silnice k Pístovicím	
	3784	kříž z r. 1775 u silnice k Ruprechtovu	

Pístovice	3752 památník RA v obci 3753 zvonice na návsi
Ruprechtov	ochranné pásmo větrného mlýna 3814 kříž z r.1885 při silnici z Podomí 3817 dům č. 137 - došková střecha 3818 větrný mlýn 8468 socha sv.Norberta - při čp. 208 11678 - 8740 hlavní kříž - uprostřed hřbitova 11679 - 8739 kříž - na návsi u zvoničky 11677 - 8738 kříž - u silnice na Ježkovice
Studnice	3876 socha sv. Jana Nepomuckého

2.5.2. Lidová architektura

Na území mikroregionu se nachází některé architektonicky a historicky cenné stavby a objekty. Z církevních staveb uveďme například barokní kostel sv. Isidora a kostel sv. Martina v Lulči (druhý jmenovaný kostel tvoří výraznou krajinnou dominantu), renesanční a později barokně upravené kostely zvěstování Panny Marie v Račicích a Nejsvětější Trojice v Habrovanech a kostely sv. Vavřince v Drnovicích a Krásensku. Na území mikroregionu se dále nachází renesanční zámky v Račicích a Habrovanech, které jsou v současnosti využívány pro sociální účely. Další dvě pozoruhodné památkově chráněné stavby se nachází v Ruprechtově – jedná se o zachovalý zděný větrný mlýn z roku 1880 s unikátní Halladayovou turbínou a doškovou chalupu, v Krásensku se nachází kulturní památka bývalý panský dvůr Rychta.

2.5.3. Kultura a sport

Kulturní zařízení v mikroregionu jsou zastoupeny nejvíce knihovnami a kulturními domy. V mikroregionu je rozmístěno celkem 10 knihoven (nejsou pouze ve Studnicích) a čtyři kulturní domy (Ruprechtov, Studnice, Drnovice, Vyškov).

Sportovní zařízení jsou zastoupena hlavně hřišti a tělocvičnami. Nejrozšířenějším sportem ve venkovských oblastech je fotbal, ani území mikroregionu Dražanská vrchovina není výjimkou. Kromě prvoligového fotbalového hřiště v Drnovicích je podle výsledků dotazníkového šetření u obcí na území mikroregionu celkem 9 hřišť a 7 tělocvičen. Kromě toho se v pěti obcích nachází koupaliště.

I když se počet sportovních zařízení jeví dostatečný, požadavek na výstavbu hřišť a koupališť je nejčastější z rozvojových záměrů obcí v kulturních a sportovních aktivitách.

Kulturní a tělovýchovné aktivity mají ponejvíce na starosti místní Svaz dobrovolných hasičů, Myslivecká sdružení, tělovýchovné jednoty, Sokol, Junák a další zájmová sdružení.

Kulturní s sportovní aktivity jsou v mikroregionu Dražanská vrchovina zajištěny velmi dobře. Především dostatečný počet hřišť a tělocvičen je dobrým předpokladem rozvoje volnočasových aktivit dětí, který je tou nejlepší prevencí sociálně patologických jevů. Také velký počet knihoven je dobrým předpokladem k vytvoření veřejně přístupných informačních sítí, které by jistě přispělo k rozvoji posilování identifikace obyvatelstva s regionem.

3. Úvodní analýzy

3.1. SWOT Analýza mikroregionu

SWOT analýza má za úkol ze zjištěných informací (silných a slabých stránek) uvedených v profilu, umožnit plánovací skupině vytipovat na jedné straně možnosti rozvoje území, na straně druhé pak poukázat na možné problémy (rizika) a specifikovat potřebné kroky pro jejich odstranění – formulovat strategii.

Analýza současného stavu situace z pohledu problémů a potřeb mikroregionu

<p>SILNÉ STRÁNKY</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zdravá příroda • Dopravní obslužnost • Blízkost větších center (Brno, Vyškov)<ul style="list-style-type: none"> - možnosti zaměstnání - dostupnost služeb včetně zdravotnictví - kultura - dostupnost vyššího školství • Péče v MŠ • ZŠ + aktivity • Atraktivita území z důvodu blízkosti Moravského krasu • Technická infrastruktura téměř dobudovaná • V současnosti zastaven úbytek obyvatel	<p>SLABÉ STRÁNKY</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dobudování technické infrastruktury (ČOV, odkanalizování) • Špatný stav silnic (a komunikací) • Chybí proaktivní přístup obyvatel k podnikání (hl. cestovní ruch) • Málo podnikatelů – řemeslníci • Chybí pracovníci pro práci s mládeží (ZŠ) • Nezájem mládeže o aktivity • Vandalismus • Chybí infrastruktura pro cestovní ruch (restaurační zařízení, nízkorozpočtové ubytování, služby) • Povědomí o nabídce pro cestovní ruch (služby i zajímavosti) • Malá aktivita v sebe-prezentaci provozovatelů zařízení (stravovací a ubytovací služby, půjčovny, atd....) • Chybí bankomaty • Omezené možnosti bezhotovostních plateb • Likvidace bioodpadu • Ubývají rybníky • Nedostatečná obnova přírodních rybníků • Nedostatek penzionů pro seniory • Podnikatelé nevyužívají EU dotace
<p>PŘÍLEŽITOSTI</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dočerpat zdroje z programů EU 2007-2013 • Ústup ekonomické krize • Spolupráce starostů obcí • Podmínky pro zaměstnávání dlouhodobě nezaměstnaných na práci v obcích • Obce se angažují v cestovním ruchu	<p>OHROŽENÍ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Snižuje se podpora mikroregionu ze strany kraje (hlavně podpora investic) • Kraj ignoruje strategie mikroregionu • Byrokracie spojená se žádostmi o EU dotace • Nezájem podnikatelů o EU dotace • Nárůst dlouhodobě nezaměstnaných • Hrozí omezení dotací na IDS • Nedobuduje se technická infrastruktura<ul style="list-style-type: none"> - příroda - bydlení a podnikání

Součástí úvodních analýz byl také přehled současných zdrojů financování a úspěšných projektů realizovaných na úrovni mikroregionu v uplynulém období.

Současné zdroje financování aktivit a projektů mikroregionu

Typ zdroje	Typ podpory	Výhled do budoucna
Příspěvky z obecních rozpočtů	Přímá podpora na akce + dofinancování ve své obci	Udržení (+)
Krajské zdroje - PRV, kultura, cestovní ruch	Vázané projektové dotace	Pokles
Národní zdroje - dotace: Revolving (MŽP)	Vázané projektové dotace	Udržení
Národní zdroje - partnerství s NNO (ESF)	Vázané projektové dotace	?
EU fondy - ROP Jihovýchod	Vázané projektové dotace	?
Jiné (příspěvky, dary, dotace) ?		

Úspěšné projekty mikroregionu

Projekt	Oblast
Oprava sakrálních staveb	Kultura
Propagace mikroregionu z hlediska cestovního ruchu	Cestovní ruch
Výstavba cyklostezek	Volný čas, cestovní ruch, místní doprava
TIC v Lulči + webové stránky	Cestovní ruch
MYSIS – katastrální mapy	Veřejná správa
Odpadové hospodářství – bioodpad	Životní prostředí
Účast na Regiontoure	Cestovní ruch
Společné propagační materiály	Cestovní ruch
Družební styky	Vnější vztahy
Mikroregionální zpravodaj	Obyvatelstvo, občanská společnost
Jednorázové komunitní akce	Obyvatelstvo, občanská společnost
IDS – návaznost spojů	Místní doprava
Harmonizace obecních pravidel	Veřejná správa
Péče o seniory	Sociální infrastruktura
Vzdělávací systém v mikroregionu	Sociální infrastruktura - školství

3.2. Problémová analýza

Rozdělení výstupů problémových oblastí SWOT analýzy do rozvojových oblastí

Cestovní ruch (a podnikání)

<p>SLABÉ STRÁNKY</p> <ul style="list-style-type: none"> • Chybí infrastruktura pro cestovní ruch (restaurační zařízení, nízkorozpočtové ubytování, služby) • Povědomí o nabídce pro cestovní ruch (služby i zajímavosti) 	<p>OHROŽENÍ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Snižuje se podpora mikroregionu ze strany kraje (hlavně podpora investic) • Byrokracie spojená se žádostmi o EU dotace • Nezájem podnikatelů o EU dotace
---	---

<ul style="list-style-type: none"> • Malá aktivita v sebe-prezentaci provozovatelů zařízení (stravovací a ubytovací služby, půjčovny, atd....) • Chybí bankomaty • Omezené možnosti bezhotovostních plateb • Chybí proaktivní přístup obyvatel k podnikání (hl. cestovní ruch) • Málo podnikatelů – řemeslníci • Podnikatelé nevyužívají EU dotace 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedobuduje se technická infrastruktura (bydlení a podnikání)
--	--

Obyvatelstvo a sociální infrastruktura

<p>SLABÉ STRÁNKY</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nedostatek penzionů pro seniory • Ubývají rybníky • Dobudování technické infrastruktury (ČOV, odkanalizování) • Likvidace bioodpadu • Chybí pracovníci pro práci s mládeží (ZŠ) • Nezájem mládeže o aktivity • Vandalismus 	<p>OHROŽENÍ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nedobuduje se technická infrastruktura <ul style="list-style-type: none"> - přírodní prostředí - bydlení • Snižuje se podpora mikroregionu ze strany kraje (hlavně podpora investic) • Nárůst dlouhodobě nezaměstnaných • Byrokracie spojená se žádostmi o EU dotace
--	---

Životní prostředí

<p>SLABÉ STRÁNKY</p> <ul style="list-style-type: none"> • Likvidace bioodpadu • Ubývají rybníky • Nedostatečná obnova přírodních rybníků 	<p>OHROŽENÍ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nedobuduje se technická infrastruktura – vliv na přírodu • Snižuje se podpora mikroregionu ze strany kraje (hlavně podpora investic) • Neobdělávaná půda
--	---

Doprava

<p>SLABÉ STRÁNKY</p> <ul style="list-style-type: none"> • Špatný stav silnic (a komunikací) • Obecně špatně zajištěna dopravní obslužnost o sobotách a nedělích • Přetížení místních komunikací těžkou nákladní dopravou 	<p>OHROŽENÍ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Snižuje se podpora mikroregionu ze strany kraje (hlavně podpora investic) • Byrokracie spojená se žádostmi o EU dotace • Hrozí omezení dotací na IDS
--	---

4. Strategická část

4.1. Vize rozvoje mikroregionu

Formulace rozvojové vize je úvodním krokem při tvorbě strategické části dokumentu. K naplnění této vize by mělo směřovat zpracování samotné strategie a z ní vyplývající realizace konkrétních rozvojových projektů. Vize je definována na základě závěrů vyplývajících z analytické části.

Témata pro formulaci vize

Mikroregion Dražanská vrchovina chápe principy a usiluje o udržitelný rozvoj. Podstatou udržitelného rozvoje je naplnění tří základních cílů:

1. Sociální rozvoj, který respektuje potřeby občanů;
2. Účinná ochrana životního prostředí a šetrné využívání přírodních zdrojů;
3. Udržení vysoké a stabilní úrovně ekonomického růstu a zaměstnanosti.

Představitelé mikroregionu vidí jako hlavní atributy dlouhodobého vyváženého rozvoje mikroregionu následující:

- Zdravé prostředí pro obyvatele
- Podmínky pro zdravé bydlení
- V obcích ubytovací a stravovací kapacity s celodenním provozem
- Nabídka cestovního ruchu, atraktivita pro návštěvníky
- Společná síla proti větším hráčům
- Dlouhodobé pracovní příležitosti pro místní, hlavně v cestovním ruchu
- Obec, podnikatelé, organizovaná veřejnost, občané komunikují a spolupracují

Vize rozvoje:

Mikroregion Dražanská vrchovina v roce 2012 vytváří podmínky pro zdravé bydlení a kvalitní život obyvatel a pečuje o životní prostředí. Je atraktivním územím pro návštěvníky, nabízí příležitosti pro podnikání v cestovním ruchu a službách pro obec při zachování místních hodnot a tradic. Obec, podnikatelé, spolky a jednotliví občané komunikují a spolupracují při řešení záležitostí, kde sdílí společný zájem.

4.2. Oblasti rozvoje mikroregionu

V návaznosti na dosud zpracované koncepční a strategické dokumenty zpracované v území mikroregionu, potažmo území Jihomoravského kraje a principy udržitelného rozvoje, sleduje strategie rozvoje mikroregionu Dražanská vrchovina předem vymezené tři klíčové oblasti rozvoje, které představují pilíře dlouhodobého rozvoje města:

- Životní prostředí, dopravní a technická infrastruktura (P)
- Obyvatelstvo a sociální infrastruktura (S)
- Ekonomický rozvoj (E)

Životní prostředí, dopravní a technická infrastruktura

Celkový ráz mikroregionu vytváří vzhled krajiny, proto se jako nezbytné jeví odpovědné hospodaření v krajině. Priorita je zacílena na posílení nevýrobní funkce krajiny a ekologické stability území – prostřednictvím revitalizace rybníků a říčních systémů, obnovení a údržby sítě polních cest a zeleně v krajině. Pro kvalitu životního prostředí je důležité ekologické nakládání s odpady a ochrana podzemních a povrchových vod. V území je významná role zemědělských subjektů, vedle jejich funkce důležitého zaměstnavatele, jako uživatelů podstatné části krajiny mikroregionu.

V oblasti dopravy je prioritou zlepšení podmínek pro bezpečnost dopravy a pohybu účastníků provozu na komunikacích, z hlediska dopravní infrastruktury je dlouhodobě nutné zajištění dopravní obslužnosti mikroregionu z hlediska pohybu osob.

Klíčová slova: péče o životní prostředí; ochrana vod, odpadové hospodářství, péče o přírodu a krajinu, voda v krajině; územní ekologická stabilita, dopravní infrastruktura, místní doprava; technická občanská vybavenost; obslužnost;

Obyvatelstvo a sociální infrastruktura

Občanská vybavenost výrazně přispívá k celkové kvalitě života v mikroregionu. K udržení obyvatel v mikroregionu je nezbytný snazší přístup k bydlení a zlepšování občanské vybavenosti. Zejména pro starší obyvatele mikroregionu je důležitou podmínkou kvalitního života dostupnost sociálních a zdravotnických služeb. Občanské aktivity jsou zdrojem bohatého veřejného života, který přispívá k posilování sociálních vazeb v mikroregionu a významnou měrou posiluje pocit sounáležitosti s komunitou a vztah obyvatel k obci a mikroregionu. Je nutno je posílit podporou spolkových a zájmových organizací, které jsou prostředníkem účasti na veřejném životě

Klíčová slova: demografická situace; výstavba; územní plánování; občanská vybavenost, zájmová a spolková činnost; tradice; kultura; zdravotnictví; školství; péče o seniory; sociální služby; veřejná správa; vnější vztahy

Ekonomický rozvoj

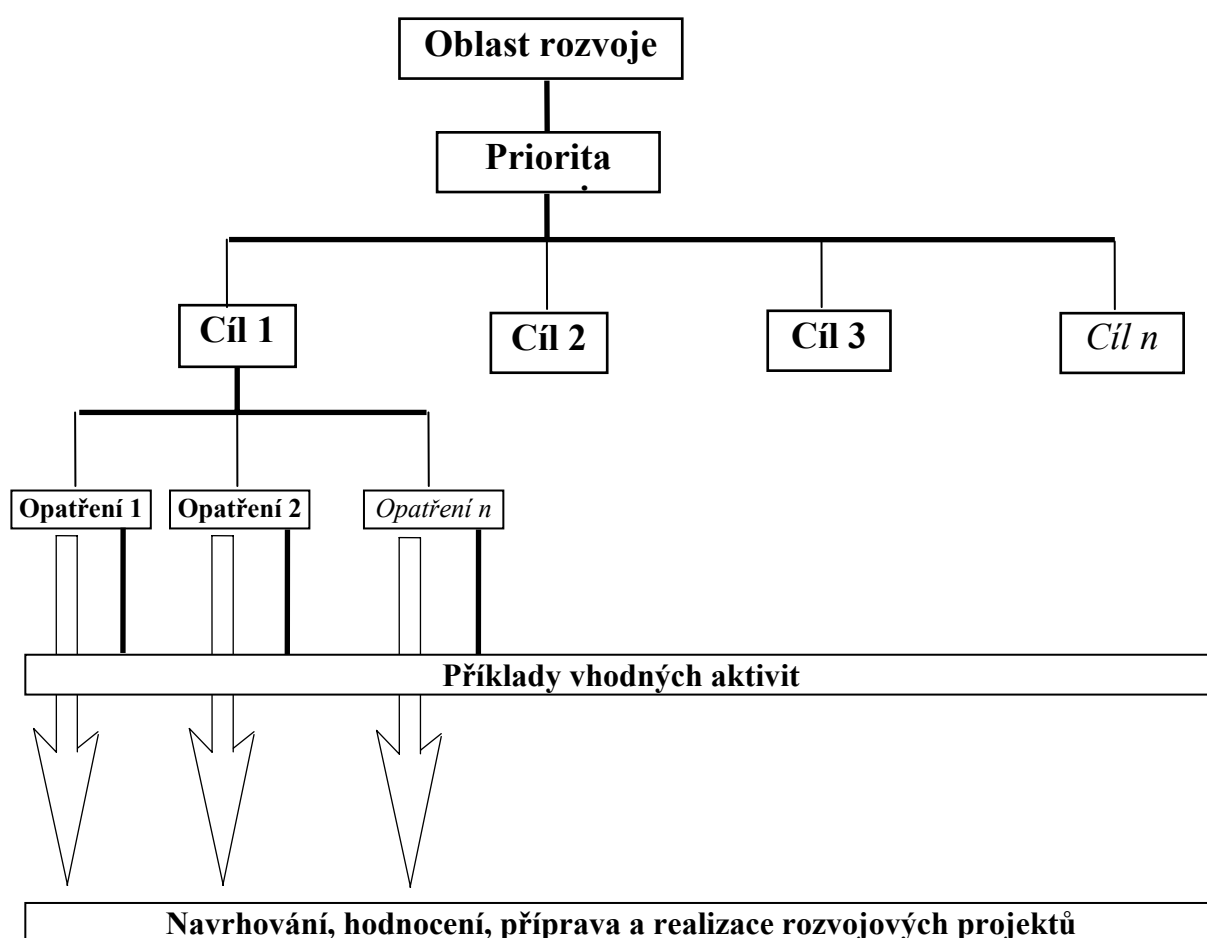
Malé a střední podnikání je ekonomickým motorem v území. Přináší mikroregionu ekonomický prospěch prostřednictvím vytváření nových pracovních míst, zvyšuje příjmy veřejných rozpočtů, rozšiřuje nabídku služeb, v neposlední řadě přináší lepší vybavenost místním obyvatelům. Významný vliv na stabilizaci ekonomiky mikroregionu Dražanská vrchovina má rozvoj cestovního ruchu, zejména cílená podpora rozvoje turistické infrastruktury, prezentace turisticky zajímavých míst, nabídky ubytovacích a stravovacích kapacit a doplňkových služeb. Mikroregion má potenciál nabídky poznávacích, sportovních a oddechových aktivit pro návštěvníky. Pro získání dotačních prostředků a jejich účelné využití je nutná spolupráce obcí mikroregionu a zvýšená spoluzodpovědnost za jednotlivé činnosti a realizované projekty. Kromě služeb má nezanedbatelný vliv na zaměstnanost na území obcí mikroregionu zemědělské podnikání.

Klíčová slova: podnikání, cestovní ruch; služby a zemědělství; zaměstnanost

Řešené problémy mikroregionu byly podle příslušnosti rozděleny do vymezených rozvojových oblastí, ve kterých byly identifikovány prioritní směry rozvoje mikroregionu tzv. priority. Každá priorita je vymezena cíli, kterých má být realizací strategie dosaženo. Naplnění cílů je specifikováno opatřeními (strategickými směry), které vedou k jejich naplnění. Každé opatření je konkretizováno příklady vhodných aktivit, od kterých se odvíjejí projekty naplňující strategii. Uvedené příklady nepředstavují vyčerpávající soubor doporučených typů rozvojových aktivit a projektů, ale především upřesňují význam obecně formulovaných směrů rozvoje.

Obrázek č. 7: Struktura strategické části

4.3. Priority strategického plánu

Stanovení priorit v rámci rozvojových oblastí probíhalo na základě diskuse mezi členy skupiny a na základě vypracovaných analytických materiálů (profil města, SWOT analýza) a souvisejících koncepčních dokumentů (komunitní plán¹). Celkem bylo vymezeno 10 priorit napříč všemi prioritními oblastmi.

Rozvojová oblast Životní prostředí, dopravní a technická infrastruktura:

Priorita P.1 Péče o životní prostředí

Priorita P.2 Odpovědné hospodaření v krajině

Priorita P.3 Zlepšení podmínek pro bezpečnost cyklistického a pěšího provozu

Priorita P.4 Zlepšení dopravní obslužnosti a bezpečnosti silničního provozu

Rozvojová oblast Obyvatelstvo a sociální infrastruktura (celkem stanoveny 3 priority)

Priorita S.1: Kvalitní podmínky pro bydlení

Priorita S.2 Rozvoj sociální a zdravotnické infrastruktury a služeb

Priorita S.3 Posilování sounáležitosti občanské komunity

Rozvojová oblast Ekonomický rozvoj (celkem stanoveny 3 priority):

Priorita E.1 Rozvoj malého a středního podnikání v oblasti služeb

Priorita E.2 Rozvoj cestovního ruchu

Priorita E.3 Fungující zemědělská výroba

4.4. Cíle, opatření, aktivity

Rozvojová oblast Životní prostředí a dopravní a technická infrastruktura

Priorita P.1

Péče o životní prostředí

Cíl: Zajistit ochranu podzemních a povrchových vod

Opatření č.1: Dobudování systému čištění vodních toků a likvidace odpadních vod

Aktivity:

- ▶ Dobudování kanalizace v obci a napojení na ČOV
- ▶ Generely řešení rozvoje technické infrastruktury v širším území

Cíl: Zlepšit nakládání s komunálním odpadem

Opatření č.2: Podpora ekologického nakládání s odpady

Aktivity:

- ▶ Osvěta mezi občany zaměřená na třídění odpadu a snižování produkce odpadu
- ▶ Zajištění dostatečného počtu nádob pro likvidaci odpadu v závislosti na finančních možnostech obcí
- ▶ Podpora kompostování a využívání bioodpadu

¹ Komunitní plán zdraví a kvality života Dražanské vrchoviny, 2008

Priorita P.2
Odpovědné hospodaření v krajině

Cíl: Obnovit a revitalizovat přírodní prvky v krajině

Opatření č.3: Revitalizace a budování malých vodních ploch (rybníky, mokřady), revitalizace vodních toků, údržba říčních koryt

Aktivity:

- ▶ Zajištění pozemků
- ▶ Zpracování projektů a podání žádosti
- ▶ Podpora soukromých podnikatelů pro realizaci projektů revitalizace a budování nových rybníků

Opatření č.4: Obnova a údržba polních cest a zeleně v krajině

Aktivity:

- ▶ Projekty podporující udržení chráněných území a ÚSES (projekty alejí, rekonstrukce cest)
- ▶ Obnova a zpevnování polních cest
- ▶ Výsadba a údržba liniové zeleně podél cest
- ▶ Údržba travnatých ploch a neobdělávané půdy
- ▶ Akce a projekty spolupráce mezi obcemi a zemědělci na podporu péče o půdu

Opatření č.5: Budování přírodních protierozních opatření

Aktivity:

- ▶ Realizace prvků ÚSES
- ▶ Zatravnění a zalesňování oblastí ohrožených erozí
- ▶ Výsadba stromů v tradičních lokalitách

Priorita P.3
Zlepšení podmínek pro bezpečnost cyklistického a pěšího provozu

Cíl: Zabezpečit bezpečnost v rámci dopravy

Opatření č.6: Zajištění bezpečné dopravy dětí do škol a pohyb dětí

Aktivity:

- ▶ Zmapování způsobu dopravy dětí do škol
- ▶ Vytipování nebezpečných míst a situací silničního provozu

Opatření č.7: Zabezpečit bezpečný pohyb občanů v mikroregionu DV.

Cíl: Zabezpečit podmínky pro bezpečnou přepravu turistů

Opatření č.8: Podpora cykloturistiky

Aktivity:

- ▶ Budování a rekonstrukce cyklostezek
- ▶ Budování a značení cyklotras
- ▶ Monitoring využití cyklistiky

Opatření č.9: Podpora podnikatelů zajišťujících přepravu cyklobusem.

Priorita P.4

Zlepšení dopravní obslužnosti a bezpečnosti silničního provozu

Cíl: Snížení negativního vlivu kamionové dopravy na životní prostředí (emise, hluk)

Opatření č.10: Omezení kamionové dopravy na silnicích nižších tříd a místních komunikacích

Aktivity:

- ▶ Inicivace kompenzací za nadměrné přetěžování komunikací
- ▶ Společné řešení lokálních závad v dopravní síti
- ▶ Společná podpora zpracování projektové dokumentace pro řešení využívání dopravní sítě uvnitř obcí

Cíl: Zajistit kvalitní úroveň dopravní obslužnosti obcí regionu

Opatření č.11: Rozvoj dopravní obslužnosti

Aktivity:

- ▶ Průzkum potřeb obyvatel mikroregionu v oblasti návaznosti veřejné dopravy
- ▶ Optimalizační projekty autobusové a železniční dopravy
- ▶ Doplnění spojů alternativními formami
- ▶ Společné projekty dopravní obslužnosti a sociální péče

Rozvojová oblast Obyvatelstvo a sociální infrastruktura

Priorita S.1

Kvalitní podmínky pro bydlení

Cíl: Zvýšit možnosti pro výstavbu rodinných domů, navazující na infrastrukturu obcí

Opatření č.12: Zohlednění požadavků na harmonický rozvoj výstavby v územním plánování

Aktivity:

- ▶ Zpracování generelu využití území mikroregion
- ▶ Vyjednávání s developery o nejvýhodnějších podmínkách (včetně doprovodné sociální infrastruktury)
- ▶ Projekty podpory prodeje nevyužitých objektů venkovských sídel (chalupy)

Priorita S.2

Rozvoj sociální a zdravotnické infrastruktury a služeb

Cíl: Zajistit dobrý přístup obyvatelstva ke zdravotnickým službám

Opatření č.13: Zachování fungujících ordinací

Aktivity:

- ▶ Nabídka nízkých nájmu,
- ▶ Zajištění úklidu a služeb v pronajatých prostorách

Cíl: Zajistit dostupnost sociálních služeb a péče pro seniory

Opatření č.14: Budování sociálního zázemí starších obyvatel mikroregionu

Aktivity:

- ▶ Vytvoření podmínek pro výstavbu bydlení pro seniory
- ▶ Mapování požadavků seniorů a možnosti výstavby bydlení
- ▶ Projekty využití soukromého kapitálu (PPP)

Priorita S.3

Posilování sounáležitosti občanské komunity

Cíl: Podporovat zdravý vývoj mládeže a povzbuzovat zájem o život v regionu

Opatření č. 15: Posílení občanské vybavenosti, infrastrukturního, kulturního a společenského zázemí pro mladší věkové skupiny

Aktivity:

- ▶ Zabezpečit sportoviště, kroužky, prostory a vedení (vedoucí)
- ▶ Finanční podpora a motivace vedoucích kroužků / spolků
- ▶ Spolupráce škol a místních podniků s cílem udržení dlouhodobých vazeb s absolventy

Opatření č.16: Podpora udržení a rozvoje spolkové činnosti se zvláštním zaměřením na mládež

Aktivity:

- ▶ Činnost kulturní komise – organizace akcí pro mládež
- ▶ Pořádání speciálních kulturně společenských akcí
- ▶ Pořádání pravidelných sportovních akcí

Cíl: Zvýšit zájem obyvatel mikroregionu o veřejné dění

Opatření č.17: Podpora kulturně historické identity obyvatel

Aktivity:

- ▶ Akce udržování místních kulturních tradic
- ▶ Podpora místních aktivit formou doplňkové materiální podpory (budování formou brigádnické činnosti)
- ▶ Vytvoření speciálních kulturně společenských atraktivit

Opatření č.18: Zlepšování podmínek pro spolkovou a zájmovou činnost obyvatel

Aktivity:

- ▶ Formální pomoc při zakládání spolků a zájmových organizací
- ▶ Vytváření prostor pro činnost spolků a zájmových organizací
- ▶ Podpora spolupráce spolků a zájmových organizací v mikroregionu
- ▶ Přímá finanční podpora spolků a zájmových organizací

Rozvojová oblast Ekonomický rozvoj

Priorita E.1

Rozvoj malého a středního podnikání v oblasti služeb

Cíl: Stabilizovat a rozšířit drobné podnikání v místních službách

Opatření č.19: Podpora obce vůči podnikatelům

Aktivity:

- ▶ Vytipování vhodných pozemků a objektů
- ▶ Příprava databáze využitelných objektů včetně jejich nabídky
- ▶ Zohlednění zájmů rozvoje při územním plánování
- ▶ Propagace podnikatelských aktivit
- ▶ Informování o programech rozvoje podnikání, poradenská pomoc

Priorita E.2

Rozvoj cestovního ruchu

Cíl: Zvýšit nabídku ubytovacích a stravovacích kapacit a doprovodných služeb a programů v rámci cestovního ruchu

Opatření č.20: Podpora obce zvýšení počtu uživatelů služeb

Aktivity:

- ▶ Finanční stimulace místních obyvatel (nejen seniorů) pro využívání stravovacích služeb
- ▶ Propagace zařízení v rámci rozvoje cestovního ruchu
- ▶ Zpracování databáze místních služeb
- ▶ Poradenská pomoc

Priorita E.3

Fungující zemědělská výroba

Cíl: Udržet zaměstnávání v oblasti zemědělství

Opatření: žádné

Opatření a typové aktivity navrhované zpracovatelem:

- Podpora komunikace a spolupráce mezi zemědělci a obcemi
- Využití potenciálu zemědělských podniků k rozšíření nezemědělských výrob
- Podpora mladých začínajících zemědělců
- Využívání technické kapacity zemědělských subjektů pro projekty rozvoje infrastruktury měst a obcí
- Informační podpora zemědělců při využívání finančních zdrojů určených pro rozvoj venkova
- Společná hospodářská činnost (lesní hospodářství)
- Nákup služeb zemědělců (úprava veřejných prostranství, zeleně, údržba komunikací)
- Společné projekty energetického zásobování

4.5. Priorizace

Výběr prioritních cílů proběhl při veřejných diskusích, kterých se zúčastnili zástupci obcí mikroregionu a zainteresovaná veřejnost.

Účastníci veřejných setkání určili odpovídající cíle, které podle jejich názoru jsou a hlavně budou z hlediska rozvoje mikroregionu nejdůležitější.

V první skupině regionálních účastníků diskuse byla největší prioritou dána oblast působení na mládež a otázkám současného zemědělství, hospodaření v krajině a péči o krajinu, přírodní prostředí a lesy. Na základě této a další diskuse jsme následně přeskupili cíle v oblasti hospodaření v krajině, zemědělství a péče o přírodní prostředí.

Druhá skupina účastníků z regionu se shodla velmi podobně na nejvyšší důležitosti problému zdravého vývoje mládeže v regionu i ve smyslu toho, aby se mládež vracela do regionu a měla k němu vztah. U dalších pak prioritou obdržela péče o přírodní prostředí a problémy dopravy. Zde u účastníků zjevně sehrál důležitou roli fakt, že druhé setkání proběhlo v „jižní“ části mikroregionu Dražanská vrchovina, kde obyvatelé převážně trápí intenzivní nákladní doprava v souvislosti s provozem lomu a s tím spojeným zpracováním a odvozem materiálu a blízkostí dopravních spojnic mezi dálnicemi.

Pro vybrané cíle potom účastníci společně postupně definovali žádoucí výsledný stav do budoucnosti (dlouhodobý cíl) a navrhovali různá opatření, jejichž realizace by, v podmínkách přístupu k finančním zdrojům a využití možností mikroregionu povede nebo přispěje k dosažení zvolených majoritních cílů.

Priorita: **Odpovědné hospodaření v krajině**

Žádoucí změna je definována následovně:

- (Pro těžkou techniku) těžko přístupné zemědělské plochy a zejména jejich fragmenty jsou obdělávané, resp. ošetřované.
Opatření a nutné předpoklady:
  - Nákup vybavení
  - Zajištění krytí provozních nákladů (mzdy, pohonné hmoty, opravy)
- Obnovené a revitalizované rybníky a malé vodní toky
- Přirozeně tekoucí potoky jsou navracené do krajiny (nezanáší se při orbě); umožníme původní přirozený ráz krajiny, tak jak byl v minulosti
- Obnovené historické polní cesty slouží jako přirozené propojení obcí, komunikační spojnice
Opatření:
  - Projekt stavba cyklostezky (včetně vynětí ze ZPF)
  - Projekty revitalizace krajiny v okolí obcí a na spojnicích mezi nimi

Komentář a doporučení zpracovatele:

- Využít fungující modely, např. využít na jednorázové akce na ošetření, čištění, pokosení, apod. místních „dobrovolníků“ výměnou za protislužbu, úlevu, apod. ze strany obce, zajištění přístupu ke grantové podpoře pro majitele i uživatele pozemků, zavedení

systemu obecní podpory činností v krajině cílené údržby krajiny přizpůsobené klimatické změně a dalším podmínkám.

- Pokusit se začít vyjednávat s vlastníky a uživateli pozemků (ZD a statky)
- Více komunikovat se zemědělci; mapovat vývoj situace v zemědělství tj. včas reagovat na hrozící problémy (propouštění, uzavírání podniků, odprodej půdy, nedostatek kapacit, pokles cen plodin a produktů, atp.); strategie rozvoje zemědělství, strategie podpory nezemědělských činností a lokálních zemědělských produktů, včetně přímého prodeje.

Prioritní cíl: Stabilizovat a rozšířit drobné podnikání v místních službách

Žádoucí změna je definována následovně:

V každé obci / v blízkosti fungují běžné služby – kadeřník, pedikúra, masáže, obchod, hospoda, praktický doktor, (pošta), cukrárna / cukrářské služby, stravovací služby pro místní obyvatele (hl. seniory), ubytování rodinného typu (levnější; typ „B&B“), autoservis, cykloservis, autodoprava, drobná řemesla, zahradnické a stavební práce, moštárna

Opatření a nezbytné předpoklady:

- Zajištění prostor a ploch pro podnikání
  - vstřícný přístup obce – např. výhodné finanční podmínky pronájmu, poskytnutí zázemí, zajištění podmínek pro poskytování služby
  - začlenit požadavky do ÚP
  - vytipovat vhodné opuštěné prostory, brownfields i jiné, včetně užitečných obecních prostor pro další drobné podnikání
- Legislativní podmínky pro podnikání ve službách
- Lidský kapitál – kvalifikace, talent
- Vstupní kapitál

Poznámky z diskuse:

- Jedná se především o služby „dovnitř“, tzn. pro místní obyvatele
- Základní přístup může být dvojitý: 1. vyhovět poptávce; tzn. *poskytovatel služeb projeví zájem* a 2. vytvářet nabídku; tzn. *oslovit vhodné poskytovatele s nabídkou podmínek, import podnikání*
- Víceúčelové využití prostor (některé služby není nutné provozovat / poskytovat trvale nebo nejsou poptávané každý den, celý rok, atd.
- Nabídnutí prostor k aktivitám ve vymezeném čase za vhodných podmínek
- Diskutovány chybějící obecné služby – bankomat, poštovní služby (franchising), služby dopravní, případně pečovatelské, půjčovny

Komentář a doporučení zpracovatele:

- Aktivní přístup obce může zahrnout dále pobídky k podnikatelské aktivitě, aktivní vyhledání poskytovatele žádoucí služby; další aktivity: každoročně revidovat a společně hledat vhodný systém pro služby poskytované v obcích, služby cíleně rozšiřovat
- Hospodářská komora, Místní úřad práce, Sociální správa (SSZ)
- Katalog služeb pro území, včetně dostupnosti
- Dovoz poptávaných služeb v určitých termínech, centrální objednávky, podpora zvýšení počtu služeb poptávaných a jejich dostupnosti
- Služby v souvislosti s převažujícími generacemi, tedy pečovatelské a lékařské, doprava starších osob za službami, atp.

- Zajištění systému poptávání služeb v obcích a pro obce, propojení s prací FÚ a SSZ

Prioritní cíl: Podporovat zdravý vývoj mládeže a povzbuzovat zájem o život v mikroregionu

Žádoucí změna je definována následovně:

- Nabídka zájmových kroužků, náplň volného času
- Funguje, působí v regionu více neziskových organizací, které nabízí využití volného času
- Mládež může využívat odpovídající vnější i vnitřní prostory – pro sport, kulturu
- Sportoviště nebo sportovní víceúčelové areály, haly v obcích s nízkými náklady na provoz
- Je dostatek odpovědných organizátorů a financí k podobné činnosti

Opatření a nezbytné předpoklady:

- Najít a motivovat lidi ochotné něco pro využití volného času mládeže udělat, zajistit organizací i obcím dorost
- Budovat nebo rekonstruovat
  - zastřešené prostory (větší kapacita),
  - víceúčelové sportovní zařízení k dispozici obcím v okolí
- Využít pozemek u školy v Drnovicích na výstavbu haly a zajistit provozovatele a provoz sportoviště, využít kapacity škol
- Rodiče se zajímají o, resp. podporují aktivity zájmových (neziskových) organizací a jsou ochotni s dětmi se na činnostech podílet
- Rodiče jdou vzorem („příklady fungují“), mládež získává jiné pozitivní vzory, jsou hledáni známí a odpovědní lidé v obci k činnosti s mládeží, případně k prezentacím
- Mládež je celkově morálně motivována k návratu do místa narození a bydliště

Poznámky z diskuse:

Co funguje doposud ?

- Společné akce škola-děti-rodice, společné školské aktivity
- Vtáhnout rodiče do dění ve škole, otevřenost škol – funguje v obcích, kde jsou školy (situace na Dražanské vrchovině: 2 ZŠ a 3 malotřídky, střední školství už velmi rozptýlené)
- Společné akce škol, soutěže, závody, atp.
- Nejaktivnější v regionu hasiči, Sokol, Junák-Skaut, mateřská centra
- Spojení obcí / škol pro projekty – zaplatit dobrovolníka - člověka na pozici projektový koordinátor nebo manažer uvnitř mikroregionu, který by měl na starosti přípravu projektů a základní fundraising (především dotace z EU, grantování, sponzoring).
- Zajistit trvalejší mezigenerační styky a setkání
- Zajistit dorost do NNO v regionu a motivovat mládež
- Zajistit specifická sportoviště a přístup k nim v rámci mikroregionu (inline, skate dráha, squashové hřiště, prostory pro hypoturistiku)

Komentář a doporučení zpracovatele:

- Projektový manažer pro potřebu rozvoje projektů uvnitř regionu
- Zvýšit informovanost a dostupnost informací na internetu a dalších atributů v obcích s využitím stávajících struktur (knihovny, školy, úřady)

- Školy mohou fungovat jako komunitní centrum nejen pro děti a mládež, ale i pro širokou veřejnost
- Najít praktiky v regionu, kteří by mohli mládež motivovat k činnosti
- Zajistit dobré podmínky pro návrat mladých do regionu
- Zjistit potřeby a přání dětí a dorostu
- Zajistit návaznost kroužků na školskou činnost a zejména na činnost místních NNO (ekoporadna/ekocentrum, Sokol, školy, MŠ, sportovní kluby, atp.)

Prioritní cíl: Snížení negativního vlivu kamionové dopravy na životní prostředí

Závažný problém v regionu: obcemi projíždí přetížené kamiony při objíždění dálničních tahů směrem na Polsko a na sever, při ucpávkách na poddimenzovaných silnicích hrozí v obcích nehody a kolaps, nepříjemné jsou zejména nákladní automobily hlavně z lomu v Lulči, nyní také z lomu v Ochozu, které dopravují materiál z a do lomu a jsou nedostatečně postižitelné; dalším problémem je svážení dřeva z místních lesů v původní zkrácené délce po místních komunikacích.

Žádoucí změna: omezit průjezd kamiony, omezit jejich provoz, odstranit negativní následky dopravní zátěže v obcích i jejich okolí, odstranit zejména noční a večerní negativní vlivy na život občanů.

Opatření: jen pro řešení následků, např. budovat chodníky podél rušných cest, budovat obchvaty. Jinak zúčastnění nevidí žádné možnosti řešení ze strany občanů a obcí. Firma slibuje, ale není dodrženo čištění a údržba cest a chodníků (Luleč).

Komentář a doporučení zpracovatele:

- Vyjednávání s vlastníky – omezení, finanční nebo jiné kompenzace, svedení dopravy, kyvadlová doprava, pravidelný a i průběžný úklid, investice do komunikací v obcích a jejich zabezpečení;
- investice v obcích do nápravných opatření (protihluková, protiprašná, snížení emisí ve vybraných místech, snížení nehodových míst, zvýšení bezpečnosti v obcích regionu ...);
- expert na dopravu, CDV, ČIŽP, Hygienická stanice, komise pro dopravu z lomu a do lomu v kontaktu s investorem, dohadovací tým, zvýšení počtu policejních kontrol na komunikacích, automatizovaná kontrola a evidence rychlosti v obcích, omezení rychlosti jízdy v obcích na minimum, případný instalace semaforů, pravidelná kontrola komplexních opatření.

5. Implementace strategického plánu

Účelem zpracování strategického plánu je přispět k pokračování procesu žádoucích změn udržitelného rozvoje mikroregionu Dražanská vrchovina. Nejdůležitějším kritériem hodnocení úspěšnosti strategického plánu není jeho vlastní zpracování, ale následná schopnost vedení mikroregionu rozpracovat přijatou strategii do konkrétních realizačních úkolů a stanovit proces pro jeho průběžnou kontrolu a aktualizaci.

5.1. Doporučení pro implementaci

Plánovací skupina nezvažovala při návrhu strategické části jako aktuálně důležité k řešení oblasti:

- Vnitřní potenciál veřejné správy mikroregionu
- Komunikace s veřejností, byť představitelé mikroregionu jsou si vědomi a nejsou spokojeni s neutěšeným stavem zájmu veřejnosti aktivněji se zapojovat do dění, a/t již ve fázi plánování na rozhodování nebo do samotné realizace projektů
- Vnější vztahy mikroregionu, především spolupráce s partnery, např. podnikateli nebo s okolními mikroregiony – byť tyto otázky vnímají jako důležité .

Zpracovatel strategie považuje výše zmíněné otázky za důležité pro fungování mikroregionu a úspěšnou realizaci rozvoje a nabízí několik námětů ke zvážení. Na základě poznatků z plánování, konzultací, účasti veřejnosti a poznání situace v mikroregionu zpracovatel nabízí několik poznámek a doporučení pro další procesy na úrovni mikroregionu:

- Mikroregionu by prospělo najmutí projektového manažera pro potřebu rozvoje projektů uvnitř mikroregionu, včetně fundraisingu
- Mikroregionu by silně prospěla návštěva relativně pohotového zahraničního experta, který by chvíli spolupracoval v rámci regionu a pomáhal vytvořit odpovídající dokumenty a vyhledat granty.
- Zaměřit se na priority a řešení na úrovni mikroregionu, mikroregion není ekonomicky, ani demograficky studován a pochopen při tvorbě vnitřních zdrojů, případně je nutno se orientovat na místní možnosti, využít místních aktivit a partnerství.
- Nesnažit se celou strategii realizovat naráz; s ohledem na omezené kapacity – lidské, finanční, technické a časové, postupovat cestou výběru a řešení malého počtu prioritních témat.
- Při hledání řešení se zaměřit na dobré zkušenosti v okolí a využít fungující modely.
- Občanům regionu je nutno prezentovat pozitivní přístupy a dokumentovat aktivitu jeho vedení, ale je také nutné přivést občany k tomu, aby přispěli alespoň nějakou částkou ve prospěch regionu. Pasivita místních je v únavě z nedostatku důkazů o postupu a zlepšení a nedostatečné motivaci místních k dobrovolným aktivitám.
- Pro rozvoj řídicích a administrativních kapacit je užitečné:
  - a) Společné vzdělávací projekty pro starosty obcí (příprava a řízení projektů, regionální rozvoj atd.)
  - b) Společná zajištění poradenské činnosti pro vybrané okruhy problémů (společné paušální zajištění právnických služeb apod.)

- Vytvářet účelové vazby, např. vytvářet společné pracovní skupiny, vést jednorázová jednání dle oblastí zájmu (cestovní ruch, dopravní infrastruktura, zaměstnanost, odpadové hospodářství, územní plán VÚC, atd.). Vzájemně vymezit funkce, např. pro komunikaci s veřejností, prezentaci mikroregionu vůči partnerům, projektovou skupinu, apod.

5.2. Základní scénář realizace projektů

Realizace (implementace) strategie představuje přípravu, zajištění financování a realizaci projektů. Do vlastní realizace strategického plánu je potřeba zapojit co nejširší spektrum veřejnosti (obce a jejich občané, NNO, podnikatele, aj.). Pro úspěšné naplňování realizace plánu je však potřeba zvolit řídicí, výkonné i kontrolní mechanismy.

Nositelem většiny strategických aktivit bude svazek obcí mikroregionu Dražanská vrchovina, případně jednotlivá obec, někde i další subjekty působící v mikroregionu, např. nestátní neziskové organizace, školy nebo místní podnikatelé. Základní scénář projektovaných aktivit k dosažení strategických cílů je členěn na :

Projekty mikroregionu – jsou ku prospěchu všech obcí a občanů celého mikroregionu, vychází z – řeší zejména mikroregionální rada a zástupci obcí.

Projekty budou financovány z rozpočtu mikroregionu (Rozvojového fondu), přičemž financování může být doplňováno soukromým kapitálem u projektů, kde realizace bude přínosem pro soukromý sektor

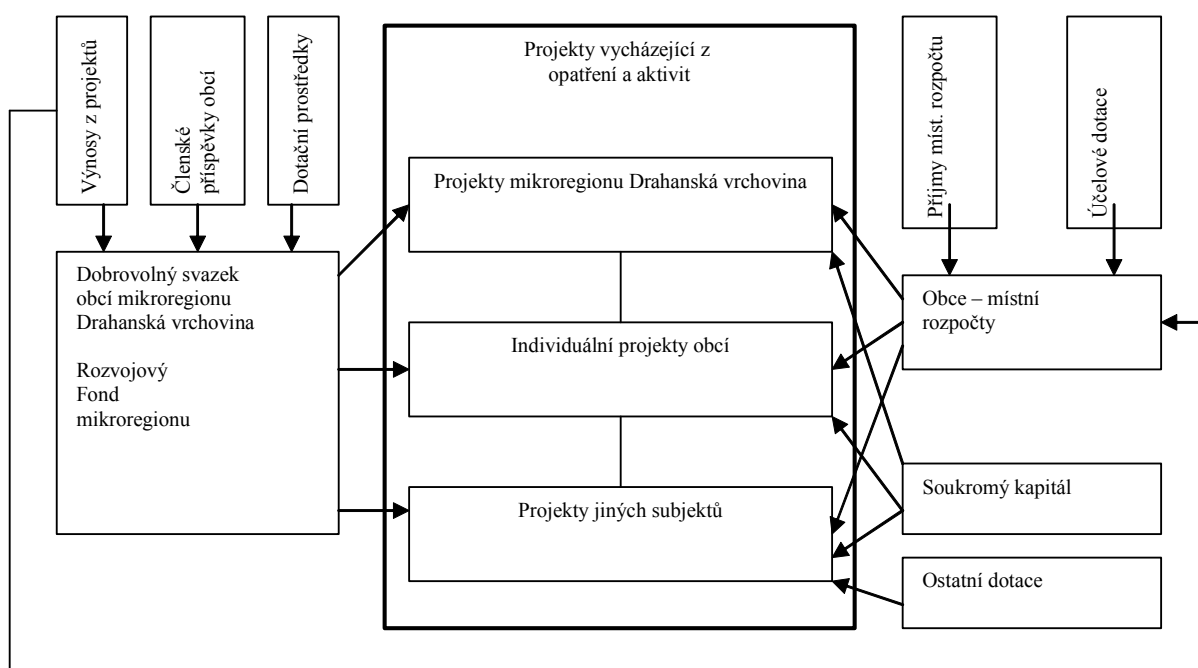
Individuální projekty obcí – zabývají se jimi přednostně zastupitelstva obcí a řeší se jimi místní aktuální potřeby. Jsou založeny na financování z místních rozpočtů jednotlivých obcí, popřípadě mohou být doplněny účelovými dotacemi nebo soukromým místním kapitálem. Tyto projekty lze v ojedinělých případech finančně motivovat z fondu mikroregionu, avšak jejich realizace se musí prokazatelně pozitivně „dotknout“ více obcí mikroregionu. Přínos musí být obhájen v orgánech managementu strategie. Mikroregion může individuálním projektům obcí poskytovat metodické zázemí

Projekty jiných subjektů – zatím neznámé, jejich realizace se předpokládá na základě zahájení činnosti nově vzniklých občanských iniciativ a spolků, příp. podnikatelských subjektů. Účast jiných subjektů může přinést efekt znásobení místních zdrojů využitelných na realizaci strategie. Tyto projekty lze v případě jejich pozitivního přínosu pro rozvoj mikroregionu finančně motivovat z fondů mikroregionu, případně z místních rozpočtů obcí. Jako u předchozího případu bude záležet na posouzení projektu orgány managementu strategie, popřípadě u místních projektů na zvážení zastupitelstva obcí. I u těchto projektů je možné nabídnout metodické zázemí mikroregionu. Výhodná se jeví podpora „soukromého“ sektoru v získání účelově vázaných dotací.

5.3. Finanční rámec realizace strategie

Strategie bude realizována prostřednictvím projektů vycházejících z opatření strategie a naplňující jejich aktivity. Projektem se rozumí realizovatelný záměr investičního či neinvestičního charakteru. Síťové vazby systému financování jsou znázorněny na obrázku:

Obr. č. 8 Schéma financování strategie rozvoje

Systémové zdroje financování

- **Fond rozvoje mikroregionu** – přispívají do něj jednotlivé obce dle počtu obyvatel. Prostřednictvím tohoto fondu budou přijímány dotační prostředky na projekty mikroregionu. Členské příspěvky obcí by měly mít v rozpočtu fondu funkci pouze doplňkovou.
- **Místní rozpočty obcí** – jsou zdrojem individuálních projektů obcí. I místní rozpočty mohou být příjemcem účelové dotace na financování svého projektu.
- **Soukromý kapitál** – podílí se na financování projektů vycházejících ze strategie. Je žádoucí jej zapojit do projektů mikroregionu a obcí s přínosem pro soukromý sektor (podnikatele, spolky a zájmové skupiny)

Dofinancování „dotovaných“ projektů mikroregionu

Jedná se podíl žadatele na celkových nákladech projektu, který je nezbytný pro obdržení finanční podpory z dotačních programů. Tento podíl by měl být hrazen z Rozvojového fondu mikroregionu, což znamená řádné plánování zdrojů a jeho správu.

5.4. Zdroje financování projektů

Rámcový návrh financování projektů strategií (mikro)regionálního rozvoje je založen na multi-zdrojovém financování, které zahrnuje následující možnosti :

Národní zdroje (veřejné a soukromé)

- Národní programy: v rámci resortů (MŽP, Mze, MK, MZ): Program péče o krajinu
- Podpora regionálního rozvoje: Program obnovy venkova
- Regionální fondy: např. dotace v oblasti Mládež, školství, sport, a další
- Soukromé (firemní nadace, dary, sponzorské dary, apod.)

Fondy zahraniční pomoci (veřejné a soukromé)

Veřejné zahraniční: EU, mezinárodní a nadnárodní programy a iniciativy:

- Fondy EU (ERDF, ESF, CF) – vybrané OP: v závislosti na specifikaci priorit a oblastí podpory:

Projekty financované z fondů EU

Rozvoj dopravy a dopravní infrastruktury

Např. výstavba a opravy silnic, železnic, dálnic, obchvatů, říční infrastruktury, budování přestupních terminálů integrované veřejné dopravy, nákupu dopravních prostředků městské hromadné dopravy apod.

Ochrana životního prostředí

Např. budování čistíren odpadních vod, rozvodných sítí pitné vody, výsadba regenerační zeleně, instalace větrných elektráren, budování systémů odděleného sběru odpadů, investiční podpora vzdělávacích, poradenských a informačních center environmentálního vzdělávání apod.

Rozvoj měst a obcí, přeshraniční spolupráce

Např. úpravy veřejných prostranství, včetně výsadby okrasné zeleně, infrastruktura pro poskytování sociálních, vzdělávacích a zdravotnických služeb, infrastruktura pro poskytování zájmových a volnočasových aktivit, přeshraniční spolupráce v oblasti rozvoje mezilidských vztahů, společenských a kulturních aktivit, regenerace bytových domů apod.

Rozvoj cestovního ruchu

Např. rozvoj kapacit ubytovacích zařízení, vybudování, rekonstrukce a obnova skanzenů, muzeí apod., budování cyklostezek a cyklotras s využitím pro cestovní ruch, prezentace turistických destinací apod.

Rozvoj lidských zdrojů

Např. rekvalifikační kurzy pro nezaměstnané, poskytování sociálních služeb, zvyšování kvality výuky cizích jazyků, vytvoření systému dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, inovace vzdělávacích programů, vzdělávání pracovníků výzkumu a vývoje, podpora dalšího vzdělávání apod.

Zlepšování kvality služeb poskytovaných veřejnou správou a samosprávou

Např. výstavba datových sítí pro potřeby služeb veřejné správy, zavádění moderních metod zvyšování výkonnosti, kvality a transparentnosti veřejné správy apod.

Podpora podnikání, vědy a výzkumu

Např. podpora při zakládání podniků, nákupu výrobních technologií, podpora patentové aktivity podniků, vědeckovýzkumných institucí a vysokých škol, výstavba a další rozvoj existujících průmyslových parků, podpora rozvoje poradenství v oblasti eko-technologií a environmentálních systémů řízení, podpora marketingových služeb apod.

Program rozvoje venkova

Oproti období 2000 — 2006 již **pod strukturální fondy nespadá** podpora konkurenceschopnosti zemědělství, lesnictví a rozvoje venkova. Tyto oblasti jsou financovány prostřednictvím [Programu rozvoje venkova](#) financovaného z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD). Podrobné informace o Programu rozvoje venkova se dozvíte na stránkách Ministerstva zemědělství.

Zdroj: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU>

Fondy EU pro Českou republiku

- Pro využívání fondů Evropské unie v novém období, tj. v letech 2007-2013 si Česká republika vyjednala 26 operačních programů (OP). Osm z nich je zaměřeno tématicky (např. na dopravu, vědu a vzdělávání, zaměstnanost, životní prostředí) a sedm zeměpisně (na Jižní Moravu, Středočeský kraj, Moravskoslezsko atd.). Ostatní OP (11) umožňují přeshraniční, meziregionální a nadregionální spolupráci či zajišťují technické, administrativní a výzkumné zázemí realizace politiky soudržnosti.
  - Míra spolufinancování z fondů pro ČR na období 2007- 2013 může dosahovat až 85%. ČR má z evropských fondů k dispozici 26,69 miliard eur.
  - Kraje, obce a svazky obcí mohou čerpat prostředky především z Operačního programu Doprava (OPD), Integrovaného operačního programu (IOP), Regionálních operačních programů (ROP), Životní prostředí (OPŽP), Lidské zdroje a zaměstnanost (OPLZZ), dále z programů příhraniční spolupráce a meziregionální (INTERREG IVC) a nadnárodní spolupráce (INTERREG IVB). Municipality mohou získat podporu na velké množství aktivit v oblastech rozvoje technické infrastruktury, cestovního ruchu, sociálních služeb, rekonstrukce sídlišť, modernizace veřejné správy a rozvoje informační společnosti.
- Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova - Program rozvoje venkova České republiky na období 2007 – 2013:
    - Zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví
    - Zlepšování životního prostředí a krajiny
    - Kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova
    - Zlepšení řízení a mobilizace přirozeného vnitřního rozvojového potenciálu venkova (LEADER)
  - Evropský rybářský fond – Operační program Rybářství 2007
  - Finanční pomoc Švýcarska:
    - Bezpečnost, stabilita a podpora reforem
    - Životní prostředí a infrastruktura
    - Podpora soukromého sektoru
    - Lidský a sociální rozvoj
  - ESPON, INTERACT
  - Programy mezinárodních institucí (př. UNDP)

5.5. Management strategie

Management řídí realizaci strategie. Řízení realizace Strategie rozvoje mikroregionu Dražanská vrchovina je založeno na oficiálních orgánech svazku obcí. Ústřední roli zaujímá valná hromada a rada mikroregionu. Pracovní skupiny pro jednotlivé rozvojové oblasti se dosud, i přes předpoklad jejich fungování zakotvený v předchozí verzi strategie, nepodařilo ustavit a ani do budoucna management mikroregionu s jejich existencí nepočítá. S ohledem

na to, že doporučujeme soustředit se na naplňování strategie malými postupnými kroky a zaměřit se v daný moment na malý počet vybraných prioritních cílů, lze strategii realizovat bez pracovních skupin, nicméně za zásadní považujeme najmutí manažera pro řízení projektů.

Složky managementu strategie:

Valná hromada mikroregionu – je nejvyšším orgánem řízení realizace strategie. Schvaluje Strategii rozvoje mikroregionu Dražanská vrchovina a aktualizace jejich částí. Vymezuje činnost Rady mikroregionu při operativním řízení strategie. Schvaluje hodnotící zprávu realizace strategie.

Rada mikroregionu – naplňuje funkci operativního článku řízení realizace strategie. Rozhoduje na základě schválené Strategie rozvoje mikroregionu Dražanská vrchovina a doporučení pracovních skupin.

Projektový manažer – připravuje k projednání vymezení prioritních projektů, plán jejich realizace, využití zdrojů financování, plán dofinancování projektu, hodnocení realizace a dopadu projektů atd.

Garant projektu – osoba či subjekt odpovědný za realizaci projektu.

Pracovní skupina projektu – rada mikroregionu může ustavit pracovní skupinu projektu v případě, že posoudí její pozitivní přínos k realizaci projektu.

Manažer mikroregionu – je výkonnou složkou managementů – plní rozhodnutí rady a valné hromady mikroregionu.

5.6. Monitoring, hodnocení a aktualizace strategie

Strategie rozvoje mikroregionu Dražanská vrchovina nemůže být pojata staticky. Základem její úspěšné realizace je aktualizace a adaptace strategie na základě hodnocení. Hodnocení je průběžné a systematické sledování jevů a procesů a jejich vyhodnocování.

Hodnocení je zaměřeno na realizaci Strategie rozvoje mikroregionu, na soulad výstupů a výsledků realizace s cíli, opatřeními a aktivitami včetně reálných dopadů realizace na území. Výstupy, výsledky a dopady realizace (definované v procesu akčního plánování) jsou srovnávány se stanovenými aktivitami, opatřeními a cíli pomocí ukazatelů.

Monitoring – ukazatele strategického plánu

Dopad strategie se bude sledovat pomocí standardizovaných indikátorů. Pravidelné vyhodnocování posunů v naplňování strategie bude probíhat s využitím místně specifických indikátorů, stanovených na úrovni strategických cílů a ukazatelů výstupů a výsledku, definovaných v procesu akčního plánování na úrovni aktivity, resp. opatření. Ukazatele výstupů jsou definovány vždy pro příslušnou aktivitu. Mohou se v průběhu realizace plánu měnit a aktualizovat spolu s obsahem plánu.

Pro účely hodnocení plnění kritérií MA21 byl jako první stanoven indikátor „Množství tříděného odpadu“

Výroční hodnotící zpráva

K systematičnosti hodnocení přispěje výroční hodnotící zpráva. Přípravuje ji rada mikroregionu a schvaluje valná hromada. Hodnotící zpráva obsahuje hodnocení realizovaných projektů jejich výstupů, výsledků a dopadů v souvislosti s cíli, opatřeními a aktivitami navrženými ve strategii. Součástí zprávy je doporučení k další realizaci strategie případně návrhy na aktualizace částí strategie.

Aktualizace strategie

Cílem aktualizace je identifikování vývojových tendencí a událostí v mikroregionu a jejich využití k aktualizaci tak, aby nedošlo k zásadní změně strategických priorit a postupů strategie. Z důvodu stability je doporučeno případnou aktualizaci provádět v určitých časových intervalech. Aktualizace bude prováděna u cílů, opatření a aktivit. Bude prováděna u strategické části jedenkrát za 2 – 3 roky. U akčního plánu mikroregionu a dotačních zdrojů financování strategie je aktualizace nutná 1x ročně.

Aktualizace by měla probíhat na základě zajištění operativních činností, jako je průběžné organizování kontroly a sledování postupu prací, práce s připomínkami občanů a institucí, příprava dokumentů, zajištění pracovních jednání a porad atd. Výkonem této činnosti bude mít na orgán pověřený radou mikroregionu.

5.7. Akční plán strategie

Akční plán strategie představuje zpřesnění strategie rozvoje v obsahové části. Jeho cílem je užší, konkrétnější specifikace jednotlivých opatření co do obsahu, termínů, způsobu financování, očekávaných výstupů a přínosů. Zpracovává se na nejbližší období (cca 2 let dopředu), měl by být připraven současně s rozpočtovým výhledem a být hlavním podkladem při přípravu rozpočtu pro nadcházející rok.

Akční plán by měl vzniknout jakožto výsledek práce Rady mikroregionu a nově ustanoveného projektového manažera. Náplní a výsledkem by mělo být :

- ▶ charakteristika opatření
- ▶ upřesnění dopadů aktivit opatření na relevantní cíle;
- ▶ identifikování konečných příjemců opatření (subjekty mající bezprostřední prospěch z realizace opatření);
- ▶ odhad přínosů opatření (efekty)
- ▶ ustanovení odpovědných garantů za realizaci opatření;
- ▶ určení časového úseku realizace opatření (doba trvání);
- ▶ určení (potenciálních) zdrojů financování jednotlivých projektů;
- ▶ určení relevantních partnerů pro realizaci.

Příprava akčního plánu bude vyžadovat:

- aktivní zapojení členů managementu mikroregionu a volených představitelů obcí;
- práci s informacemi o dostupných zdrojích financování v rámci vlastního rozpočtu;
- práci s informacemi o dostupných externích zdrojích a současně s informacemi o procesech, které jsou spojeny s dotačním řízením v rámci daných zdrojů – zejména jejich načasování;

Projekty / aktivity jsou výčtem konkrétních kroků pro dosažení jednotlivých opatření. Kromě realizačních výstupů a očekávaných přínosů specifikují rovněž odhad finanční náročnosti (v Kč), výčet hlavních zúčastněných subjektů a nositele realizace projektu.

Příklad šablony pro návrh konkrétních projektů

- ▶ Námět projektu
- ▶ Předkladatel projektu:
- ▶ Název projektu:
- ▶ Stručný popis projektu:
- ▶ Cíle projektu:
- ▶ Monitorovací ukazatele (výstupů)
- ▶ Doba realizace projektu:
- ▶ Předpokládané celkové náklady projektu:
- ▶ Finanční účast předkladatele projektu:
- ▶ Odůvodnění projektu:
- ▶ Směr rozvoje, opatření rozvojové strategie: